

KRACHTDADIGE BEKERING  
en overbrenging uit het Rooms geloof, van

**ELIZABETH MORTON.**

Meegedeeld in een briefwisseling door

**WILLIAM HUNTINGTON.**

UIT HET ENGELS VERTAALD

Door

BERNHARD VAN WOERDEN

ROTTERDAM — GEBR. HUGÉ.  
Z.j.

STICHTING DE GIHONBRON  
MIDDELBURG  
2008

## 1. BRIEF aan de heer HUNTINGTON.

Mijnheer!

Ik denk, dat u het als een zeer buitengewone zaak zult beschouwen, dat een streng Katholiek de pen opneemt om u over het stuk van de godsdienst te schrijven.

Van mijn jeugd af tot nu toe zijn Gods leidingen zeer wonderlijk met mij geweest. Op dit ogenblik ben ik onder grote zielsangsten door middel van uw uiterst krachtige en treffende wijze van prediken. Daar ik eerst door nieuwsgierigheid gedreven om u te horen, de regels der Katholieke kerk overtreden heb, vind ik het noodzakelijk u mijn voornaamste bevinding en mijn tegenwoordige denkwijze over de leerstellingen van de godsdienst mee te delen.

Ik verzoek u de inhoud hier van niet publiek te maken, hoewel ik God gebeden heb, dat Hij mijn pen op dit ogenblik wil besturen, opdat ik niets moge schrijven, dan wat ik krachtadig ondervonden heb, dat Hij u moge onderrichten in een antwoord op deze en het geheel met Zijn zegen moge bekronen.

### *Ten eerste: mijn bevinding.*

Op veertienjarige leeftijd werd ik van de kostschool genomen, waar ik gedurende zeven jaar op geweest was. Daar mijn vader een vroom man was, en wij vele jaren achtereenvolgend de Heer Et ... ne gehoord hadden, gingen wij, gehoorzaam aan zijn bevel, bestendig onder zijn gehoor op. In deze dagen mocht ik graag van plaats tot plaats rondzwerven, hoewel ik dikwijls sterke overtuigingen van zonden had, zoals ik dacht met veel godsvrucht vermengd, zoals: dagelijks, wanneer ik alleen was te gaan bidden; zoveel kapitels in de Bijbel te lezen, enz. Hetwelk naar ik dacht Gode aangenaam zou zijn. De verkiezing was mij echter een struikelblok, en in het bijzonder herinner ik mij één tijd, hoezeer deze leerstelling op mijn gemoed gedrukt werd, zodat ik dacht, dat het met Gods barmhartigheid niet bestaanbaar was.

Ik werd zeer beperkt in mijn vrijheid gehouden, totdat ik mijn beste der ouders verloor, waardoor ik in een afhankelijke staat kwam. Gedurende deze tijd echter kreeg ik meer licht in de leerstellingen van wat men *Methodisme* noemt, en had bij tijden een sterk verlangen naar de hemel en de heerlijkheid. Ik schepte er vermaak in onder het Woord te zitten en dikwijls scheen het mijn ziel ten zegen.

De eerste maal, dat ik de wereld inging was als onderwijzeres aan een kostschool in Noord Wales. Mijn gewoonte was om voor God te treuren over de droge zedelijke gesprekken, die ik dikwijls verplicht was bij te wonen.

Dit duurde bijna twee jaar; ik ondervond toen zulk een koudheid en dodigheid omtrent God en tot mijn grote schaamte en schande onderzocht ik ook zelden de Schriften.

Ik kwam te Londen en nam daar spoedig deel aan elke uitspanning, die de wereld onschuldig noemt. Gedurende dit tijdperk kwam ik bijna iedere Sabbat onder de bediening van mijn broeder. Ik had aanhoudende consciëntie wroegingen, dat Gods zegen mijn werkzaamheden niet kon bekronen. Ik was zeker dat zijn vloek mij moest treffen, wat mij bij overdenking zeer smartte. Soms werd ik echter bekwaamd mijn hart voor God in het gebed uit te storten, en Hem te smeken mij mijn zonden van mijn afgelegd leven te vergeven, door de verdiensten van Christus mijn Zaligmaker. Ach, mijnheer, wat zijn wij, als wij één ogenblik aan ons zelf overgelaten worden, en hoe zijn wij van nature geneigd tot het kwade! Genade zij de eer voor een gekruiste Verlosser.

Daar ik nu in waarheid denk, dat elke goede begeerte van God komt, daar Hij de

Werkmeester van het goede en niet van het kwade is, geloof ik, dat God gedurende dit gedeelte mijns levens een werk der genade aan mijn hart begon, want ik had vele tranen gestort vanwege de zonde en had dikwijls overdenkingen over de uiterste ijdelheid der tijdelijke en zinnelijke vermaken. Als ik mij in mijn kamer terugtrok, nadat ik naar een bal of concert geweest was, dan was mijn gedachte: Ach, dit is tijd vermoorden, het genot van deze vermaken strekt slechts tot verderf van mijn ziel! Welke ware voldoening kan er in dit alles zijn? Het is een zoeken naar geluk, waar het onmogelijk gevonden kan worden.

Ik had vele betrekkingen in uitzicht, maar de grote zwaarigheid was, dat ik de Franse taal niet kende. Dit bracht mij er toe voor korte tijd naar Frankrijk over te steken, om die zodoende machtig te worden. Door de overreding van enige vrienden bracht ik deze tocht ook ten uitvoer, terwijl zij mij vele waarschuwingen mee gaven om niet Rooms Katholiek te worden. Ik was werkelijk geraakt als enig persoon zulk soort van gedachte opperde.

Ik ging naar een klooster, waar ik gedurende acht maanden hun aanmerkingen en vormelijke godsdienst met verachting beschouwde, (want toen dacht ik er zo over). Ik dacht dat ik door Gods genade mijn geloof, waarin ik opgebracht was, en waaruit ik ook veel vertroosting geput had nooit zou verloochenen. Veel malen zeiden ze tot mij: 'Je wilt ons zeker allen tot Methodisten maken'. Enige gingen zo ver, om te beweren, dat ik de gave der openbaring had, omdat ik bij alle gelegenheden Schriftplaatsen aanhaalde, en mijn Bijbel meer gebruikte, dan enig ander boek. Ik was in zekere mate bevooroordeeld tegen hen, en bad God dikwijls dat Hij hun duistere harten mocht verlichten, Zich aan hen in Zijn Zoon openbaren, opdat Christus, en Hij alleen in hun harten verheven mocht worden. Ik bad, dat zij de Schriften onderzoeken mochten, en spoedig uit deze Egyptische duisternis verlost worden, opdat zij evenals Jacob vanouds met God zouden worstelen, tot zij de zegen verkregen, en Hem de eer geven Zijn naam verschuldigd.

Gedurende deze tijd, mijnheer, was ik, bij God aanhoudend klagende over de vele denkwijzen, die op aarde waren, en toch, zei ik, is er maar één levende en waarachtige weg ter Zaligheid, namelijk Christus Jezus, onze Heere. Ik dacht dat er vele vrome mensen, van verschillende denkwijzen konden zijn, die niet verdoemd konden worden, omdat God gezegd had, dat van allen een overblijfsel zou behouden worden, en dat niemand, die in de Naam van Jezus tot Hem kwam, buitengeworpen zou worden. Ik wist, dat ik dit gedaan had, en veronderstelde daarom, dat mijn staat goed was. Als vroeger, oordeelde ik nu niet meer, dat iemand verloren was, als hij met mij in de zaken van geloof verschilde.

Mijn gemoed kreeg vele verontrustende indrukken, want ik begon er aan te twijfelen, of ik wel in hét pad was, dat naar de eeuwige gelukzaligheid leidt, en als ik de zaak nauwkeurig begon te onderzoeken, dan hield ik er van mijn godsdienst na te gaan van af de tijd, dat onze Zaligmaker op aarde geweest was. Mijn gedachte was altijd: "Veronderstel eens, dat ik toch nog in een dwaling verkeer, en dat het God behaagd heeft mij hier ten goede van mijn ziel heen te zenden; opdat het zien van zulk een aanhoudende beoefening der striktste vroomheid nog een middel zijn mocht om mij aan de liefde van deze wereld te spenen, die liefde van deze verdwijnende vermaken, waarvan ik de ongepastheid wel zag, maar toen geen kracht had ze weerstand te bieden, hoewel God dikwijls gezegd had: "Gaat uit het midden van haar en scheidt u af." Ik begon toen duidelijk te zien, dat alles op aarde maar een schaduw was, en alles zonder wezenlijkheid. En daar ik van nature een ernstige geaardheid had, dacht ik ten laatste, dat het leven het bezit niet waard was, tenzij men het geheel overgaf aan de

dienst van Hem, Wiens dienst volmaakte vrijheid is. Ik bad vuriger dan ooit om de leiding en bescherming der Voorzienigheid. Ik verlangde geen leven dan om ter van zijn eer te leven. Ik werd zeer vertroost door de krachtige toepassing van vele Schriftplaatsen, zoals. “Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid.” “Ik zal u niet begeven, noch Ik zal u niet verlaten,” en vele hieraan gelijk. Ook deze: “Gij kunt geen twee heren dienen.” “Die niet alles verlaat en Mij navolgt kan Mijn discipel niet zijn.” “Zo wie dan een vriend der wereld wil zijn wordt een vijand Gods gesteld”, enz. Inderdaad zal ik deze tijden nimmer vergeten, want ik beminde God met geheel mijn hart, en werd zeer gedood aan alles, dat Zijn Goddelijke wil tegenstond. Alle wereldse gesprekken werden mij werkelijk en in waarheid tot een last, want ik wist, dat God in alles wat ik zei of deed bij mij tegenwoordig was. En dat Hij de binnenste schuilhoeken mijn hartens doorzocht, temeer daar Paulus gezegd heeft: “Wat gij doet, doet het al ter ere Gods.” “Alleenlijk wandelt waardiglijk naar het Evangelie van Christus.”

O, hoe smartte het mijn hart en hoe verlangde ik te weten of ik tot mijn eeuwige gelukzaligheid Rooms moest worden! God heeft beloofd: ‘alles wat gij zult begeren in het geloof, geloofd en gij zult het ontvangen.’ Ik begeerde licht van Boven en dacht, dat ik het ten die tijde ook ontving, want ik begon duidelijk te zien, dat alles op aarde slechts ijdelheid en kwelling des geestes was. Die vermaken, waar ik eertijds mijn lust in had waren mij nu tot walging. Ik wenste te zoeken naar een koninkrijk niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.”

Maar boven alles wenste ik dat Christus de Hoop der heerlijkheid door het geloof in mijn hart mocht wassen, en dat elke afgod daar om Zijnentwil uitgeroeid mocht worden. Om kort te zijn, mijnheer, wat ik toen gevoelde is niet uit te drukken, en ook zijn deze indrukken mij altijd bijgebleven; zij zijn nu nog zo sterk als ooit.

Eindelijk stemde ik er in toe om goed onderwezen te worden in de leerstellingen van het Katholieke geloof, en het volgende werd mij gedurig voorgehouden namelijk: “Dat er slechts één heilige Katholieke kerk was, waar buiten niemand zalig kon worden. “Wacht u! Zeiden zij,” voor het verzuimen der middelen, die God ingesteld heeft, want als u Zijn genade tegenstaat, zal het spoedig voor u te laat zijn, en als u in ketterij blijft volharden zult gij voor eeuwig verdoemd worden.”

“Hoe kan dat zijn, zei ik, als Christus gestorven is voor al degenen, die in waarheid zich bekeren. Niemand kan een ander fundament leggen dan Hem, op wie ik rust voor zaligheid door Zijn dood en zijn lijden. Ik bouw mijn hoop op de pilaar der waarheid. Want Hij heeft gezegd: “Want voorwaar Mijn woorden zullen geen valsheid zijn.” Daar Hij God is kan Hij niet liegen, en daar om zolang ik in een nederige en bestendige afhankelijkheid van Hem leef, zolang ik door dit leven een oog op Zijn heerlijkheid geslagen houdt, geheel op Hem ter zaligheid vertrouwen en op niemand anders; waarin zou ik dan kunnen dwalen?”

Deze mijnheer, en veel andere gesprekken van de zelfde soort, voerden wij. Toen werd de priester bij mij aangediend. Wij hielden lange redeneringen, maar zij leidden tot niets. Op zekere dag, de korthed van de tijd, de onmetelijkheid der eeuwigheid, en het gewicht der ziel overpeinzende begon ik duidelijk het gevaar van mijn natuurstaat te zien, terwijl mijn zonden mij zo zwart als de Satan voorkwamen. Ik dacht werkelijk, dat indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal zulk een helwaardig ellendeling als ik verschijnen! Dat, indien wij rekenschap moeten geven van elk ijdel woord, wat zal in die dag dan van mij worden! Ik dacht, dat God mijn ziel deze nacht kon opeisen, en hoe was ik onbereid! Wij worden vermaand ons heden te bekeren, *terwijl het heden genoemd werd*, opdat des Heeren toorn niet tegen ons

zou ontsteken, en Hij ons voor eeuwig van Zijn tegenwoordigheid verbannen. In deze staat was ik zeer ellendig, en ondervond dat mijn zonden een last voor mij waren, bijna te zwaar om te dragen. Alles wat ik verlangde was om alles te verlaten, mijn kruis op te nemen en Christus te volgen, wat de enige weg naar de eeuwige gelukzaligheid was, en zocht ik het in Gods weg, dan zou ik het tot troost van mijn ziel ook vinden.

Hun bewijsreden waren krachtig. Ik werd verzekerd, dat Luther en Calvijn, twee grote bedriegers, de auteurs mijner belijdenis waren. Vele van de verschrikkelijkste vervloekingen werden door deze lieden tegen al degene uitgesproken, die het Rooms Katholieke geloof niet erkenden als de ware en enige godsdienst door onze Zaligmaker ingesteld.

Al die overtuigingen en aantijgingen hadden ten dien tijde niet de minste uitwerking op mij, want ik hield Gods Woord vast, wat mij als een muur van vuur scheen te omringen, om mij voor zulke beginselen te behoeden. Ter dier tijd gevoelde ik dat de Heilige Schrift als het Zwaard van de Geest was en als een krachtig wapen in mijn hand.

Maar, om kort te gaan. Na dit alles, door een grondige kennis van hun leerstellingen, en een aanhoudende consciëntie beschuldiging, dat ik in een Hervormde dwalende godsdienst opgevoed was, en dat God slechts de Stichter van deze gevestigde Kerk zijn kon, en ook omdat ik nooit eerder ergens zulk een schijnbare Godsvrucht gezien had, besloot ik het Rooms Katholiek Geloof te omhelzen, op deze twee voorwaarden:

Ten eerste: dat ik de Bijbel niet behoefde over te geven, namelijk in de handen der priesters, en zo van het gebruik van Gods Woord beroofd worden.

Ten tweede: dat ik niet tot de Maagd Maria behoefde te bidden. Aan alle andere zaken kon ik mij onderwerpen, daar zij uit de Schrift bewezen waren, maar dit laatste kon ik niet.

De priester deelde mij mee, dat het aanbidden der heiligen, enz, geen vast artikel van hun geloof was; in Gods Woord werd het slechts aanbevolen, waarvan ik u, mijnheer, dadelijk een bewijs zal geven. Wat de Bijbel betreft, dit heeft mij zeer veel leed gedaan. Want zou u het willen geloven en tot mijn spijt moet ik het zeggen, dat hij die van mij wenste af te nemen en ook elk middel tot dit doel in het werk stelde.

Ik zei echter kortaf tot hem, 'dat er vele grote en dierbare beloften in dat Boek gevonden werden, die niet in andere boeken te vinden waren; dat ik in de inhoud daarvan meer troost gevonden had, dan in de doorluchtigste schrijvers. Bovendien was het Gods Woord ons tot een getuigenis gegeven, en wij waren uitdrukkelijk bevolen de Schriften te onderzoeken. Ook gebood God door Mozes aan allen om de Heilige Schrift te lezen en te verstaan. In 't kort, ik wilde die volstrekt niet overgeven, maar wilde in plaats ervan ieder ander boek afstaan. Want, zei ik, waaruit kunt u bewijzen dat God van ons verlangt Zijn Woord over te geven? Nee, mijnheer, zei ik, liever zou ik mijn leven overgeven. Spreek daarom over dat onderwerp niet meer, want ik zal met het lezen ervan voortgaan, waarheen ik ook ga.'

Veel ging er in mij om en deed mij ontstellen, als ik bedacht, dat hun godsdienst ons in duisternis wenste te houden. Dit voorrecht werd mij toegeestaan (want er was niets aan te doen) en door geheel het klooster werd hierover als een miraculeuze gebeurtenis gesproken. Heerlijkheid zij die genade, die in mij deze gedachten werkte, want sinds die tijd heb ik er de troost van ondervonden. Nochtans vind ik dat alle Roomse priesters niet even streng in dit opzicht zijn.

Nu zal ik u een omstandigheid meedelen, die u van het tegendeel zal overtuigen, maar ten die tijde deed ik mijn uiterste best dit kostelijke Woord in mijn bezit te houden, en

loofde God naderhand dat ik de overwinning behaald had. Ik was zo ingenomen met de Zendbrieven van Paulus, dat ik door het gehele klooster bij de naam van die Gods Man volkomen bekend was, en dikwijls dreigde ik op een schertsende wijze, mijn naam in de zijne te veranderen, wanneer ik evenals een hunner non zou worden. Want als deze nonnen de sluier aannemen veranderen zij hun naam in die van de een of anderen heilige. Nochtans is het waar, dat mijn verlangens naar het kloosterleven zo toenamen, dat ik niet langer mijzelf zou zijn, maar ik wenste mij met ziel en lichaam als een offerande aan God op te dragen. Dikwijls zei ik met Job: "Ik verlang naar de dood, maar zij is er niet, en graaf daarna meer dan naar de verborgene schatten." Ik werd moede van alle aardse zaken, want ik verlangde met Christus te zijn, hetwelk mij verreweg het beste dacht. Deze verlangens werden hoe langer hoe sterker. Ik dacht, dat de heiligste weg om mij onbesmet van de wereld te houden was, door Gods genade geheel ervan uit te gaan en mijn aangezicht naar Sion te richten, want mijn oprecht oogmerk en doel, mijnheer, was eenvoudig, om mij met hart, mond en leven geheel aan God over te geven en Hem in alles en door alles als het hoogste Goed te beminnen.

Toen dacht ik, hoe kan dat in de wereld gedaan worden? Trouw ik, dan zal God niet dat volkomen bezit van mijn hart hebben, dat ik wens, en ook kan ik mij dan niet zo onherroepelijk aan Zijn dienst overgeven. De beslommeringen, zorgen en beproevingen die in de wereld niet te vermijden zijn, zullen zeker die volkomen gemeenschap met God, waar ik zo vurig naar haak, beletten. Maar dacht ik toen: God heeft gezegd: "Laat uw licht zo schijnen voor de mensen opdat gij uw Vader, die in de hemelen is moogt verheerlijken." Toen wenste ik te leven alsof God en ik alleen op de aarde waren; om mijn ogen te sluiten en mijn oren toe te stoppen voor alles, dat niet van Hem was; om Zijn huis aanhoudend te bezoeken en bestendig tot het sacrament te naderen. Hoe kon dit in de wereld geschieden en meer bijzonder in een afhankelijke staat? Ik bad God dat hij mij bekwamen wilde om tot Zijn eer en het goede van mijn ziel te besluiten.

Gedurende deze tijd, mijnheer, bezat ik geen middelen om mij in deze stand van leven te vestigen, maar ik was goed overtuigd, dat indien mijn wensen goed gegrond waren, en God mij deze roeping gegeven had, het Hem ook niet aan macht ontbrak om mij wat ik wenste toe te staan.

Maar let op. Gedurende dit tijdperk zwoer ik de ketterij, waarin ik opgebracht was publiek in de kerk af. Ik vervloekte alle leerstellingen strijdig met de Rooms Katholieke; met de hand op de Bijbel, zwoer ik in de Naam van de Vader, de Zoon en van de Heilige Geest, dat ik deze leerstellingen tot het laatste ogenblik van mijn levens zou houden. Hierna werd mijn afzwering in een groot boek opgetekend, naar ik denk door vier getuigen. Ik ging toen naar Boulogne, waar ik de bevestiging van de Bisschop ontving. De overste of het hoofd van het klooster, waarin ik was, woonde bij de bisschop, en ten dien tijde legde ik hem mijn gemoed bloot wat betreft mijn verlangens naar een kloosterleven. 'Maar, zei ik, mijnheer, de som, die betaald moet worden heb ik niet.' Hij was zo ingenomen met mijn gevoelens, dat hij aanbood de som te geven; opdat ik op zijn rekening zou toegelaten worden. Dit was voor mij een grote bemoediging en ik had toen jaarlijks slechts een kleinigheid nodig om mijn wensen te voltooien.

Kort hierop verliet ik Frankrijk, met een hart vol voornemen en belofte terug te keren, als het God zou behagen mij de middelen te geven. In Engeland teruggekeerd, was ik in verlegenheid welke betrekking te aanvaarden, daar ik toen een streng Katholiek

was. Ik smeekte God, dat Hij voor mij wilde zorgen. En dit deed Hij dientengevolge ook, want binnen een paar weken werd ik bij een priester van de Griekse Kerk geroepen, waarmee ik op een verrassende wijze in kennis kwam om de plaats van gouvernante bij een jonge dame in een adellijke familie in Rusland op mij te nemen. Mijn salaris zou voldoende zijn om mij in drie jaren naar mijn gewenste plaats te doen terugkeren.

Ik ging naar Rusland. Hier waren wellusten van allerlei aard; vrolijkheid en vermaken van elke soort. Ik zou de vermaken van deze wereld in hun ware volkomenheid genoten kunnen hebben, maar ik vond, dat mijn hart aan alle dood was. Dikwijls bepeinsde ik, dat deze vrolijke mensen eerlang alles zouden moeten verlaten en voor God rekenschap geven van de tijd aldus besteed. Geen ding kon mij overhalen aan één spel of enig soort van ontspanning deel te nemen, want ik wist dat Gods zegen onder hen niet kon wonen.

Ten die tijde genoot ik elke overvloed, die het menselijk hart verlangen kon. Ik was echter bijna twee jaar een martelaar. Ik bad God om onderwerping en geduld, want ik dacht werkelijk, dat de tijd nimmer zou aanbreken, dat ik deze gruwelen geheel zou kunnen verlaten. Ik had medelijden met mijn medestervelingen, die zich aldus in de zonden baadden, en verheerlijkte God slechts, dat ik hen alle om Zijnentwil verachtte, en dat ik vertrouwde, dat mijn hart in waarheid met Hem verenigd was.

Ik nam deze wereldse betrekking zo zeer ter hart, dat de vrede mijns gemoeds wegging. Ik was in waarheid zo ellendig, mijnheer, dat ik mijn gezondheid langzamerhand geheel verloor. Twee doktoren gaven mij raad, die mij verzekerden, dat er een verandering van lucht en klimaat moest plaats hebben, of anders zou ik nimmer herstellen. Dit noodzaakte mij mijn betrekking te verlaten én naar Engeland terug te keren, waar ik omstreeks het einde van Juni bij mijn broer aankwam, en ben daar sinds gebleven.

Daar hij een Evangeliedienaar was, zo ontmoette ik veel tegenstand betreffende de godsdienst. Wij behandelden dit onderwerp aanhoudend. Maar het leidde tot niets. Ik weigerde het familiegebed bij te wonen en ook wilde ik de kapel, die aan zijn huis grenst, niet binnentreden. Maar let er op: dat ik vast besloten was om zo spoedig als mijn gezondheid hersteld was door Gods hulp naar Frankrijk terug te keren, om een non te worden.

Gedurende deze tijd kwamen er op zekere avond een paar kennissen om mijn broer te horen prediken. Uit beleefdheid was ik verplicht hem te vergezellen, maar zeer tegen mijn wil. Ik kon niet naar de preek luisteren, noch kon ik naderhand een dozijn van de woorden, dat ik gehoord had, herhalen. Want tijdens het gebed tijd was ik verschrikkelijk bewogen, vrezende dat mij een zwaar oordeel zou treffen, omdat ik het gebod onzer kerk overtreden en mij met ketterij ingelaten had.

Ik was God nog steeds biddende de tijd van mijn terugkeer naar Frankrijk te verhaasten; ook kreeg ik vandaar aanhoudende verzoeken om te komen. Eindelijk kwam mijn schoonzuster in de stad, want zij was twee maanden naar buiten geweest, die door een vrome ijver en werkelijke belangstelling gedreven, alle pogingen in het werk stelde om mij van de dwalingen van deze beginselen, die ik zo sterk ingezogen had, te overtuigen, maar alles te vergeefs. Haar grote oogmerk voor dit doel was om mij onder het Woord te trekken.

Na veel overdenking ging ik drie of vier maal. Maar na iedere keer was mijn vast besluit niet meer te gaan, want ik had dit alles al tevoren gehoord en vond er geen voordeel in, maar bad er trouws ook niet om.

Om deze reden was mijn gemoed zeer neergedrukt en ik smeekte God mij meer en meer te versterken, en mij te bekwamen alle voorstellen en elke ketterij te weerstaan. Ik vloog naar de Bijbel en zei: “Zeker God is mij enige toevlucht en Christus is mijn Zaligmaker; ik zal niet neergeworpen worden, noch zal ik vrezen voor wat de mensen tot mij zeggen of mij doen kunnen, want ik vertrouw ootmoedig, dat Hij Zijn wet in mijn hart geschreven heeft, en Hij kan en zal mij van elk onrein beest verlossen. Ik heb de leerstellingen omhelsd, die Hij Zelf op aarde geleerd heeft.” Ook smeekte ik God mijn geloof te willen versterken.

Gedurende al deze tijd had ik diepe indrukken van de dood op mijn gemoed en leefde in de verschrikkelijkste twijfelingen en vrezen omtrent mijn zielsstaat. De last der zonde maakte mij ellendig en hoe weinig leefde ik tot eer van die God, die mij uit de duisternis geroepen had tot Zijn wonderbaar licht. Nacht en dag waren de verschrikkingen van dood en zonde, en de ijdelheid van alles aan deze zijde van het graf aanhoudend voor mij, en deze laatste gedachte zal mij naar ik geloof nooit verlaten.

Om nu tot de zaak te komen. Mijn schoonzuster smeekte mij zeer om een zekere Mr. Huntington te gaan horen, die God zoals zij zei *op de verbazendste wijze tot kennis der waarheid gebracht had*. Ik wilde hier niet in toestemmen, en verweet haar liever dat zij van de een naar de ander liep. Ik zei, deze man is zeker een van die hedendaagse grote lichten, dat u zo met hem ingenomen zijt.

Mijn broer antwoordde op een schertsende wijze: “Ik verzeker u, dat zij een echte Huntingtoniaan is”; en zei hij: “ik geloof dat hij een uitverkoren vat is en dat zijn bediening voor velen tot nut gemaakt wordt. Ik zal echter “zijn Geloofsbank” uit mijn studeervertrek halen, wat u in elk geval moet uitnodigen hem eens te horen prediken.” Dit gedaan zijnde werd er uit gelezen. Ik werd in de hoogste mate geboeid en was zeer verbaasd over de zonderlinge voorzienigheden, die hij ondervonden had. Ik verblijdde mijn zuster door te zeggen, dat ik haar de volgende dinsdag naar Monkwell Street zou vergezellen. Ik zei er echter uitdrukkelijk bij, dat de beweegreden slechts nieuwsgierigheid was, wat inderdaad zo was. Wij gingen en ik merkte twee zaken in zijn prediken op, wat mij terstond ten gunste van Mr. Huntington innam.

Ten eerste: hoe hij Christus verhief als onze enige gelukzaligheid, en in Wie wij alleen rust zouden kunnen vinden voor onze zielen. Ik dacht, deze man heeft juist dezelfde denkwijze als ik, en toch moet hij een vijand van mijn geloof zijn.

Ten tweede: hoe hij Gods Woord verhief. Helaas, dacht ik, indien deze man Rooms was, zou hij een middel kunnen zijn, dat er veel goeds teweeggebracht werd. Hij zou de onwetenden in deze heilige waarheden onderwijzen. En zou Gods Woord onder het volk verspreiden.

Nu mijnheer, ik zal u niet alles vertellen, wat ik onder die preek gevoelde, want wij denken soms, dat Gods Geest een werk aan onze harten begonnen heeft, wanneer ons leven en onze omgang een bewijs geven, dat het slechts de kracht der verbeelding is, waarvan ik weet, dat zij gedurende mijn leven groot geweest is. Ik noem u niet vader en ook kan ik nog niet zeggen, dat ik geheel onder uw bediening geroepen ben, want ik ben nog steeds een streng Katholiek in vele punten van het geloof, waarvoor ik u mijn redenen zal zeggen. Het is echter zeker, dat u een middel geweest bent om vele vooroordelen van mij weg te nemen. Want door uw grote kennis van de Schriften en de overtuigende wijze, waarop u hen uitlegt, uw ondervinding, en Gods wonderen aan u bewezen, zo zijn de volgende woorden betreffende u altijd op mijn gemoed gedrukt namelijk: *Zeker deze is inderdaad en in waarheid een man door God gezonden.*

“Maar” zal u zeggen, “hierin maakt u uw eigen kerk tot een leugenaarster, want die verklaard, “dat allen, die hun geloof niet belijden, verloren zijn. Hoe kan ik dan in uw

overtuiging een man Gods zijn?”

Ik deel u mijn toestand mee, mijnheer, zo die in waarheid is, en nu zijn deze gedachten zo diep in mijn gemoed ingedrukt, dat indien ik mijn gevoelens aan een Rooms priester moest mee delen, ik dezelfde woorden zou herhalen. Ik hou altijd in mijn gedachten, dat God de Doorzoeker van de harten is, en hoe zou ik daarom mijn consciëntie kunnen beliegen? Hiervoor behoede mij God!

Toen ik eenmaal geweest was en deze indrukken mij aanhoudend bleven vervolgen, was ik verplicht u weer en weer te horen. Sinds heb ik Monkwell Street verscheidend malen verlaten met sterke overtuigingen van zonde. En een hart dat van smart overvloedde. Ik hoor u nu, mijnheer, uit consciëntie en niet uit nieuwsgierigheid. Deze schriftuurplaats gevoel ik krachtig, namelijk *dat ieder mens vast in het ware geloof behoort te staan en niet ongevoerd worde met alle wind der leer*. Hieruit kreeg ik een sterk verlangen, mijnheer om met u over de leerstellige punten der godsdienst te spreken, en ook had ik geen rust, eer ik dit voorstel gedaan had.

Maar bemerkende, dat u zo streng tegen de Arminianen optreedt, dacht ik, dat u er misschien niet in zou toestemmen de zaak op een redelijke wijze te behandelen, maar op dezelfde wijze zou beginnen als in de predikstoel, wat ik niet kon goedkeuren. Veel zaken kunnen in een publieke samenkomst goed gesproken worden, welke in een gewoon gesprek niets bewijzen. Verschoon mij, dat ik zo stoutmoedig ben, want uit de overvloed van het hart spreekt mijn mond.

Mij werd meegedeeld, dat u met mij spreken wilde zoals het een dienaar van Christus betaamd. Ik hoorde u zondagavond. En zeker was ik nooit zo erg aangedaan, bijzonder bij dat gedeelte, waar u over de hoer van Babylon handelde. Ik bad God, dat Hij mij tot een van Zijn geliefde kinderen mocht maken en door Zijn genade zou ik dan blij zijn alles op aarde vaarwel te zeggen.

Ik was verheugd, toen de Heer King mij berichtte dat u wenste, dat ik mijn gevoelens zou schrijven, daar een nauwkeurig verhaal van mijn ondervinding u enig denkbeeld van mijn persoon zou geven. Ik had nog veel andere kleine omstandigheden kunnen bijbrengen, maar ik vrees, dat u nauwelijks geduld zult hebben deze lange brief te lezen. Nu, mijnheer, als u het middel in Gods hand zijt om mijn vooroordeel weg te nemen, of mijn hart dermate te veranderen, dat ik de Roomse godsdienst geheel verwierp, dan zij niet u maar alleen Gode al de heerlijkheid. Ik zal dan besluiten, dat ik voorgoed onder uw bediening geroepen ben of dat u het middel voor dit grote werk geweest zijt. Want ik verzeker u, mijnheer, dat vele grote pogingen gedaan zijn zonder iets uit te werken.

Mijn broer is een aannemelijk predikant en heeft krachtige bewijsredenen gebruikt; ook heeft hij er aanhoudend om gebeden. “Maar Paulus moge planten en Apollos nat maken, maar het is God die de wasdom geeft.”

Mijn tegenwoordige staat is deze. Ik arbeid onder veel droefheid van de geest, ben vol vrezes en twijfelingen en heb een vreselijk gezicht van dood en oordeel, welke mij aanhoudend voor ogen zijn. In het kort, ik verlang slechts naar één zaak namelijk om een aandeel in Christus te hebben, en in Hem gevonden te worden op die dag, wanneer de verborgenheden aller harten geopenbaard zullen worden. Ik ben echter zo vermetel, dat ik enig teken begeer, dat ik een kind Gods ben, want ik beschouw mijzelf in zulk een zwart licht, dat ik waarlijk vrees, dat mijn zonden mij op de laatste dag in het aangezicht zullen staren. O, dat ik geloof had op Christus te bouwen, de enige Hoop van mijn zaligheid! Daar ik u zeer oprecht een terugblik op mijn leven gegeven heb, hoop ik mijnheer, dat dit hij u zal blijven, en u het niet aan een ander

zult openbaren.

Ik kom nu tot de leerstellige punten, waarvoor ik uw geduld verzoek.

- Wat het leerstuk der verkiezing betreft, dit kan ik niet geloven, hoewel uw: “Koninkrijk der Hemelen ingenomen door gebed,” een aantal Schriftplaatsen ten gunste er van aantoon. Het is zeker, dat Christus voor allen stierf en niet voor een zeker aantal. “*Want gelijk ze alle in Adam sterven, zo zullen ze ook in Christus allen levendig gemaakt worden.*” Was Hij niet een rantsoen voor alle? Is niet de weg, die onze Zaligmaker zelf in Zijn Woord neergelegd heeft vrij voor alle? Hij heeft gezegd dat niemand uitgeworpen zal worden. Geloofde ik in de verkiezing, dan zou ik altijd twijfelen, of Christus Zijn bloed voor mij gestort had of niet.
- Nu het volkomen afvallen van de genade. God heeft de mens zowel het goede als het kwade voorgesteld, om te kiezen of te verwerpen. Hij heeft dus de mens een vrije wil en kracht gegeven; ‘verwerpt u ze, uw verderf is uit u, o Israel!’ Paulus zegt: “Werk uw zelfs zaligheid met vrezen en beven.” En niet met vermetelheid. En ook, terwijl hij anderen predikte, zo vreesde hij zelve nog een verworping te zijn.
- Met betrekking tot de algemeen kerk van Christus. Eer Hij deze aarde verliet zei Hij tot Zijn discipelen: “En ziet, Ik ben met u lieden al de dagen tot de voleinding der wereld.” Indien dit zo is, hoe was het dan mogelijk, dat er dwalingen in de kerk konden insluipen, en Hij ze gedurende zoveel eeuwen in duisternis en dwalingen kon laten? Naar alle schijn is wat u het licht van het Evangelie noemt niet voor de Reformatie gekend en beleden. Hoe kan nu bewezen worden, dat dát de ware Kerk is? Is dit het geval dan moet Christus, in strijd met Zijn belofte, Zijn Kerk verlaten hebben.
- Wat de beelden betreft. De Rooms en aanbidden die niet, noch vereren zij zelfs de afbeelding van Christus en Zijn heiligen, maar zij doen dit slechts om de ware personen beter op hun gemoed te drukken. Het is geen verplichting, want ik heb er nooit een in mijn bezit gehad, daar ik weet, dat God niet op de uitwendige vormen ziet, maar ik geloof, dat een verbroken hart aangenamer in Zijn ogen is.
- Wat het aanbidden der Heiligen betreft: dit is niet een beslist gebod. Wat mij betreft, ik richt mijn gebeden gewoonlijk tot Christus als Middelaar.
- Wat betreft de biecht: Het is duidelijk dat Christus en aarde een macht aan Zijn dienaars nagelaten heeft om de zonden van de boetvaardige te vergeven: “Zo gij iemands zonden vergeeft, zegt Hij, die worden ze vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn ze gehouden.” Hoe konden zij dezelve vergeven of doen houden, tenzij door de kennis ervan? Hoe konden zij tot de kennis ervan komen, dan door de biecht? Want wie kan het hart eens zondaars doorgronden?
- Wat het sacrament van des Heeren Avondmaal betreft. Wij geloven de wezenlijkheid ervan, omdat Christus gezegd heeft: “Dit is mijn lichaam en bloed.” Want toen de ongelovige Joden murmureerden, zeggende: “Hoe kan ons deze zijn vlees te eten geven?” Antwoordde Hij niet, dat Hij dit figuurlijk bedoelde. Maar dat degene die het niet deed geen deel aan Hem had. Daar alle dingen, dengene die geloven mogelijk zijn, zo bouwen wij ons geloof op hetgeen God Zelf verklaard heeft.
- Met betrekking tot de overleveringen. Deze noemen wij *het onbeschreven woord* en evenals onze Zaligmaker slechts door het Woord Zijns monds leerde,

zo deden ook de Apostelen in het begin. Zij onderwezen discipelen, opdat die in staat zouden zijn ook anderen te leren, zoals u dat in 2 Timotheüs 2: 2 zien kunt. Het geloof verplicht ons de overlevering te geloven, omdat ze uit dezelfde bron voortkwam als het Woord Gods, namelijk door de ingeving van de Heilige Geest. “Zo dan broeders, staat vast en houdt de inzettingen, die u geleerd zijn, hetzij door ons woord, hetzij door onze zendbrief.”

- Nu over Gods Woord. Mijn priester te London heeft misschien getracht het mij te ontnemen, en had hij het gedaan, dan zou ik het nooit toegelaten hebben, want Gods Woord is voor mij een schild én beukelaar, en zonder dat zou ik aan vele en grote gevaren blootstaan. De redenen, die zij mij gaven, waren, dat men het volk slechts deze vertalingen van de Bijbel afnam, die men dacht, dat van de oorspronkelijke verschilden, daar in de tijd der Reformatie verschillende vertalingen uitgegeven waren.
- Nog een zaak. Hoewel Mr. Huntington in zijn preek opmerkte, dat hij liever op Maria Magdalena dan op Petrus bouwen wilde, is onze Zaligmaker toch zeker zeer klaar in de woorden, die Hij sprak in Matth. 16: 18. Ook zie ik er enige gepastheid in, want merk op, dat Petrus geen rots zijn kon, tenzij hij op Christus gebouwd was. Zo beschouw ik het.
- Ook geloof ik in de offerande der mis, maar twijfel aan de absolutie en het vagevuur, meer bijzonder, nadat ik u heb horen prediken.

Ik laat de zaak aan God over en zal door Zijn genade uit overtuiging handelen. Ik verzoek u beleefd om antwoord, mijnheer, wanneer het u past, waarop ik nauwlettend zal achtgeven. Smeek God terzelfder tijd, dat indien ik mij van achter Hem afgekeerd heb, Hij mij tot Zijn kudde terug wil brengen, om nimmer meer van Hem af te dwalen. Ik zou blij zijn, indien u het antwoord aan het adres van de Heer King wilde toevertrouwen, die het mij zal overhandigen. Bovenal smee ik om een aandeel in uw gebeden en verblijf

Uw onderdanigste dienaars,  
ELIZABETH MORTON.

HOLYWELL MOUNT.  
19 oktober 1786.

**Aan Mejuffrouw ELIZABETH MORTON,**  
ten huize van de weleerwaarde heer MORTON,  
HOLYWELL, MOUNT.

November 6, 1786.

Mejuffrouw!

Uw lange brief goed verzegeld ontvangen. Ik legde hem voor God neer, en bad er over, Hem ernstig smekende mij van een antwoord aan u te voorzien, en mij een zodanig te geven, wat in de oordeelsdag tegen het nauwkeurig onderzoek van Gods vierschaar bestand zal zijn. Ik zal u geen vleiende titels geven, noch zal ik ook één eenvoudige waarheid om uw redeneringen laten vallen; daar ik niet wens zee en land te omreizen om een Jodengenoot te maken van enige sekte, partij of niet overeenkomende denkwijze met mij.

Ik vertrouw, dat ik kan zeggen, dat ik niets dan dezelfde waarheden preek, die God Zelf aan mij geopenbaard heeft; deze waarheden, die God aan de zielen van honderden geleerd, toegepast en gezegend heeft. Dit heb ik altijd gezien sinds ik mijn mond in Zijn naam begon te openen, en ik vertrouw, dat het deze waarheden zijn, die mij voor eeuwig zalig zullen maken. Ik weet dat het de leerstellingen zijn, die opgesloten waren in de eerste belofte, die God aan Adam en Eva openbaarde, en door het geloof waar van Abel getuigenis verwierf dat hij rechtvaardig was, de eerste martelaar bleek, de eerste heilige en de eerste vrucht van soevereine genade was, die ooit het Heilige der Heiligen binnenkwam.

Er is in geen andere naam zaligheid, dan in Christus Jezus. En Zijn zaligheid kan nimmer aan enige ziel door enig ander persoon dan door de Heilige Geest Zelf toegepast worden. Joh. 16: 14. De werkingen van de Heilige Geest zijn krachtig, en moeten dit ook zijn om zulke halsstarrige en oproerige willen als de uwe te onderwerpen. Psalm 110: 3. En waar deze zonde onderwerpende en hartontsluitende kracht gevoeld wordt, daar wordt de hals gebogen om Christus' juk op te nemen, Matth. 11: 29 en het hart wordt verwijdt om de Zaligmaker te ontvangen, als de enige Hulp, Vriend en Liefhebber van arme, ellendige en geruïneerde zondaren.

Het verontrust gemoed wordt dan rein en geestelijk gemaakt, niet dwaalziek, en gaat liefelijk gepaard met datgene, wat u mist, ik bedoel *leven en vrede*, Rom. 8: 6. De consciëntie wordt gereinigd van dode werken en van schuld, Hebr. 9: 14. De verlangens der ziel naar God zijn vurig. Jes. 26: 9 en de genegenheden onder Goddelijke invloed, krachtig uitgehaald en met warmte aan God verbonden, Rom. 5: 5. Paulus noemt dit een nieuw schepping in Christus en zulk een is een nieuw schepsel. Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht noch voorhuid, maar een nieuw schepsel. En het geloof door de liefde werkende, Gal. 6: 15. Het is niet de verborgenheid van de hoere Babylons in een heet hoofd, die uw ziel zal redden, maar de verborgenheid van het geloof in een reine consciëntie. 1 Tim. 3: 9. Maar hier bent u geheel een vreemdeling van en ook heeft uw tegenwoordige godsdienst dit niet voortgebracht. In dit opzicht is uw gehele belijdenis ijdel geweest, en ook uw Paaps geloof is tevergeefs, *omdat gij nog in uw zonden zijt*, 1 Kor. 15: 17.

Na uw brief gelezen te hebben sloeg ik toevallig het Zeventiende kapittel van de Openbaring op. De lezing ervan trof mij zeer sterk, daar het naar mijn mening een

volle beschrijving van de Roomse kerk inhoudt, en tevens het verschrikkelijk oordeel, waarmee ze bedreigd is.

Uw brief is niet zonder partijdigheid, noch zonder huichelarij. Ik ken de Paperij beter dan u; ik heb hun godsdienstige plichten gezien en ben in het bezit van verscheiden delen hunner geschriften. Het is echter niet het overgaan tot deze of die godsdienst, dat een ziel zal zaligmaken. U kunt de Roomse godsdienst verlaten en mij volgen; vervolgens mij verlaten en een Quaker worden; dan een Baptist; vervolgens een Presbyteriaan, maar u zult u niet tot God keren eer God uw hart bekeert. ‘Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, zegt Efraim, want Gij zijt de Heere mijn God. Zeker nadat ik bekeerd ben heb ik berouw gehad,’ Jer. 31: 18, 19.

Als u de profet Hosea leest, zult u zien hoe menigmaal Efraïm zich omgekeerd heeft. Eerst door zich onder het volk te vermengen, evenals u gedaan hebt door Rooms te worden: hij toog tot Assur; Hosea, 5: 13; hij werd een geldgierige, Hosea 18: 9. en hij werd een afgodendienaar Hosea 4: 17. Maar God zei: ‘Hij is een koek die niet is omgekeerd.’ Hosea 7: 8. Want hoewel hij zich met veel volken verward had, heidenen en afgodendienaars niet buitengesloten, had hij echter Gods Woord nimmer met het geloof gemengd. Hebr. 4: 2. Ook had de Heilige Geest zijn consciëntie nooit medegetuigenis gegeven. Rom. 9: 1. Daarom lieten al zijn veranderingen hem onbekeerd voor God; verstoken van vrede en zonder hoop in de wereld; zoals dit met u heden nog zo is. Want anders zou u uzelf nimmer aangesloten hebben bij een gemeenschap, die omringd is door de roepende schuld van zoveel onschuldig bloed. Welke u, als vrije genade het niet verhoedt, door eden, beloften en belijdenis op uw ellendig hoofd gebracht hebt; evenals de Joden door hun gebeden het bloed van de Heere Jezus op zich en hun kinderen laadden.

Mejuffrouw, eerlang zullen u en ik beide voor Gods vierschaar verschijnen, en daar ik genade verkregen heb om getrouw bevonden te worden, zo ben ik besloten niet met Gods waarheid of uw ziel te spelen, wetende, dat God dengene, die zijn werk bedriegelijk doet, vervloekt heeft. Jer. 48:10. Verwacht daarom, dat ik zo stout met Gods Noord zal zijn als u met de leugen en van de duivels zijt. In Gods Naam zeg ik u, dat uw consciëntie tot in alle eeuwigheid nooit van deze mijn getrouwe getuigenis ontslagen zal worden voor God, hetzij u behouden wordt of verloren gaat. Voor God zal ik een getuige zijn, hetzij voor of tegen u; God geve dat 't eerste zij, maar indien niet, zo vertrouw ik, dat ik zal zijn een goede reuk van Christus in degenen die zalig worden, en in degene die verloren gaan. Hosea 2: 15. ‘Maar Israel zal zich niet verzamelen laten,’ zegt de Profeet, nochtans zal Ik verheerlijkt worden in de ogen des Heeren, en mijn God zal mijn sterkte zijn.’

Om het licht en de kracht der waarheid u nu zo duidelijk mogelijk aan uw oordeel en consciëntie te brengen, zal ik u geven:

- I. Een Schriftuurlijke beschrijving van het Paus dom.**
- II. Uit Gods Woord aantonen, wat u gedaan hebt door van uw vroegere belijdenis af te dwalen en u bij die gemeenschap aan te sluiten.**
- III. Wat u over u gebracht hebt door uw vereniging met haar.**
- IV. Ik zal uw huichelarij aan het licht brengen door uw verdraaien en misbruiken van Gods Woord en**
- V. Ik zal u een Schriftuurlijke beschrijving geven van de bedwelming, die u gevoelde toen u Rooms werd; en bij voortgang zal ik mij op God en onder Zijn ogen op uw consciëntie beroepen.**

Eerst zal ik u meedelen, *hoe de Heilige Geest de Paus en het Pausdom beschrijft*.

Hij voorzegt een vreselijke afval van de waarheid vóór de tweede komst van onze Heere en Zaligmaker, en verklaart, *dat de oordeelsdag niet komt, tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mens der zonde, de zoon des verderfs*. 2 Thess. 2: 3.

Om nu de zekerheid van des Heeren komst en van de vervulling van deze voorspelling aan te tonen, ziet men, dat er dagelijks duizenden van een uitwendige belijdenis afvallen, en ook u bent een levende getuige van deze waarheid. Het is zeker dat God er u de bittere vruchten van zal doen gevoelen, hetzij in een waarachtige bekering of in de hel omdat u die mist.

In het vierde vers van dat kapittel is zijn karakter beschreven, gelijk u zijn naam in het derde vers vindt. Zijn karakter is: *“Die zich tegenstelt en verheft boven al dat God genoemd of als God geëerd, wordt, zodat hij in de tempel Gods als een God zal zitten, zichzelf vertonende, dat hij God is.”* Deze beschrijvingen kunnen op geen ander monster dan op dat politieke en kerkelijke hoofd toegepast worden.

- Hij stelt zich tegen God, door het doden van Zijn heiligen en het vernielen, verbranden en verdraaien van Zijn Woord. Was hij een vriend Gods, dan zou hij Zijn wetten aandringen en de openbaringen van Zijn Geest en wil niet verbranden.
- Hij verheft zich boven al dat God genoemd of als God geëerd wordt, in het verkopen van zijn verschillende bullen en aflaten aan allen die er om verzoeken, wat God nimmer deed. Ook door zijn beweren, dat hij de zielen uit het vagevuur kan verlossen, hetgeen God nimmer zal doen, want de eeuwige kloof van Gods besluit is gevestigd, zodat men uit de hel niet in Abrahams schoot kan overgaan.”
- Hij verheft zich boven al dat God genoemd, wordt door het heilig verklaren van dwaze onwetende, zondaars voor geld, het welk God nimmer deed noch veroorloofde. Hij weigerde een zekeren Engelse prins heilig te verklaren, omdat zijn broeder er geen drie honderd duizend gulden voor betalen wilde.
- Hij verheft zich boven God door het tegenspreken van Zijn wetten, ten behoeve van zijn overleveringen en door het buitensluiten van arme onnozele vrouwen, *nonnen* genoemd, zowel van het licht der Goddelijke openbaring als van een openbare belijdenis der waarheid, welke Christus uitdrukkelijk geboden heeft: *“Onderzoekt de Schriften.”* *“Hetgeen Ik u zeg in de duisternis, predikt dat op de daken.”* *“Laat uw licht zo schijnen voor de mensen dat zij uw goede werken mogen zien,”* wat in een nonnenklooster niet gedaan kan worden. God steekt geen kaars aan om ze onder een bed van stro in een klooster te plaatsen of onder een korenmaat, maar op een kandelaar, opdat allen het licht kunnen zien. Ware godsdienst moet niet in een boek verborgen worden. De kerk van Christus is een stad boven op een berg, die niet verborgen zijn kan.” Als men arme zondaars van Gods Woord buitensluit is dit de weg om hen blindelings naar de hel te leiden. God zegt: *“Mijn volk is uitgeroeid om dat het zonder kennis is.”* Hos. 4: 6. Degene, die de kennis verwerpt en de wet vergeet, kan het Priesterambt Gods niet bedienen. Hosea 4: 6. *“En ik zal ulieden herders geven naar Mijn hart; die zullen u weiden met wetenschap en verstand.”* Jer. 3: 15. Deze lieden, die de Schriften onderzoeken worden geprezen. *“En deze waren edeler, dan die te Thessalonica waren, als die het Woord ontvingen met alle toegenegenheid; onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen zo waren.”* Hand. 17: 11. *“Tot de wet en tot het getuigenis; zo zij niet spreken na deze woorden het zal zijn, dat ze geen*

- dageraad en zullen hebben.” Jes. 8: 20.
- Hij zit in de tempel Gods, dat is, hij matigde zich een oppermacht over de kerk van Christus aan, toen zij nog zuiver was, en in vervolg van tijd veranderde hij ze in een hoer. De eerste Paus werd in zijn oppermacht bevestigd door heerszuchtige lieden, verworden synodes, helse list en de kracht van het zwaard. Sommigen bedroog hij door zijn wonderen der leugen, anderen door de bedwelming met dwalingen, en anderen door het oorlogszwaard, “zodat de gehele aarde haar achter het Beest verwonderde”, en goddeloos vroeg: “Wie kan krijg voeren tegen hetzelfde?”
  - Hij vertoont zich dat hij God is, doordien hij de zondaars de zonden vergeeft en vrijspreekt; door het vervloeken van alle, die hem in zijn aangenomen oppermacht tegenstaan, en doordien hij al zijn volgelingen volgens zijn zeggen, met zijn sleutels in de hemel laat. Ook doordien hij alle anderen als ketters vervloekt en verbrandt. Dit voorrecht komt alleen aan God toe.
  - Hij vertoont zich dat hij God is, door zijn titels: Gods Plaatsvervanger, Christus Plaatsvervanger, Opvolger van Petrus, onze Heere God de Paus, Zijn Heiligheid, Heilige Vader, enz. “En u zult niemand uw vader noemen op der aarde, want een is uw Vader, namelijk die in de hemelen is. Noch gij zult niet meesters genoemd worden, want een is uw Meester, namelijk Christus.” Matth. 23: 9, 10.
  - Hij verheft zich boven al dat God genoemd wordt, door alle zijn volgelingen te doen zweren. God deed noch gebod dit nimmer. Het gebod van Christus aan ons is: “Zweert ganselijk niet, noch bij der hemel, noch bij de aarde, noch bij uw hoofd”, in het stuk der godsdienst, hoewel het in burgerlijke zaken gewettigd is, om een einde te maken aan alle tegenspreking. Hebr. 6: 16. Had God de Paus in Zijn stoel geplaatst, dan hoefde hij niet bang te zijn onttroond te zullen worden. Gods kracht zou dan even goed voldoende zijn hem er in te handhaven, als in hem te verheffen.
  - De Paus wordt een profet genoemd, omdat hij beweert, dat hij de enige onfeilbare uitlegger der Schrift is. Hij wordt een *valse Profet* genoemd in Openb. 16: 13, omdat hij het Woord des Heeren verwerpt en er zijn eigen overleveringen voor in de plaats stelt. Hij wordt *een lam* genoemd Openb. 13: 11, omdat hij als Antichrist Christus nabootst, door zijn voorgewende nederigheid in het wassen van de voeten der Kardinalen. Hij wordt *een lam met twee hoornen* genoemd, om de tweevoudige macht, die hij zich aangematigd heeft, namelijk die van burgerlijke regering en kerkelijk gezag.

*Ik zal nu overgaan, om zijn leerstellingen aan te tonen, welke u kunt vinden in 1 Tim. 4:1 -5.*

“Doch de Geest zegt duidelijk dat inde laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, haar begevende tot verleidende geesten en leringen der duivelen. Door geveinsdheid der tegensprekers, hebbende haar eigen consciëntie als met een brandijzer toegeschroeid. Verbiedende te huwelijken, gebiedende van spijzen te onthouden, die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging voor de gelovigen en die de waarheid hebben bekend. Want alle schepsel Gods is goed en daar is niets verwerpelijk met dankzegging genomen zijnde. Want het wordt geheiligd door het Woord Gods en door het gebed.”

De Heilige Geest zegt, dat indien een leraar het volk deze dingen voorstelt, hij een goed dienaar van Jezus Christus zal zijn opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer. 1 Tim. 4: 6. In deze laatste aanhaling ziet u de naam en een beschrijving

van de leerstellingen van de men der zonde. God zegt ervan dat het leringen van de duivel zijn, en de weerspreking van God Zélf is er aan toegevoegd.

Nu vraag ik u in de tegenwoordigheid Gods, of het verbieden van te huwelijken en het gebieden van spijzen te onthouden, die God geschapen heeft tot nuttiging, geen leerstellingen van de Paus zijn?

Zegt u nee, dan zult u uw eigen consciëntie voorliegen en uw eigen brief, die hier voor mij ligt, tegenspreken. Ook kan ik u uit een honderd Roomse schrijvers weerleggen. Het verbieden te huwelijken is in strijd met het gehele Woord Gods. *Zijt vruchtbaar en vermenigvuldig* is Gods gebod. “Het huwelijk is eerlijk onder allen en het bed onbevlekt, maar hoereerders en overspelers zal God oordelen.” “Des buiks vrucht is een beloning”, en met dezulke zal Hij de hemel planten, Jes. 51; 16.

God zelf is in het huwelijk betrokken en vereert het door Zichzelf de naam van een Man toe te eigenen. “Uw Maker is uw Man; Heere der Heirscharen is Zijn naam. Jes. 54: 5. Christus is er in betrokken en neemt de naam van een Bruidegom aan, Matth. 25: 5. Van de kerk wordt gezegd dat ze ondertrouwd is: “Want ik heb ulieden toebereid om u als een reine maagd om een Man voor te stellen, namelijk Christus.” 2 Kor. 2: 2. “Ik wil dan, zegt God, dat de jonge weduwen huwelijken, kinderen telen, het huis regeren geen oorzaak van lastering aan de wederpartij geven. Want enige hebben haar alreeds afgewend achter de Satan.” 1 Tim. 5: 14, 15. Gods kerk draagt de naam van *maagden, ondertrouwde maagden, Christus Bruid, de vrouw des Lams*; en de hemel wordt door de Heere zelf *een bruiloftszaal* genoemd en de vreugde van Christus wordt de bruiloft van het Lam genoemd. Openb. 19: 7.

Ondanks dit alles hebt ge u toch aan dat hoofd verbonden, dat deze leugens van de duivel voorstaat, namelijk het verbieden van te huwelijken, hoewel het verbond der genade een *huwelijksverbond* is. Hosea 2: 19.

Terecht wordt u een dochter van de hoere Babylons genoemd; deze naam geeft God uw moeder, die een drievoudig overspel bedrijft.

Eerst, door het verbieden om te huwelijken.

Ten tweede door het veroorloven van bordelen en

Ten derde door het verlaten van het Verbond der genade, waarin zielen door het geloof aan Christus worden ondertrouwd.

Dit is de hoer, die de leidsman harer jonkheid verlaat en het verbond haars Gods vergeet. Spr. 2: 17. Door uw brief hebt u dit Paapse beginsel omhelsd en u was van plan in een klooster te gaan, opdat u de hemel verdienen zou door ongehoorzaamheid aan Gods gebod. “Ik wil dan dat de jonge weduwen huwelijken, zegt God, en zich niet afwenden achter de Satan.” U wenst ziel en lichaam geheel zuiver aan Christus te wijden. Hoe durft u een vlek op de staat van het huwelijk te werpen, die God Zelf ingesteld en grotelijks vereerd heeft? God wordt een *Man* genoemd, Zijn kerk een *vrouw*, en Zijn besluiten een *baarmoeder*. Zef. 2: 2. Jes. 66: 9. Zijn Woord een *onvergankelijk zaad*. Petrus 1: 23. Zijn krachtige werkingen een *baren van de zondaars*, Jac. 1: 18. Hun moeiten wordt *een arbeid* genoemd, hun vereniging een *ondertrouw*, hun genietingen een *bruiloft* en hun verlossing van de wet en zonde een *voortbrengen*. God zelf sloot het huwelijk tussen Christus en Zijn kerk. En zal voor eeuwig een Vader voor Zijn uitverkoren dochter blijken te zijn, terwijl zij zal verschijnen als de vrije Vrouw van Zijn Zoon, des Konings dochter, de koningin in heerlijke majesteit en de bewondering van engelen tot in alle eeuwigheid.

Deze waarheden hebt u al verlaten en wee uw ziel als God u laat sterven, zonder dat u er part of deel aan hebt; dwaze maagden zonder olie zijn voor eeuwig buitenge sloten.

Wat uw gaan in een klooster betreft om uit de wereld te zijn en om zowel ziel en

lichaam zuiver voor Christus te houden, zoals u dat in uw brief schrijft.

Dit is maar zotteklap. Op die manier moet u met een Roomse priester spreken, die het licht *duisternis* noemt en de duisternis *licht*, maar niet tot iemand, die de plaag van zijn eigen hart kent en de Bijbel leest. Ik zal met u handelen gelijk Salomo met de koningin van Scheba deed, door u iets mee te delen van hetgeen er in uw hart is.

Indien u in een nonnenklooster gaat, dan zullen een schuldige consciëntie, vleselijke begeerten, wellustige hartstochten en aanmatigende hoogmoed dat u Paulus' dochter genoemd wordt, terwijl u een vijand van God en Zijn leer bent, u volgen. Niets kan u reinigen of zuiver houden dan het bad der wedergeboorte, en vernieuwing van de Heilige Geest. Titus 3: 5. "Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees en hetgeen uit de Geest geboren is, dat is Geest." Ik doel hierop, om u te laten weten, dat de geestelijke mens wel alle dingen onderscheidt, maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden. 1 Kor. 2: 15,

De paapse verachting van het huwelijk is een belediging van een der zoetste verborgenheden in de Bijbel; ik bedoel *der Heiligen vereniging en één zijn met Christus*. Ware het Gods voornemen geweest, dat zulk een leer verkondigd zou worden, dan zou Hij nimmer tot Josef gezegd hebben, *om Maria zijn vrouw tot zich te nemen*, opdat hij de vermeende vader zou zijn van Hetgeen zij door de Heilige Geest ontving. Dit zijn leringen der duivelen en dit is geveinsdheid der leugensprekers. 1 Tim. 4: 1, 2.

Wat het andere al tevoren aangehaalde Roomse leerstelsel betreft, ik bedoel het gebieden om zich van spijzen te onthouden, dit is zo tastbaar, dat iedere vishandelaar of verkoper van bokkings in Engeland het getuigen zal. Wilt u dat *een vasten voor de Heere* noemen? Is dit een ophouden van de zonde der begeerlijkheid? Is dit medelen van uw overvloed om de naakten te kleden? Is het onthouden van het vlees der beesten, men zijn buik met vis vult een vasten? Is het één niet evengoed vlees als het andere? Is er niet een vlees der beesten en een ander der vissen en een ander der vogelen? 1 Kor. 15: 39. "Zou het zulk een vasten zijn, dat Ik verkiezen zou, dat de mens zijn ziel een dag kwelle? Dat hij zijn hoofd kromme gelijk een bies en een zak en as onder zich spreidde? Zou gij dat een vasten heten en een dag den Heere aangenaam? Is niet dit het vasten dat ik verkies, dat gij losmaakt de knopen der goddeloosheid, dat gij ontdoet de banden des juks, en dat gij vrij loslaat de verpletterde en alle juk verscheurt? Is het niet, dat gij de hongerigen uw brood meedeelt en de arme verdrevene in huis brengt? Als gij een naakten ziet, dat gij hem dekt en dat gij u voor uw vlees niet verbergt. Dan zal uw licht voortbreken als de dageraad en uw genezing zal snellijk uitspruiten." Jes. 58: 5 -8.

De volgende afbeelding van de leer van de Antichrist is, *dat hij de lering van Balaäm houdt, die Balak leerde de kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat ze zouden afgoden offer eten en hoereren*. Openb. 8: 14. En wat zijn het voor leerstellingen? Wel, die welke uw brief in het bijzonder bevat en die u geleerd zijn, namelijk om Gods heiligen als ketteren te vervloeken en hun leerstellingen als ketterijen. Als zulken hebt u ze verbannen. En wat was het werk Balaäms, anders dan om Israel te vervloeken en de goddelozen voor geld te zegenen en het volk Israëls vervolgens tot afgodendienst te verzoeken, opdat God hen verderven zou? Welke goddeloze list ook gelukte. Num. 15: 1, 2, 3. Dit is de aanstoot die hij de kinderen Israëls voorwierp; en dit is de aanstoot die de mystieke Balaäm in uw weg geworpen heeft, waaruit niemand dan God u ooit zal kunnen verlossen.

Een andere afbeelding van zijn leer is, dat de mystieke hoer Jezabel, die zichzelf zegt

een profetes te zijn, toegestaan wordt Gods dienstknechten te leren en te verleiden om te hoereren. Openb. 2: 20. En waarom wordt de kerk van Rome bij Jezabel vergeleken?

Ten eerste, omdat ze een heiden was, dat Rome ook eens was.

Ten tweede, omdat ze al Gods profeten behalve Elia doodde, hetwelk Rome ook getracht heeft te doen. Zij hield vier honderd vijftig valse profeten op haar eigen kosten, evenals Rome nu; welke leer u reeds aangenomen hebt. Zij wordt gezegd Gods dienstknechten te verleiden. U bent er een van die verleid bent. Nu, God zal die bekeerlingen, die in haar schoot sterven, doden. “Ziet, Ik werp haar te bed en die met haar overspel bedrijven in grote verdrukking, zo zij zich niet bekeren van haar werken.” Openb. 2: 22. “En haar kinderen zal ik door den dood ombrengen,” vers 23. U gevoelt al iets van deze verdrukkingen in uw eigen consciëntie, wat slechts een begin der smarten is.

Ten laatste. Van de Paus en zijn kerk wordt gezegd, dat ze over de koningen der aarde regeren. De hoornen van de hoer zijn tien koningen. Openb. 17: 12. Wat op geen ander hoofd of lichaam in de wereld dan op de paus, alsmede op de kerk van Rome toegepast kan worden. Ook is het der wereld wel bekend, welke deze tien koningen geweest zijn. Enigen zijn afgevallen en enige niet, en deze zullen haar haten en zullen ze met vuur verbranden. Openb. 17: 16.

Deze goddeloze dwalingen zullen door het licht van Christus evangelie openbaar gemaakt worden en verteerd worden door de Geest Zijnsmonds of door de kracht van de Heilige Geest en teniet gemaakt worden door de verschijning van Zijn toekomst, 2 Thess. 2: 8.

*Ik ga nu over om u aan te tonen wat u gedaan hebt door u met eedzwering aan die kerk te verbinden.*

Een eed is een plechtig beroep op God ter bevestiging. Het is God tot de enige Getuige nemen in de gezworene zaak; en datgene waartoe een mens zich met ede verbindt is voor eeuwig vast met zijn eigen toestemming en in de Naam en tegenwoordigheid van God Zelf.

Dit kan men zien in die onheilige goddeloze Ezaü, die voor een schotel linzenmoes zijn eerstgeboorterecht aan zijn broeder Jacob verkocht en bij de verkoop er van in Gods Naam zweert en naderhand de zegening willende beërven werd hij verworpen. Want hij vond geen plaats van de berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht. Hebr. 12: 17.

Een eed is een verpanden van alle aanspraak op God en een verbeuren van alle recht op een Evangeliebelofte of enige beloofde zegening (ingeval het niet waar is). Dit is het gevolg van het zweren bij Gods Naam en is ook de reden, waarom de Bijbel bij een eed gebruikt wordt om ons aan te tonen, dat wij al de zegeningen van Gods Woord verbeuren als wij vals zweren. Dit wordt gedaan door de hand er op te leggen of die te kussen. God zegt: “gij zult de Heere uw eden houden.” Houdt u de uwe, dan moet u in dezelfde weg voortgaan, dat is, u moet de leerstellingen, welke u als ketterijen verworpen hebt verlaten, de oppermacht van Christus als het enige Hoofd der kerk verwerpen en de oppermacht van de Antichrist als het algemeen hoofd van die kerk, waar u bij gezworen hebt, aankleven. Indien u uw eed houdt en het koninkrijk Gods op die wijze verkrijgt, dan zijn al de heiligen in de Bijbel misleid en u bent in de rechte weg, hoewel u belijdt, dat u nog bent in uw zonden, in de vreze van de dood en angsten der hel. En ook dat u een benauwdheid van hart hebt, waarvan God zegt: “Uw vloek zij over haar.” Het is daarom niet waarschijnlijk, dat u het

onfeilbare pad gevonden zou hebben, aan wie zoveel is gedaan door mensen maar die nochtans zonder God handelt en zonder hoop in de wereld zijn.

Ik zeg u, dat u door deze uw leerstellingen de helse verdoemenis nimmer ontvlieden zult. Voor deze bewering heb ik meer dan honderd Roomse schrijvers aan mijn zijde, die bekennen, dat hun beste volgelingen naar het vagevuur gaan. En in Gods Naam zeg ik u, dat indien dat zo is, zij er in alle eeuwigheid niet uit zullen komen.

U beweert, dat zij de engelen niet aanbidden, maar God zegt het tegendeel. Hij, die in zijn gebed een engel aanspreekt, die aanbidt een engel, en die zich voor een beeld neerbuigt, aanbidt dat beeld. Knielt u niet neder voor hetgeen van een boom gekomen is? Jes. 44: 19, 20. Degene, die in zijn gebed de bijstand van een Heilige aanroept aanbidt die Heilige; degene, die een beeld heeft om daardoor het voorwerp van aanbidding in zijn gedachte te hebben, richt iets op dat God een gruwel is, en God heeft beloofd, die man na zichzelf te antwoorden. Ezech. 14: 1-4. Kan een afgod u tot God opleiden? "Bij wie dan zult gij God vergelijken? Of wat gelijkenis zult gij Hem toepassen? De werkmeester giet een beeld en de goudsmid overtrekt het met goud en giet er zilveren ketenen toe. Die verarmt is, dat hij niet te offeren en heeft, die kiest een hout uit, dat niet verrot; hij zoekt zich een wijzen werkmeester om een beeld te bereiden, dat niet wankelt." Jes. 40: 8-19, 20. Welke lage bevattingen moet u hebben van de eeuwige kracht en Godheid, menende dat Hij goud of zilver of steen gelijk zij, welke door mensen kunst en bedenkingen gesneden zijn. God dan de tijden der onwetendheid (onder de heidenen) overgezien hebbende, verkondigt na alle mensen alom dat zij zich bekeren. Hand. 17: 29, 30.

Ik veronderstel echter, dat u uw antwoord gereed hebt, dat hoewel er van de Godheid geen gelijkenis genomen kan worden, de afbeelding van een mens ons nochtans aan van de Zaligmaker menselijke natuur doet denken. "Zo dan wij kennen van nu aan niemand na het vlees, en indien wij ook Christus na het vlees gekend hebben, nochtans en kennen wij Hem nu niet meer na het vlees." 2 Kor. 5: 16.

U bent evenmin te verschonen als u Hem met het beeld van een zondig mens vergelijkt, zoals de Israëlieten, die Hem bij het beeld van een kalf vergeleken, want Christus wordt zowel het gemeste Kalf als een Man van smarten genoemd. Israel veranderde haar eer in de gedaante in een os, die gras eet; wanneer zij zich voor het gegoten beeld bogen. "Zij vergaten God haar Heiland, die grote dingen gedaan had in Egypte. Wonderdaden in het land Cham." Psalm 106: 19-22. En u doet niet beter wanneer ge u verderft en maakt u iets gesnedens, de gelijkenis van enig beeld, de gedaante van een vrouw. Deut. 4: 16. Het maakt geen verschil of u een zilveren beeld of de kalveren van Bethel kust. Hoséa 13: 2; beide is het helse afgoderij. Noemt u dit een merkteken van de ware kerk, wat God als het kenmerk van zoveel duizenden verworpingen voorgesteld heeft? "Ook heb ik in Israël doen overblijven zeven duizend, alle knieën die haar niet gebogen hebben voor Baäl, en alle mond die hem niet gekust heeft." 1 Koningen 19: 18.

Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank (zijn dit geen paapse leerstellingen) of in het stuk der Nieuwe Maan of der sabbatten. Ziet men niet honderden van deze dagen op iedere muur van uw kapellen aangetekend? Ik weet dat dit zo is. God zegt: De Sabbatdag is een schaduw van de toekomstige dingen, dat wil zeggen, zij is een teken van eeuwige rust, opdat de Heiligen van hun werken mogen rusten, gelijk God van de Zijne. Hebr. 4: 10. Maar het Lichaam is van Christus, (niet van de Paus) en bestaat slechts uit gelovigen, in geestelijke vereniging met Christus door de band der liefde, en niet in het toestemmen van de leugenen ener hoer.

Dat dan niemand u overheerse, zegt God, naar zijn wil in nederigheid, (zoals u van plan was vrijwillig te doen, door voor uw leven in een klooster te gaan, om een

valse gerechtigheid op te richten en een geveinsde nederigheid) en dienst der engelen, intredende in hetgeen [de mens der zonde] niet gezien heeft; tevergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijnes vleses. Coll. 2: 17 – 23. In het 19de vers wordt u beschuldigd, dat u het Hoofd niet behoudt, hetwelk Christus alleen is. Dit Hoofd hebt u door uw eed overgegeven, toen u de Paus erkende en bij hem zwoer, die de Antichrist is. Christus laat niet toe, dat een van zijn dienstknechten heerschappij over zijn erfdeel voert 1 Petrus 5: 8 maar om aller dienstknecht te zijn. Maar gij zijt van Christus, het enige invloedrijke Hoofd, vervallen, ‘uit hetwelk het gehele lichaam door samenvoegselen en te samenbindingen voorzien en tezamen gevoegd zijnde, op wast met Goddelijke wasdom.’

De Heilige Geest gaat voort met de beschrijving van het Pausdom en waarschuwt er de heiligen tegen. Indien u dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat u beweest te zijn, door uw verlangen naar een kloosterleven; waarom geeft u het ene kwaad op en hangt een ander aan? “Wat wordt gij, gelijk of u in de wereld leefdet, met inzetten belast?” Een kloosterleven is een menselijke instelling, het vasten in de Vasten en op Vrijdag is dit insgelijks, en het geven van een ouwel in plaats van brood en wijn is dit ook. Daarom zegt God: “Raakt niet, noch smaakt niet, noch roert niet aan. Welke dingen allen verderven door het gebruik, ingevoerd na de geboden en leringen der mensen. Dewelke wel hebben een schijnreden van wijsheid in eigenwilligen godsdienst en nederigheid en in het lichaam niet te sparen, (of de kerk van Christus) doch zijn niet in enige waarde maar tot verzadiging van de vleses.” Een geveinsde nederigheid en een eigenwillige godsdienst is alles waar u in deze uw brief voor strijdt.

Door het afleggen van de eed hebt u ontvangen hetgeen God het merkteken van het beest noemt Openb 13: 16, gelijk geschreven is: “En het maakt dat het aan alle kleine en grote en rijke en arme en vrije en dienstknechten, een merkteken geve aan haar rechterhand of aan haar voorhoofden.” Door het voorhoofd wordt een openbare belijdenis van het Pausdom bedoeld en een stalen voorhoofd ter van zijn verdediging, overeenkomstig met hetgeen God van de openbare profetie van zijn oprechte en getrouwe propheet Ezechiël zegt: “Ziet ik heb uw aangezicht stijf gemaakt tegen haar aangezichten en uw voorhoofd stijf tegen haar voorhoofd. Uw voorhoofd heb ik gemaakt als een diamant, harder dan een rots; vreest hen niet.” Ezech. 3: 8, 9. Ik kan de uitwerkingen van het merkteken van de beest op uw voorhoofd door deze brief gewaar worden, want die is reeds aangedaan met een verharde stoutmoedigheid in de verdediging van leugens. Elke schriftplaats, die u aangehaald hebt, hebt u verdraaid, hetwelk een bewijs is, dat u hetgeen God een geestelijk hoerenvoorhoofd noemt, gekregen hebt. Jer. 8: 3. “Waarlijk gelijk een vrouw trouwelooslijk scheidt van haar vriend, zo hebt gijlieden trouweloos tegen Mij gehandeld.” Gij zijt van de belijdenis, die u van het verbond der genade maakte, afgeweken. Een waar Christen heeft Gods naam aan zijn voorhoofd. God is de menigvuldige verlossing zijns aangezichts en hij is onverschrokken ter wille van de waarheid Openb. 9: 4. Openb. 14: 1. Terwijl een ziel, die in de paapse beginselen verhardt is, het merk van het beest draagt en God en het woord van Zijn genade tegenstaat.

In weerwil van uw verdediging van de vrije wil, kan ik toch zien, dat u Gods wil vervuld hebt, zelfs in deze uw afval, want God zegt. “En alle, die op de aarde wonen, zullen hetzelfde aanbidden, welke namen niet zijn geschreven in het boek des levens des Lams, dat geslacht is van de grondlegging der wereld.” Openb. 13: 8. Ook verwonder ik mij niet over de tegenwoordige benauwdheid uws gemoed. Want het is slechts wat God verklaard heeft. Hij bedreigt al zulke afvalligen met ondergang en verderf, tenzij zij zich bekeren. “En zij hebben geen rust dag en nacht, die het beest

aanbidden en zijn beelden zo iemand het merkteken zijns naams ontvangt.” Openb. 14: 11. U eigent zijn merkteken en het merkteken van zijn naam toe, door uzelf “een streng Katholiek” te noemen. “Want van deze zijn het die in de huizen insluipen en nemen de vrouwkens gevangen, die met zonden geladen zijn en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden. Vrouwkens die altijd leren en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.” 2 Tim. 3: 6, 7. Door hun middelen worden de arme misleide zielen tot geestelijke losbandigheid vervoerd en stoten zich aan Christus, terwijl zij hun arme zielen onteren door de zaak van de Antichrist aan te hangen, “hebbende haar oordeel, omdat zij haar eerste geloof hebben te niet gedaan.” 1 Tim. 5: 11.

Ik ga nu over om u aan te tonen wat het merkteken van de beest aan de hand is. Het merkteken aan het voorhoofd is een met ede bevestigde stoutheid voor zijn zaak en een openlijke belijdenis van zijn godsdienst; maar zijn merkteken aan de hand is een bezworen kracht, aangewend tot de verdediging van het Pausdom, zowel door het zwaard van de oorlog als door sluwe argumenten. Door de hand wordt hier *kracht* te kennen gegeven. Wanneer gezegd wordt *dat God zijn volk door Mozes rechterhand verlost*, betekent dit, dat Mozes de rechterhand van Gods kracht uitstreckte, hetwelk in Zijn wonderen gezien werd. Jes. 63: 12. Toen God Farao omkeerde en Israël verlost werd dit aan zijn rechterhand toegeschreven. Exodus 15: 6. Om kort te zijn het merkteken van het beest aan het voorhoofd is een zweren om een openlijke belijdenis van de Roomse godsdienst te doen en alle andere openlijk te verwerpen. Het ontvangen van het merkteken aan zijn rechterhand wil zeggen, dat men de eed af legt, waarbij men de Paus als oppermachtig erkent en belooft al zijn kracht aan te wenden ter verdediging van de Antichrist, om hem op zijn stoel te beschermen.

Ik geloof dat dit de ware bedoeling Gods in Zijn Woord is en uw consciëntie zal nimmer zolang u in het Pausdom leeft van de kracht van deze uitlegging verlost worden. Vraagt u wat God zegt van degenen, die het merkteken van het beest ontvangen, dan verwijs ik u naar Zijn eigen Woord; lees Openb. 13: 16, 17; 14: 9, 11; 15:2. 16:2; 19: 20; 20: 4.

*Nu zal ik u twee deuren der hoop in de Schrift wijzen, maar de hoop is een gave Gods en ontvangt u hetgeen Paulus een goede hoop door genade noemt dan kunnen u deze deuren nog tot nut zijn.*

De eerste is: Indien u een uitverkorene ziel zijt, dan is God uw Verbondvader en Christus uw Man door de verkiezing en gift van de Vaders en dan kan uw Vader of uw Man uw beloften en eden nooit teniet doen, maar buiten Hem ook niemand. Indien geen van Beide tot uw consciëntie sprak, (hetwelk ik geloof, dat het geval was) ik zeg, als geen van Beide tot uw consciëntie sprak, toen u uw beloften deed en uw ziel er door bond, dan heeft hun stilzwijgendheid uw beloften bevestigd en God zegt: “al haar geloften zullen bestaan, en alle verbintenis, waarmee zij haar ziel verbonden heeft zal bestaan.” Het zwijgen van deze Vader of van deze Man, zullen hen voor altijd bevestigen; slechts hun afkeuring en hun kracht kunnen hen nietig maken. Lees het 30<sup>ste</sup> kapittel van Numeri.

De andere deur der hoop is Gods roeping van Zijn uitverkorenen, die in dat goddeloze lichaam, hetwelk God *de moeder der hoererijen* noemt, ingelijfd zijn. In Gods roeping van hen geeft Hij hen te kennen, dat voor diegenen, die in haar schoot sterven, geen zaligheid is. “En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggende: Gaat uit van haar Mijn volk, opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt en opdat gij van haar plagen niet ontvangt.” Openb. 18: 4. Hetwelk klaar bewijst dat al degenen, die in haar zonden sterven, ook haar plagen zullen ontvangen.

Aldus heb ik u door Gods Woord aangetoond, wat u gedaan hebt, welke uitleggingen ik geloof, dat de waarheid zijn en naar ik vrees, zult u dat aan het einde zo bevinden, indien u in uw tegenwoordige staat leeft en sterft. Noch zullen de monnikachtige eisen ener non, noch de absolutie van een priester, noch al de bullen van een paus, u ooit kunnen verlossen. Onder de hemel is geen andere zaligheid gegeven dan de Naam van Jezus Christus, en als Hij u ooit van de hel zal verlossen, dan zal Hij u ook van de misleidingen van het Pausdom redden, alsmede van de valstrikken van de priester.

## **II. Ik zal nu overgaan u uit Gods Woord aan te tonen, wat u over uw ziel gehaald hebt door een proseliet van die ware kerk te worden.**

Ten eerste: Juda was in de dagen van Christus een provincie van het Romeinse rijk, hetwelk de Joden erkenden, toen zij zeiden: *Wij hebben geen koning dan de keizer.* Josef en Maria gingen deze keizer schatting brengen toen Christus geboren werd. Door een Romeins stadhouder werd de Zaligmaker veroordeeld en onder Keizer Tiberius werd Hij gekruist. De Joden behoorden tot het Romeinse keizerrijk, toen Christus tot hen zei, *dat op hen zou komen al het rechtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed van de rechtvaardigen Abel af tot op het bloed Zacharias,* Matth. 23: 35. Dat bloed is nu op de antichrist en de hoer van Babylon overgegaan, en al het onschuldige bloed, dat ooit op der aarde vergoten wordt zal ten laatste in dezelve gevonden worden. “En in dezelve is gevonden het bloed der profeten en der heiligen en alle dergene, die gedood zijn op de aarde.” Openb. 18: 24.

De paus opende zijn mond tot lastering tegen God om Zijn Naam te lasteren en Zijn tabernakel en die in de hemel wonen. Openb. 11: 6. En dit doet hij als hij de maagd Maria *de moeder Gods* noemt. *Moeder Gods gebiedt uw Zoon.* Hij lastert zijn tabernakel door de Heiligen als ketters te vloeken en de Schriftuur te vernietigen. Jezus zegt: “Wie is Mijn moeder en wie zijn Mijn broeders? Zij die het Woord Gods houden en dat doen (niet die het verbranden) dezelve is Mijn broeder en zuster en moeder.”

“Er is maar een heilige Katholieke kerk,” zegt u. De gemeente van de levende God is een pilaar en vastigheid der waarheid, 1 Tim. 3: 15. Dus, in wier harten Gods waarheid ingeschreven is, en door wier leven en openbaar getuigenis ze in de wereld bewaard wordt tegen de leringen van duivels.

Wat de Heilige Katholieke kerk betreft, van zulk een kerk lees ik niets in de Bijbel, en ook u niet. Het is een naam waarmee de discipelen van Christus niets te maken hebben. De genade van het geloof, het woord van geloofs en Christus, het Voorwerp van het geloof, moeten allen in eens menschen hart zijn, zal hij immer zalig worden. Het woord *Katholiek* is in het algemeen gebedenboek gezet, maar wat hebben Gods Heiligen hier mee te doen?

God zegt nooit tot wij Hem met de een of andere geloofsbelijdenis noch met enig formulier door mensen opgesteld, moeten naderen, maar een ieder mens moet zijn eigen plagen en zijn eigen smart erkennen. 2 Kron.. 6: 29 *en door de Geest bidden*, zal hij bij God vermogen.

De Heilige Katholieke kerk, daar u voor strijdt, is nationaal, hetwelk Gods kerk niet is noch ooit was, want hoewel geheel Israël Gods volk genoemd werd, zo werden de beloften nochtans alleen aan het overblijfsel van Zijn erfenis toegepast. De gehele wereld kan als zij wil tot uw kerk behoren. Christus koninkrijk is niet van deze wereld. Hij neemt hen eruit evenals de uitverkoren Joden: *één uit een stad en twee uit een geslacht.* Van de hele wereld wordt gezegd, *dat ze zich achter het beest verwonderden.* Maar niet Gods uitverkorenen, want zij zijn niet van dezelve, maar zijn uit haar verkoren, gelijk geschreven is: *Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Ik bid*

*niet voor de wereld maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt.* Uw Katholieke kerk bestaat echter uit gehele volken; dieven, rovers, moordenaars, vervolgers, haters van God, hoereerders, Sodomieten, bespotters van God, verbranders van de Bijbel en makers van afgoden: deze allen zijn leden van de Katholieke kerk. Eilieve, wat werd van Gods kerk van voor vier duizend jaar geleden eer de draak de Paus zijn kracht en zijn troon en grote macht gaf? Openb. 13: 2.

Is het beschuldigen van Gods Woord van dwalingen een teken van een heilige kerk? Terwijl Christus zegt, dat Zijn woord recht is voor degene die verstandig is en dat het nooit zal teniet gedaan worden noch voorbijgaan.

Is het uitlaten van het tweede gebod en vele andere gedeelten der Schrift, terwijl men er zijn eigen fabelen voor in de plaats stelt, een teken van de ware kerk? Terwijl God een ieder die dit doet met al de plagen, die in dit boek geschreven zijn, bedreigt en die er van af doet zal God zijn deel afdoen uit het boek des levens. Openb. 22: 18, 19. Deut. 2 en 12: 32. Indien diegene, die er één woord bij doet of er één woord afdoet door God bedreigd wordt, welke verdoemenis zal hen waardig gerekend worden, die het geheel verbranden? Werd niet de koning van Juda, zijn dienstknechten en geheel Israël in gevangenschap gevoerd, omdat zij Jeremia's rol verbrand hadden? Zijn deze niet de lieden die de sleutel der kennis wegnemen? Die zelf niet ingaan en die anderen verhinderen? Is dit niet het eeuwige leven om God te kennen en Jezus Christus die Hij gezonden heeft? En kunnen wij Hem buiten de Bijbel kennen? Komt het geloof niet door het gehoor en het gehoor door het Woord Gods? Is het verbranden der Heiligen, het ophangen van hen, hen met paarden vaneen te scheuren, hen door wilde beesten te laten verslinden, hen door buskruit in de lucht te doen vliegen en hen in de ban te doen, enig waarmede van de kerk van Christus? Is een bloedige inquisitie, een radbraken op het wiel, een vervolgen te vuur en te zwaard, een afpersen van bekentenissen, die geen verstand bevatten kan en die zij zelf nimmer verklaren kunnen, ik zeg, zijn dit de wapenen, waarvan Christus Zijn discipelen voorzag om zielen tot het geloof van het Evangelie te bekeren?

Indien het ganse Woord Gods verklaart, dat er maar één Middelaar, één Voorspraak, één Voorbidder is, en God Koran Dathan en Abiram levend ter hel zond met hun gehele gezelschap, omdat zij middelaars wensten te vermenigvuldigen en indien God Aaron bestrafte en Mirjam met melaatsheid sloeg, omdat zij zich tegen de enige Middelaar verzetten, ... wat zullen wij dan van deze zeggen, die heiligen van Gods maaksel en heiligen van hun eigen heiligverklaring, engelen, mannen en vrouw tot voorbidders, middelaars en voorspraken gemaakt hebben? God heeft Zijn Zoon Jezus Christus gezalfd over Sion, de berg van Zijn heiligheid, maar wie heeft alle deze gezalfd?

Als Christus in Johannes 6: 53 zegt: *tenzij dat gij het vlees van de Zoons des Mensen eet en Zijn bloed drinkt zo hebt gij geen leven in uzelf*, betekent dit dan dat de Zoon van God in een ouwel, veranderd moet worden? En wanneer Christus in Johannes 6: 63 zegt: “de Geest is het die levendig maakt, het vlees is niet nut; de woorden die ik tot u spreek zijn Geest en leven,” bedoelt de Zaligmaker dan, dat het prevelen van een paar woorden door een blinde priester, de ouwel zal veranderen in hetgeen Christus Geest en leven neemt? “De Geest is het die levendig maakt; de woorden, die Ik tot u spreek zijn Geest en zijn leven.” Zal een priester een ouwel in onsterfelijkheid en eeuwig leven om goochelen? Indien de uitdrukkingen van Christus van Zijn vlees te eten en Zijn bloed te drinken geest en leven zijn, bedoelt Hij dan dat zulk een algemeen substantie in de Godheid veranderd zou worden? Indien het vlees en bloed van de Zaligmaker diende om het lichaam te onderhouden in plaats van de geest en consciëntie, dan zou een lichaam aldus gevoed nimmer sterven. “Dit is het

brood dat uit de hemel nederdaalt, opdat de mens daar van ete en niet sterve. Joh. 6 50. Maar door het eten van Zijn vlees en het drinken van Zijn bloed worden vergeving, vrede en het eeuwige leven betekend; welke door Zijn dood verworven en door Zijn Geest aan de zielen toegepast worden. Dit is de spijs die u nu nodig hebt en de ziel die aldus gezegend en gevoed is zal nimmer de tweede dood sterven. En ook zal tussen God en zulk een gelukkige ziel nooit een volkomenscheiding plaats hebben.

Zijn zulke relikwieën als de staart van een ezel, de splinters van een kruis, de melk van een vrouw, een stuk van een stok op het hart gedragen, de beenderen van dode heiligen en de streken van levende; ik zeg zijn dit de versierselen van Christus' kerk? Gebiedt God ons niet om de levenden niet onder de doden te zoeken? Wierp Christus het legioen duivels niet uit de krankzinnigen Gadarener, opdat hij niet meer tussen de graven zou dwalen? En deed hij het ooit eer de duivel in hem was? Bestraften de engelen de Godvruchtige vrouwen niet toen zij in het graf van de Zaligmaker keken? Hun meedelende, dat Hij opgestaan was, opdat zij mochten worden wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden; en hun hoop niet in een graf stellen.

Kan de uitvinding van een vagevuur of een denkbeeldige hel, als een bedreiging gebruikt om zielen van de Waarheid af te drijven en als een middel om de beursen van de overlevenden te beroven, opdat men de verdoemden uit de gevangenis zou kunnen bevrijden, enig gedeelte van Christus' evangelie zijn? Is het verkopen van vier of vijf soorten bullen, het vergeven van zonden voor zulke vergankelijke zaken als zilver en goud, het vertellen aan zondaars, dat zij in hun leven meer werken doen dan hun plicht eist, en hen dan nog naar de hel te zenden en hen er daarna voor een weinig contante munt weer uit te halen, ... is dit enig gedeelte van het geloof den heiligen overgeleverd? De Zaligmaker weigerde in Zijn leven de gehele wereld met haar heerlijkheid, toen de Satan ze Hem aanbood, maar wij horen van de Paus hier niets van, want hij verkoopt de hemel, de aarde en hel voor geld. Hij heeft duizenden verdiend, door heiligverklaringen en door gelijk hij voorgeeft de zielen in de Hemel te brengen. Duizenden heeft hij gewonnen door het toelaten van bordelen en het verkopen van aflaten op aarde en miljoenen door de zielen uit de hel te halen. Is dit het gebruiken van een evangelietalent? Zijn dit de vruchten daar de Heere naar zoeken zal als Hij komt om met Zijn dienstknechten af te rekenen, om te weten wat elk met handelen gewonnen heeft?

Indien hij de opvolger van Petrus is, waarom zegt hij dan niet tot een verkoper van bullen, even als zijn voorganger tot Simon de Tovenaar zei, toen hij de Heilige Geest voor geld wilde kopen: "Uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt, dat de gave Gods door geld verkregen wordt?" Indien hij een gans bittere gal en te zamenkroping der ongerechtigheid was door zijn aanbieding om te kopen, kan hij, die aanbiedt om te verkopen niet beter zijn.

Indien er zulke orden van mensen als Pausen, Christus' stedehouder, Petrus' opvolger, zijn Heiligheid, onze Heere God de Paus, Kardinaals, Rector; Vicarissen, Priesters, Jezuïten, monniken, biechtvaders en broeders zijn, dan zou ik graag vernemen, waar deze plaatsbekleders in de Schrift vermeld zijn, alsmede de beschrijving van hun ambt en gezag. Indien dit niet gevonden kan worden, dan vraag ik: wie gaf hun deze waardigheid?

Indien er in Gods Woord enig gebod voor hoofdkerken nonnenkloosters, abdijen en monniken kloosters is, waar staat dan het gebod? En indien er enig gebod is voor zoveel legioenen van nonnen van verschillende orden en kloosters, waar is dat te vinden? God zond Zijn dienaars om een openbaar getuigenis af te leggen. Hij zond Henoah om tot de wereld te profeteren en Noach eveneens; Abraham om de zeven

volkeren van Kanaän te doorreizen; Jacob naar Mesopotamië; Jozef in Egypte, Lot in Sodom, Jona in Nineve, David in Gath en de apostelen in de gehele wereld. Hij noemt hen *een stad op een berg; een kaars op een kandelaar gezet en zij schijnt allen die in het huis zijn; om hun licht voor de mensen te laten schijnen, opdat zij hun goede werken mochten zien*. En een vrouw die de Heere vreest, die zal geprezen worden en zij zal van de vrucht harer handen ontvangen. Maar het zijn haar eigen werken, die haar in de poorten moeten prijzen, niet in de cellen van een klooster, Spr. 31: 31. Men zou zo menen, dat het lijden van die huichelaar Franciscus Spira, na zijn herroeping, voldoende geweest zou zijn om de gehele wereld van de zonde van het Pausdom te overtuigen, behalve het onfeilbare beeld dat God er in Zijn Woord van geeft. Maar helaas, de God van deze wereld heeft hun ogen verblind. “Daarom heeft God hun een kracht der dwaling gezonden, dat zij de leugen zouden geloven.”

Ik zal nu overgaan om de teksten, die u aangehaald hebt, te beschouwen. Mijn oogmerk is echter niet om u tot mijn leerstellingen over te halen. Want al had u ze allen in uw hoofd en vóór in uw mond, dan zou het toch slechts een ten onderhouden der waarheid in ongerechtigheid zijn, tenzij God u in het hof van uw eigen consciëntie rechtvaardigt. Dit kan slechts geschieden door de toerekening van de gerechtigheid van de Middelaars, en deed Hij dat, dan zou u inderdaad een gezond gelovige zijn. *Want hij die gelooft heeft het getuigenis in zichzelf. Indien wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis Gods is meerder.*

U zegt, dat u in de offerande der mis gelooft.

Dan zeg ik dat God u overgegeven heeft om de leugen te geloven, 2 Thess. 2: 11 *Wie een lam offert breekt een hond de hals*, Jes. 66: 3, en degene, die een ouwel offert is niets beter. Uw geloof is in wijsheid der mensen, maar niet in de kracht Gods. 1 Kor. 2: 5. Ook staat in het ganse Woord Gods geen enkele tekst, waar u zulk een ongerijmdheid op zou kunnen bouwen.

Als Hij zegt: “Dit is mijn lichaam,” dan bedoelt Hij dit niet figuurlijk zegt u.

Maar ik zeg, dat Hij het in een figuurlijke en geestelijke zin bedoelt. Want een zaak sprak Hij en een andere bedoelde Hij. De uitgesproken zaken waren vlees en bloed; de bedoelde zaken waren geest en leven. Zo ook als Hij zegt: “Ik kom als een dief,” wil dit dan zeggen, dat Hij een inbreker is? Als Hij zegt: “Ik ben een Leeuw,” wil dit dan zeggen, dat Hij een beest is? Als Hij *een Lam* genaamd wordt is Hij dan in schapenvlees veranderd? Als Hij zegt: “Ik ben de Morgenster,” sluit dit dan in, dat Hij een planeet is? Ook als Hij zegt: “Ik ben het brood des levens,” betekent dit dan, dat Hij in een brood of in een ouwel veranderd is?

U neemt Zijn woorden in een lage vleselijke zin, daarom oogst u er geen geestelijk leven of vertroosting van, hetwelk de somma en inhoud van de Bijbel is. *Onderzoek de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben en die zijn het die van Mij getuigen*. Hij zelf zegt tot u: “*Het vlees is niet nut. De woorden, die Ik tot u spreek zijn geest en zijn leven.*”

Wanneer Hij *een Lam* genoemd wordt worden daardoor zijn onschuld, zachtmoedigheid en geduldig lijden aangeduld. Noemt Hij zichzelf *een Leeuw*, dan stelt dit Zijn kracht en vreselijke majesteit voor. Als Hij zich *een Ster* noemt worden zijn heerlijke stralen betekend. En als Hij zichzelf *het brood Gods* noemt worden geestelijk en eeuwig leven bedoeld.

Is het volgens uw verklaring de waarheid, dan had Judas Christus in zich, zelfs toen de Satan in hem voer. Niettegenstaande de beteping hing hij echter naar de hel, zoals anderen, niettegenstaande de ouwel, naar het vagevuur gegaan zijn.

Als Christus zegt: “Ik zal mijn vlees geven voor het leven der wereld.” bedoelt

Hij, dat Hij Zichzelf tot een offerande zal geven, om de beledigde gerechtigheid te stillen en als een schede voor zijn vlammend zwaard, opdat de zondaars vrede verkondigd en hun het leven door de Heilige Geest meegedeeld moge worden. “De Geest is het die levend maakt.”

De belofte Gods is het eeuwige leven. “Dit leven is in de Zoon.” Hij die de Zoon in zijn hart heeft (niet in zijn ingewanden) heeft het leven. “Maar die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem. Die gelooft komt niet in de verdoemenis maar is uit de dood overgegaan in het leven.” Nu juffrouw, indien de offerande der mis werkelijk hetgeen is dat de Zaligmaker bedoeld, en indien uw geloof er in, het geloof van Gods uitverkorenen is, welk leven en welke vrede hebt u dan ontvangen? U bekent, dat u naar de mis geweest zijt; hoe komt het dan, dat u nog een twijfelend leven leidt? Schuld drukt u neer en u bent geketend onder de vreze van de dood en de toorn Gods; een vreemdeling van de vrede en vervreemd van Goddelijk leven. Daadzaken, mejuffrouw zijn meedogenloos. Het is klaar, dat het geloof, wat u ontvangen hebt, en de mis in welke u gelooft niet met Gods goedkeuring of getuigenis vergezeld gaan. “Nadat gij geloofd hebt, zegt Paulus tot Zijn discipelen, zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte.” Maar dit is met u het geval niet! God heeft op uw geloof geen zegel gezet, want u hebt Christus’ beeld niet ontvangen, dat in gerechtigheid en ware heiligheid bestaat. Integendeel wordt u neergedrukt door de verschrikkingen van een misdadige, de prikkel der schuld en de vrezen van de dood; welke God *een verachtelijk beeld* noemt. Psalm 73: 20.

De leer van Gods verkiezing is een waarheid, door elke schrijver in de Heilige Schrift bevestigd. Al de engelen in de Hemel waren uitverkoren; Christus is een uitverkorene en dierbare Steen; al de zielen die in de hemel zijn, zijn geroepen, uitverkoren eer gelovig. Openb. 17: 14. “Zijn engelen zullen zijn uitverkorene bijeen vergaderen uit de vier winden” Matth. 34: 31. “En zo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in de poel van de vuurs.” Openb. 20: 15. Dit zijn de besluiten van de soevereine Majesteit van de hemels en zolang u hier tegen strijdt zijt u een opstandeling. Uw onderdanigheid moet hierin bestaan, dat ge u aan de soevereine wil van uw Schepper onderwerpt, en ook zult u nimmer met Hem verzoend of bevredigd worden, noch rust voor uw ziel vinden, tenzij uw wil aan de Zijn onderworpen wordt. In zijn grootste zielsangsten onderwierp de Zaligmaker Zich aan Zijns Vaders wil en in Zijn kort gebed leert Hij u hetzelfde te doen.

Indien hij evenals Paulus uw roeping en verkiezing vastgemaakt had, dan zou u met Hem ondervonden hebben, dat deze leer een vast fundament in tijden van benauwdheid is. “Echter het vaste fundament Gods staat hebbende deze zegel: De Heere kent, degene, die Zijnen zijn.” Indien dit fundament weggenomen kon worden, wat zou de rechtvaardige doen? Deze leer is een grote troost voor de oprechte onderdaan. *Verheugt u, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen.* Maar voor de opstandeling is het een struikelblok. “Het zal geschieden, zegt God, dat het gerucht te verstaan, enkel beroering wezen zal.”

“Het goede en het kwade worden voor ons gesteld, zegt u, en wij hebben zeker een wil en macht om te kiezen of te verwerpen. Indien u “het verwerpt, dan is uw verderf uit u, o Israël!”

In waarheid, maar indien u het goede kiest, dan is uw zaligheid geheel uit God, o vrouw! Want u hebt Hem niet uitverkoren, maar Hij heeft u uitverkoren. Joh. 15: 16 Het is klaar, dat u tot hiertoe uw vrije wil gevolgd hebt en even klaar is het, dat u dat goede deel niet verkoren hebt, dat nimmer van u genomen zal worden. De zaligheid

moet óf uit de soevereine wil Gods óf uit de vrije wil van de mensen voortvloeien. God zegt, dat zij door Zijn soevereine wil is: *Ik zal Mij ontfermen, diens Ik mij ontferm, en zal barmhartig zijn, die Ik barmhartig ben.* Paulus zegt: *zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.* Salomo zegt: “De loop is niet der snellen, noch de strijd der helden, noch ook de spijze der wijzen, noch ook de rijkdom der verstandigen, noch ook de gunst der welwillenden.” Johannes zegt: Dat onze nieuwe geboorte niet uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, noch uit de bloede, maar uit God is. En Christus zegt: *Vele eersten zullen de laatsten zijn, en velen laatsten de eersten. Want velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren.*

God werkt alle dingen naar de raad Zijns willens. God, heeft Zijn heiligen de verborgenheid Zijns willens bekend gemaakt. “Door Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid.” “En dit is de wil desgenen, die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk, die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe. En dit is de wil Mijns hemelsen Vaders, dat al wat Hij mij gegeven heeft Ik daaruit niets verlieze, maar hetzelfde opwekke, ten uitersten dage.” “Alzo is de wil niet uws Vaders die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren, ga.” Hier zie ik geen plaats voor die vrije wil en kracht, waarvoor u strijdt, en welke u meent te bezitten. Het is mij zeer duidelijk, dat u een ongelukkige keuze gedaan hebt, en u gevoelt er de vreselijke gevolgen van en niettegenstaande al uw kracht zijt ge nog steeds onder de heerschappij der zonde en van de Satan en zonder de geringste hoop in deze wereld. Het past een schuldig bij zichzelf veroordeeld misdadiger, die onder het vonnis des doods ligt, niet om te strijden voor eigen soevereiniteit.

“Werk uw zelfs zaligheid uit met vrezen en beven,” zegt u.

Waarom neemt u er het verband uit? Waarom wilt u de soevereiniteit en kracht Gods in Zijn werken verduisteren en waarom hebt u een oogmerk uzelfen te vergoden? “Niemand is goed dan één, namelijk God.” Nooit werd er enig goed werk op de aarde verricht, dan door God. Hij scheidt de vrucht der lippen; bereidt het hart. En werkt in ons beide het willen en werken na Zijn welbehagen. Waarom werd dit weggelaten? Ananias, waarom heeft de Satan uw hart vervuld, om te onttrekken van de prijs en wel dat gedeelte, dat God het meeste verheerlijkt? *Het is God die in u werkt beiden het willen en werken.* Heere, Gij zult ons vrede bestellen, want Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht. Jes. 26: 12. Maar gij broedt baziliskuseieren uit, en weeft spinnenwebben maar God zegt dat uw webben niet deugen tot klederen en u uzelf niet zult kunnen dekken met uw werken.

„Zeker, Christus stierf voor ons allen,” zegt u “en niet voor een zeker getal; was Hij niet een “rantsoen voor allen?” Het gehele menselijke geslacht wordt niet bedoeld; enigen zijn reeds in de hel en in de grote dag zullen er meer bokken dan schapen zijn. De poorten van de hel ontvangen meer dan de poorten van de levens. “Eng is de weg, die ten leven leidt en weinigen zijn er die dezelve vinden.” Door het woord *allen* worden slechts de leden bedoeld, niet alle mensen der wereld. “U dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods.” U mag het voor het mensdom opnemen zolang als u wilt, doch dit zeg ik, “dat vlees en bloed het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen noch de verderfelijkeit beërft de onverderfelijkeit niet.”

“Stierf hij niet als een rantsoen voor allen,” zegt u? Uitverkoren leden worden door het woord *allen* bedoeld. Er is een geslacht dat rein in zijn ogen is en ik las nooit, dat Hij voor deze stierf. Er is een geslacht van adders; voor hen stierf Hij niet. Duizenden zijn er rechtvaardig in hun eigen ogen; Hij kwam niet om te roepen rechtvaardigen. Er is een wereld van bokken: ook voor deze stierf Hij niet. Hij stelde zijn leven voor zijn schapen maar tot de slangen zegt Hij: gij zijt niet van Mijn

schapen. Zijn eigen uitverkorenen noemt Hij schapen eer zij door genade geroepen zijn. “Ik heb nog andere schapen die van deze stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen: en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden een kudde en een Herder.” “Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt.” Gij zult Mij zoeken en gij zult mij niet vinden.”

Indien u voor het woord allen *de gehele wereld* neemt, dan maakt u, dat de een helft van de Bijbel de andere helft weerspreekt. En ach, wat zal er van de ketters worden, die vervloekt en verbrand zijn, indien Christus Zich tot een rantsoen voor allen gaf? De vloek der verbanning is dan niet van kracht, want indien algemene verlossing een waarheid van de Bijbel is, dan zullen de arme ketters in de Hemel blijven, in spijt van al de vervloekingen en verbanningen tegen hen gebruikt. En hoewel uw kerk een rantsoen voor alle mensen stelt; zendt u toch de besten van hen naar het vagevuur. Maar deze, daar Christus Zich tot een rantsoen voor gaf zullen daar nimmer komen. Want God zegt: *Verlost hem, dat Hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden.* Job 33: 24.

Arme ziel! U bent inderdaad vreselijk verstrikt. Dit is ontegenzeggelijk het tasten in de duisternis; dit is inderdaad stoten aan de schemerende bergen; Jer. 13: 16. Daar is geen recht in uw gangen, zoals Jesaja spreekt; haar paden maken zij verkeerd voor haarzelf; al wie daarop gaat, die kent de vrede niet.”

Maar u gaat verder en ik achter u.

Wat de biecht betreft, zegt u: “Het is duidelijk dat Christus op aarde een macht aan Zijn discipelen nagelaten heeft om de zonden van de boetvaardige te vergeven: “Zo gij iemands zonden vergeeft, - zegt hij - die worden ze vergeven; zo gij iemands zonden houdt, die worden ze gehouden.” Hoe “konden zij ze nu vergeven of doen houden, dan “door de kennis er van? En hoe konden zij tot de “kennis ervan komen, dan door de biecht? Want “wie kan het hart eens zondaars doorgronden?”

Inderdaad gezonde logica! “Zult u niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?” De gehele strekking van uw brief is om God van Zijn macht en heerlijkheid te beroven en aan het werktuig toe te schrijven, wat God nimmer aan een ander zal geven. Heb acht op uzelf, hoe u deze zaak behandelt, want God zegt: *Die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.*

Toen Christus Zijn dienstknechten uitzond gaf Hij hun de sleutelen van het Koninkrijk der Hemelen. Deze sleutelen waren Zijn Geest en Zijn Woord, *de sleutel der kennis* genoemd. Van deze sleutel van het huis Davids wordt gezegd, dat ze op Christus gelegd zal worden. Jes. 22: 22. vergeleken met Openb, 3: 7. Wat Jesaja noemt een leggen van de woorden Gods in de mond van de Zaligmaker en het geven van Zijn Geest in Hem. Welk *Woord en Geest*, sleutels genoemd, *niet van Christus, noch van Zijn zaad zou wijken tot in eeuwigheid.* Hijzelf verklaart deze sleutels aldus: “Want de woorden, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven.” En wederom: “Ziet, Ik zend de belofte Mijns Vaders, namelijk de Heilige Geest, om u in al de waarheid te leiden en van Mij te getuigen.” Aldus gaf Christus hun Zijn Woord en vervulde hen met Zijn Geest en belofte om tot het einde der wereld altijd bij hen te zijn. En met al degenen die Zijn Woord en Geest hebben zal Hij ook tot aan het einde der wereld zijn.

Merk nu op, dat het door het Woord, de Geest en de tegenwoordigheid van Christus was, dat zij de zonden moesten vergeven of houden. Ontvang de waarheid en *de waarheid zal u vrij maken*, dit wil zeggen, zij zal u van uw schuld en dienstbaarheid door vergeving, bevrijden.

Ten tweede: Waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid, dat is vrijheid van de

schuld der zonde en de dienstbaarheid der wet. *Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn.* De wegneming der zonde ligt dus middelijkerwijs in het Woord, hetwelk haar belooft, en daadwerkelijk in de Geest, welke ze toepast en beiden komen van de Zaligmaker, Die het Woord tot eens zondaars hart zendt met kracht door de Heilige Geest en met verzekerdheid. Aldus hadden zij deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht (in het vergeven der zonden en het bekeren van zondaars) zij Godes en niet uit ons.

Indien deze kracht in een Rooms priester huisvest dan zijn uw zonden zonder twijfel weggenomen, want u bent dikwijls genoeg ter biecht geweest, maar volgens uw brief hebben God en uw consciëntie uw zonden nog gehouden.

Ik twijfel of u te zuinig met het wijwater geweest bent, of anders hebt u in de biecht enig geheim verzwegen, want Paulus zegt, *dat degenen die de dienst pleegden, geen consciëntie meer zouden hebben der zonde eenmaal gereinigd geweest zijnde*, Hebr. 10: 2.

Onder de oude wet geschiedt elk jaar weer gedachtenis der zonden en ik denk tweemaal per dag in het klooster, en toch bent u na dit alles nog in de ketenen der schuld gebonden, wat duidelijk bewijst dat deze kracht niet in hen is, ook omdat al uw arbeid tot hiertoe *als het stoten van de dwaas in een mortier geweest is*. Spr. 27: 22. Of, als het wassen van de Moorman Jer. 13: 23. Indien de Zaligmaker hen aangesteld had en zij dat geloof bezaten dat des Heeren hand uitgestrekt tot genezing, dan zouden zonder twijfel tekenen en wonderen aan uw ziel geschieden door de naam van het heilige Kind Jezus. Niets hier van is echter gebeurd en gebeurt het, dan is het nog tijd genoeg om er voor te strijden. Tegen God en tegen Hem alleen hebben wij gezondigd, en daarom komt God zowel de wraak als genade en vergeving toe, en aan Hem moeten wij belijdenis doen. Psalm 32: 15. Rom. 14: 11. Rom. 15: 9. Dan. 9: 20. Ezra 10: 11. Dan. 9: 4.

Maar heb ik mijn naaste verongelijkt of beledigd, dan moet ik hem mijn schuld belijden; heb ik een openbare schande op de kerk van Christus daar ik toe behoor, gebracht, dan moet ik, nadat ik openlijk bestraft ben en God mij vernieuwde genade geeft, voor hen mijn belediging in het openbaar belijden, opdat de leden voldaan mogen zijn wat mijn oprecht berouw betreft en wij weer van hart in gunst aannemen. Toon ik geen berouw, dan moet ik als een zondaar buiten gesloten worden.

De woorden van Jacobus staan er niet zo als u ze aangehaald hebt. Zijn bedoeling is deze: Hebt u een goed man beledigd, belijdt hem dan uw misslag en verlies uw aandeel in zijn gebeden niet; of als u zwak in het geloof bent, of als u in het verborgen onder enige verzoeking of onder de schuld van enige zware zonde zucht en om die reden verontrust bent, spreek er dan voor zover de zedigheit het zal toelaten tegen de een of anderen heilige, die bekwaam is de zwakken te versterken. Verlicht uw gemoed bij hem, laat u door hem onderrichten en smee om zijn gebeden ten uw gunste. Maar hoofdzakelijk is zijn bedoeling als u een broeder beledigd hebt, belijdt hem dan uw misslag. Neem er zijn eigen woorden voor. "Is iemand onder u in lijden? Dat hij bidde. Is iemand goedsmoeds? Dat hij psalmzingt. Is iemand krank ouder u? Dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente (welk woord leraars of diaken betekent) en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in de Naam des Heeren." Het woord olie betekent hier niet de olie van olijven, of de olie van walvissen, maar het betekent toegediende geestelijke vertroosting, door vermaning, onderrichting en geestelijk gebed voor hem. *Wij hebben de zalving ontvangen*, zegt Johannes. "Maar die ons gezalfd heeft is God" zegt Paulus. In het volgende vers verklaart Jacobus de olie, welke een troostrijke verhoring van het gebed is: "En het gebed des geloofs zal de zieke behouden en de Heere zal hem oprichten, en zo hij zonden gedaan zal

hebben, het zal hem vergeven worden. Belijdt elkander de misdaden en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt. Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel." Op aarde zijn er geen rechtvaardige mensen, dan die welke begrepen zijn in Christus toegerekende gerechtigheid, welke de Papisten ontkennen. Hun gebeden vermogen daarom slechts weinig en u bent een levendige getuigen van deze waarheid. Het boven aangestipte is de biecht welke God bedoelt. Maar om de zielen te bezweren, dat zij al de geheimen huns harten, al de geheimen van hun families en iedere verkeerde gedachte zullen ontboezemen, is een weg, die God nooit bedoelde, noch ook in Zijn Woord beval. Ik heb nooit verlangd de geheimen van mensen, van hun vrouw of gezinnen te kennen. Dit is zich bemoeien met een anders doen en voldoende om iemand van de godsdienst afkerig te maken en tot jaloersheid en verontwaardiging te brengen. Ook kan die priester, die het gehele hart van personen en gezinnen zou wensen te kennen, nooit rein in zijn eigen gemoed zijn. Zulke lieden, die u laten zweren, dat u alles zult biechten, maken u tot een meinedige, want ik zeg u, dat de zedigheit u nooit zou veroorloven alles te belijden, tenzij u een hoerenvoorhoofd had. Jer. 3: 3. En biecht u niet alles, dan bent u een meinedige door datgene achter te houden wat u met ede beloofd hebt te zullen belijden. Zo drijft men zielen in de zonde, zaait men tweedracht in gezinnen, en krijgen zij de zielen onder hun macht om ze aan te klagen. Dit is het enige middel, om de overtuigingen tegen te gaan, die in de consciëntie van een Papist mochten verrijzen, omtrent de waarheid van die godsdienst; dat elke knop intijds ingedrukt mag worden, iedere tong door de biecht vader gebonden wordt en zowel de consciëntie als het eigendom ter beschikking van de priester zijn.

"Hoe," zegt u, "kan de priester de zonden vergeven zonder dat hij ze weet? En hoe kan hij ze weten, dan door de biecht? Kan hij het hart doorgronden?"

O, vervloekte onwetendheid! Het lijkt wel, dat u de Bijbel nimmer gelezen hebt. Een dienaar van Christus is een kaars op een kandelaar geplaatst, opdat allen, die in het huis komen het licht mogen zien. *Want al dat openbaar maakt is licht*, zegt Paulus en daar is niets dat in het verborgen gedaan is, dat van het licht bestraft zijnde, niet openbaar wordt. Hij zegt u hoe dit geschiedt. "Maar indien zij alle profeteerden, en een ongelovige of ongeleerde inkwam, die wordt van allen overtuigd en hij wordt van allen geoordeeld. En zo worden de verborgen dingen zijns harten openbaar, en zo vallende op zijn aangezicht zal hij God aanbidden en verkondigen, dat God waarlijk onder u is." 1 Kor. 14: 24, 25. Dit geeft getuigenis van de kracht Gods in Zijn dienaars en de kracht van hun boodschap toont wie hen zond. Maar die van deze kracht vervreemd zijn hebben geen geloofsbrieven van God. Ook vergezelt Zijn zegel hun pogingen niet, noch zullen ze ook iets op de consciëntie eens zondaars vermogen, omdat zij door het brede zegel van de hemels niet bekrachtigd worden. U bevindt, dat God zoveel van uw hart onder mij ontdekt heeft, en meer dan u ooit aan een priester biechten kon. En mocht God aan u onder mijn bediening of van een ander vergeving en vrede toepassen, dan zult u evenals Paulus zeggen, *dat zulk een leraar in uw consciëntie openbaar geworden is*. Het is 't ondervinden van een hartsverandering, en die alleen, welke het onderscheid tussen een waren leraar en een valse kan doen kennen. De dienaars van Christus laten de uitwerking aan Hem over en stellen de waarheid in haar ongekunstelde eenvoud voor, terwijl ze zelf getuigenis moet geven. Ook laten zij het aan de hoorders over om te oordelen wie hen zond door de kracht, die de woorden vergezelt. Christus onderwierp Zichzelf en Zijn bediening hieraan. De wijsheid zegt: *Hij is gerechtvaardigd geworden van haar kinderen*. "Indien Ik niet doe de werken mijns Vaders, zo geloof mij niet." En: "En zo gij Mij niet gelooft, gelooft de werken." Maar welke bewijzen kunt u tonen? Welke werken zijn aan u verricht?

Welk getuigenis hebt u om u te verstouten om het Pausdom te rechtvaardigen? Niets dan een geopenbaarde vijandschap tegen de waarheid; vals zweren, en het bezitten van een verschrikkelijke getuigenis van een schuldige consciëntie en de toorn Gods. Een schuldige consciëntie is een voorsmaak van de hel en de worm die nimmer sterft.

U zegt, *dat onze godsdienst niet voor de tijd der Reformatie beleden werd.*

De leerstellingen, bevinding en iedere vorm van godsdienst, die ik houd werd door de Geest Gods op de uitverkorenen voortgeplant en door hen beoefend sinds Abel God offerde en Henoch begon te profeteren; dit slechts uitgezonderd, dat de wettische offerhanden opgehouden zijn, omdat Christus de ware offerande opgeofferd is. Ik daag u uit mij te weerleggen door het Woord van Christus in enige leerstelling of vorm van godsdienst, die ik houd.

En verder wil ik het op mij nemen u te bewijzen, dat er geen enkel gedeelte van de Paapse godsdienst Schriftuurlijk is, noch ook dat een leerstelling, welke zij preken of schrijven, met de Bijbel in overeenstemming is. Wilt u het voor enige leerstelling of vormen in de godsdienst zo zij die gebruiken, opnemen dan neem ik op mij u met Gods Woord te antwoorden.

Christus zegt, *dat Zijn volk vervolgd, gestenigd, gekruisigd, ter dood gebracht en van alle mensen gehaat zal worden om Zijns Naams wil.* Toon mij één man die ooit het Pausdom met zijn bloed verzegelde. Ik daag u uit. Het waren geestelijke aanbidders, die altijd geleden hebben, en zulke vleselijke ijveraars als u zijn er altijd de verraders en moordenaars van geweest.

“Christus heeft beloofd met Zijn kerk te zijn tot het einde der wereld,” vertelt u mij.

God zij geloofd! Dit weet ik bij ondervinding, en als het niet zo was dan zou u de kracht van mijn bediening niet ondervonden hebben als nu het geval is. En indien Hij met u was, dan zou u de kracht van uw tegenwoordige schuld niet gevoelen, noch ooit rusten eer u vergiffenis gekregen had voor die verschrikkelijke stap, die u gedaan hebt en voor de schandvlek, die u op Zijn rechtvaardige zaak gebracht hebt door het verbranden van het getuigenis van zijn knechten en het ontvangen van de schot der onbekende.

Hoe klaar zie ik de mening van God in Zijn Woord betreffende u, namelijk *dat de hoere Babylons alle volkeren dronken gemaakt heeft niet de wijn harer hoererij.* Geen persoon kon in dronkenschap in een gewoon gesprek groter onzin uitspreken, dan u over de godsdienst doet. Zo waarachtig zijn de woorden van Paulus, *dat indien iemands oren van de waarheid afgewend zijn, hij zich dan tot fabelen begeeft.* Van hart zou ik verheugd zijn als ik een middel mocht zijn om uw arme misleide ziel tot Christus te brengen; maar ik vrees, dat u er reeds te ver voor gegaan bent. God alleen weet of u enige Schriftuurlijke grond ter bekering kunt vinden of niet. Schriftuurlijke grond zeg ik, want indien niet daar dan zal die ook nergens gevonden worden.

Nog veel meer heb ik te zeggen, maar daar ik plotseling geroepen wordt London voor een maand te verlaten, moet ik nu afbreken, maar indien u verkiest met mij te corresponderen en God zou u hiertoe neigen, dan kunt u mij schrijven in het Tabernacle House, Bristol. En indien God wil, zal ik u antwoorden.

Ik zal mijn brief met mijn gebeden volgen, en hoop dat God beide met Zijn zegen zal vergezellen. Hier kunt u staat op maken, dat indien er in God waarheid is, of in Zijn Woord, u nooit in de staat waarin u nu bent gezaligd kunt worden, noch in de leerstellingen die u belijdt.

Vaarwel! Overweeg de zaken goed. Onderzoek zowel de Bijbel als uw consciëntie, en

smeek om de onderrichting van de Heilige Geestes.

Geloof mij, dat ik zowel het goede voor uw ziel wens, als dat ik uw rechtvaardige bestraffer ben en uw dienstwillige dienaar in het evangelie van Christus.

WILLIAM HUNTINGTON.

**Aan de weleerwaarden heer HUNTINGTON.**  
 TABERNACLE HOUSE.  
 BRISTOL.

Mijnheer.

Met veel aandacht heb ik uw groten brief gelezen, en daar ik hem tot een onderwerp van overpeinzing en gebed gemaakt heb, vind ik mijzelf door de inspraak van mijn consciëntie gedwongen deze te beantwoorden. Voor Kerstmis zal dit echter ondoenlijk zijn, daar mijn tegenwoordige betrekking (op een kostschool) te bindend is om dit nu te doen. Ik zond u echter een paar lettertjes om u te overtuigen, dat ik door niets in denzelve beledigd ben, want ik veronderstel, dat u schreef zoals de Heere u onderrichtte; slechts beklag ik dat u mij in enige gedeelten niet verstond en zal ik in mijn volgende brief duidelijker zijn.

Ik berisp u niet, dat u de wortel tracht te raken; slechts God kent mijn tegenwoordig lijden. Ik ben grotelijks verontrust, tot in de grond ellendig, en in waarheid vol droefheid over het kwaad, dat ik gedaan heb. Mijn staat is nu wanhopiger dan ze ooit was. U geeft mij twee deuren der hoop, maar ik zie geen, want het gedrag van mijn afgelegd leven is mij een bewijs, dat ik nooit uit God geboren werd. En in het doen van die beloften, in plaats dat ik het verwijt van mijn consciëntie gevoelde, dat nu het geval is, zo herinner ik mij zeer wel, dat ik mij in de overwinning beroemde. Ach, wat heb ik toch gedaan! En hoe heb ik tegen de God mijns levens gerebelleerd! Helaas! in welke moeilijkheden heb ik mijzelf gestort, waaruit ik geen weg van ontkoming zie, maar besluit, dat ik er in om zal moeten komen! Ik vind vele dierbare beloften in Gods Woord, maar kan ze niet als mijn eigendom aangrijpen. "Heere, help mij, of ik verga!" Mijn plicht roept. Daarom kan ik niet verder uitweiden. Inderdaad, indien ik op het ogenblik veel tijd, tot nagedachte had, dan zou ik tenzij de onmiddellijke hulp van een barmhartig God het verhoedde, onvermijdelijk onder de last verzinken God zij mij genadig in en door de verdiensten van des Verlossers bloed.

Ik smeek u, mijnheer, in de Naam des Heeren, mij in uw gebeden te gedenken, en moge een zegen geschonken worden, door Christus onze Zaligmaker.

De uwe,

Elizabeth Morton.

November 24.                    1786.

P.S.

Ik hoop dat niets mij zal verhinderen uw brief op Kerstmis te beantwoorden overeenkomstig mijn tegenwoordig voornemen.

**Aan Mejuffrouw ELIZABETH MORTON,**  
 ten huize van de weleerwaarde heer MORTON.  
 Holywell Mount.  
 Londen.

Mejuffrouw!

Den uwe ontvangen. Ik ben gevoelig aangedaan met medelijden voor u in uw gevaarlijke gemoedstoestand, daar ik door lange ondervinding de verschrikkingen des Heeren ken. Het zij ver van mij, dat ik tegen de Heere zou zondigen, dat ik zou aflaten voor u te bidden. 1 Sam. 12: 23. Ik hoop, dat Hij mij tot een getrouw bestraffer voor u zal maken, alsook tot een overwinnaar in het gebed ten uwen gunst. Zijn naam zij gezegend, dat ik tot hiertoe met een goede mate van vrijheid aan de troon der genade ben begunstigd geworden. Dit zal echter voor zichzelf spreken, als God een antwoord des vredes zal geven. Het geeft mij echter enige grond van hoop dat de Heere mij in uw ellende zal verhoren.

Ik ben niet onbekend, mejuffrouw, met uw tegenwoordige gevoelens, want God heeft mijn ziel in vele benauwdheden gekend en overeenkomstig Zijn belofte heeft Hij mij door het vuur en het water gebracht, waarvoor ik Hem voor eeuwig hoop te prijzen.

Indien God Zijn werk in uw hart mocht doen voortgaan, dan zal Hij mij bekwamen ook een gedeelte van uw moeite te dragen. Er is zo iets als het dragen van elkanders lasten en het alzo vervullen van de wet van Christus, Gal. 6 : 2. O, dat ik moge arbeiden te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje. Gal. 4: 19. Zeker zou ik mij in uwe zaligheid verheugen en u beschouwen als een wonder van de Heere der Heirscharen, die op den berg Sions woont, Jes. 8: 18. De Heere heeft beloofd, dat al Zijn kinderen van Hem geleerd zouden worden. Smeek dan om zijn goddelijk onderwijs; leg uw consciëntie bloot voor het licht en de kracht van Zijn Woord, zonder er tegen te redeneren. De schrift zal zich niet aan eens mensen nukken onderwerpen; zij eist onderwerping. Roep des Heeren Naam aan; belijdt uw misslagen; pleit op de verdiensten van de Zaligmaker, de belofte van Zijn genade, uw eigen goddeloosheid en ware behoefte aan barmhartigheid; maar bovenal smee God u de kennis der zaligheid te geven door een gevoelige wegneming uwer zonden, hetwelk niets meer is dan Hij beloofd heeft en door het gemis waarvan menig uitverkoren vat kreupel gegaan is, zonder enige troostrijke verzekering van hun leven. Indien de Almachtige u uit mocht voeren, dan zal ik denken, dat u inderdaad Paulus' dochter bent en dan zal in één betekenis uw geboorte een ware afbeelding van de zijne zijn, namelijk ten opzichte van het vervolgen der kerk en het tegenstaan van de Zaligmaker, waarom hij zich een *ontijdig geborene* noemt. 1 Cor. 15: 8.

Sinds ik hier aangekomen ben, werd ik uitgenodigd een zieke man te bezoeken. De vrouw des huizes deelde mij toen mee, dat zij vroeger onder zulke benauwdheid des harten verkeerd had, dat haar verstand er door verzwakte. In de meeste van de hier gevestigde kerken zocht zij verlichting, maar tevergeefs, tof er eindelijk een papist bij haar kwam, die beloofde haar bij een man te brengen, die haar verlichting zou schenken. En daar een verslagen geest alles aan zal grijpen stemde zij er in toe er de volgende avond heen te gaan; hetwelk zij deed. Toen zij er kwam, beval de priester haar neder te knielen; zij begon te beven en knielde neder; hij plaatste een Bijbel bij haar en zei tot haar dat zij haar hand er op zou leggen, wat zij deed. Hij sprak enige

woorden in een onbekende taal en gebood haar het Boek te kussen, waarop zij, nadat zij het gedaan had, oprees, terwijl zij uitriep: „Heere, wat heb ik gedaan? Eilieve, mijnheer, wat heb ik gedaan? Die godsdienst, welke met een eed begint, kan zeker geen deel van het geloof van Hem zijn, die zegt: En zweert ganselijk niet." De arme vrouw ging naar huis een weinig bedwelmd door het gesprek met de priester, die tot haar zei, dat zij niet vrezen moest; daar zij spoedig van haar last verlost zou worden en dan zou alles wel zijn. Maar enige weinige dagen later bezocht haar een Katholiek, die in den loop van het gesprek aanmerkte, dat er buiten de Roomse kerk geen zaligheid was. De arme vrouw vroeg de papist toen, wat er van al degenen zou worden, die buiten hun kring stierven, en meegedeeld zijnde, *dat allen als ketters verdoemd zouden worden*, ging zij naar den priester om te weten of deze bewering waarheid was.

De priester was niet ingenomen met de onbezonnen gevolgtrekking van haar onderrichter, maar kon niet toestaan, dat er enige zaligheid was voor degenen, die zij ketters noemen. Dit zond de vrouw naar huis met een grote walging van het pausdom en in korte tijd bracht het al haar wettisch werk weer op haar, hetwelk haar in de loop des tijds aandreef het evangelie in de Tabernakel te gaan horen. Hier vond zij door Gods rijke barmhartigheid Jezus Christus de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis en ontving een zegen zonder te zweren dat zij verrichten zou wat zij nooit verstond. Hebr. 3:1.

Dit voorval gaf mij enige bemoediging, mejuffrouw, om voor u te hopen en te bidden, en inderdaad dacht ik dat de Heere het voor dit doel tot mijn kennis bracht.

O Heere! Hoeveel wegen zijn er die naar de wijde poort leiden en hoevelen liggen op de loer om de eenvoudige zielen te bedriegen! Maar hoe weinigen zijn er, vergelijkender wijze gesproken, die de gebrokenen van hart op de grote Medicijnmeester wijzen en de schuldige consciëntie op zijn verzoenend bloed en eeuwige gerechtigheid! De Heere verminderde het aantal van de eerste en vermeerderde dat der laatste.

Ik zie geen reden, dat u zulk een lange brief zou schrijven, als u van plan bent. Met Kerstmis zal ik in de stad zijn, indien God wil, waar ik meer tijd over zal hebben en de brieven hun bestemming eerder bereiken.

Ik zal slechts strijden voor wat ik geloof, dat de waarheid is, en indien er enige tekst in de Bijbel is ten gunste van het Pausdom, dan zal zij u zeer wel te pas komen, maar ik geloof niet dat die te vinden is. Want indien het fundament verkeerd is, dan kan het gebouw niet volmaakt zijn.

In uw eerste brief geeft u mij te verstaan, dat Petrus het fundament van de Roomse kerk is; hetwelk ik niet van plan ben te ontkennen, maar ik weet dat hij niet het fundament van Gods kerk is. En het is mij klaar, dat hij nog zo ongestadig is als ooit, want hij heeft u niet getrouw behandeld, die zoveel vertrouwen in hem gesteld hebt, omdat u nu in de diepe wateren der wanhoop verzinkt, waar men niet kan staan! Ware hij, zoals u gelooft, de rots van Israël geweest, dan zouden enige schriftuurteksten uit de mond van een kolendrager uw grond niet weggenomen hebben. Maar helaas, helaas! U moet dieper graven en een betere rots dan Petrus vinden. Want indien een dienstmaagd zijn geloof deed wankelen, kan hij nooit de sterkte van een ander zijn. Ook is het niet waarschijnlijk dat een man, die in weerwil van al zijn besluiten, geloften en beloften zijn eigen ziel niet uit de zeef van de Satans kon houden, de kerk van God ooit tegen de poorten der hel zou bewaren. Indien Petrus het enige fundament is, eilieve, wat werd dan van Gods kerk voor de zondvloed en in de tijden der patriarchen en profeten? Indien Petrus het fundament is, dan hadden de

oude Heiligen er in het geheel geen, want Petrus was toen nog niet in wezen.

Ik moest bekennen, dat ik verbaasd sta over zulk een ongerijmdheid om Petrus het fundament van de kerk te maken, daar wij allen weten, dat hij zoveel misslagen deed in het leggen van het fundament, dat hij zelfs weerstaan werd en beschuldigd van veinzen en het teniet doen van de genade Gods, door een die zich de *allerminste van alle de heiligen* noemt.

U dwaalt daarom zeer; de schrift niet wetende noch de kracht Gods. Het was *de Rots*, die Petrus beleed, niet Petrus de belijder zou het fundament van Sion zijn. ‘Wie zeggen de mensen, dat ik de Zoon des Mensen ben? En zij zeiden: sommigen Johannes de Doper en anderen Elias en anderen Jeremia of een van de profeten. En hij zeide tot hen: Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben? En Simon Petrus antwoordende zeide: Gij zijt de Christus, de Zoon des levendigen Gods. En Jezus antwoordende zeide tot hem: Zalig bent gij Simon Bar Jona, want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard (namelijk deze verborgenheid) maar Mijn Vader, die in de hemelen is (heeft het u geopenbaard.) En Ik zeg u ook dat gij zijt Petrus, en op deze Petra (niet op u Petrus maar op deze Christus, die u beleden hebt, ja op deze Zoon van de levendige Gods, die Mijn Vader aan u geopenbaard heeft) zal Ik mijn kerk bouwen; en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen. Matth. 16: 13, 18.

Er is slechts een fundament voor Gods kerk en ook las ik nooit van een ander. ‘Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Christus Jezus.’ 1 Kor. 3: 11. Wel is waar begon Paulus een weinig op Mozes te bouwen, toen hij het evangelie der besnijdenis, Gal. 2: 7 predikte, maar Paulus werd gezonden om hem in het aangezicht te wederstaan in het midden van de gehele gemeente, Gal. 2: 11- 14. En wij hebben reden om te geloven, dat Petrus zich daarna nauw aan het enige Fondament hield, hetwelk Godzelf gelegd had, zelfs voor de arme gevallen Adam. ‘Tot welken komende als tot een levenden steen van de mensen wel verworpen maar bij God uitverkoren en dierbaar. Daarom is ook vervat inde schrift: Ziet Ik leg in Sion een uitersten Hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is. 1 Petrus 2: 4, 6. Petrus vermeldt deze Steen in het enkelvoud en draagt goede zorg om zichzelf als een fundament er buiten te houden. En hij zal nooit Petrus’ opvolger zijn, die zoveel moeite doet er hem in te brengen.

Echter daar Petrus u heeft laten vallen, hoop ik, dat u acht zult geven hoe ge u weer op hem verlaat. En mijn gebed zal zijn, dat de Heere u moge leiden op een Rotsteen, die u te hoog zou zijn. Dan kunt u met de Paalmist zeggen: *Mijn hart is vast, betrouwde op den Heere*. Welk gezegend Voorwerp van vertrouwen u nimmer zal behandelen als de arme, wankelende schouder van Petrus gedaan heeft.

Waarde mejuffrouw vaarwel; terwijl ik verblijf in de oprechtheid en eenvoudig van het evangelie,

Uw dienstwillige

WILLIAM HUNTINGTON,

Tabernacle House Bristol.

November 28, 1776.

## Aan de heer W. HUNTINGTON

Mijnheer!

Ongesteldheid van lichaam en gebrek aan tijd zijn de oorzaken geweest, dat ik uw laatste brief niet overeenkomstig uw verzoek heb beantwoord. Daar ik nu thuis terug gekomen ben, grijp ik het eerste vrije ogenblik aan.

Vele dankzeggingen voor uw belangstelling en zorg ten mijn behoeve. Mogen uw gebeden op klimmen voor de Allerhoogste God als een welriekende reuk en een zegen op mijn ziel doen nederdalen!

U deelt mij mee, dat ik mijzelf niet hoef te vermoeien u zulk een lange brief te schrijven, als ik van plan was. De moeite, mijnheer, betekent voor mij niets, mits God de nu aangewende middelen zegene, om mij van de dwaling mijns wegs te overtuigen en mij tot een volle en zaligmakende kennis van de waarheid te brengen. Ik beken dat om het geheel te beantwoorden op het ogenblik een te omslachtige taak voor mij zou zijn. Ook kan het niet noodzakelijk zijn, zoals de zaken nu staan, want uit Gods allerheiligst Woord en mijn eigen consciëntie word ik meer en meer overtuigd, dat ik door het omhelzen van de Roomse godsdienst in grote dwalingen geleid werd.

Het is daarom mijn oprechte wens, “dat ik na die weg, welke zij sekte (Eng.: ketterij) noemen de God der vaderen diene, gelovende alles dat in de wet en in de Profeten geschreven is.” Gode zij dank, dat ik ook ten volle overtuigd ben, dat er geen anderen naam onder de hemel gegeven is, waardoor wij kunnen zalig worden dan de Naam Jezus, en dat ik van mijzelf geen goed doen kan. Genade zij de ere, dat daar ik eens blind was, ik nu zie, dat het dierbare bloed van Christus voldoende is om de zonden van Zijn volk te verzoenen. Dat het geen werken van boetedoening zijn, die de zonden kunnen wegnemen, noch werken van gerechtigheid, die een ziele voor God kunnen rechtvaardigen. Zo waarachtig als God leeft, geloof ik vast, dat Christus het werk volkomen volbracht heeft, en dat degenen, die uit God geboren zijn reeds rechtvaardig zijn door Zijn bloed en de eeuwige verlossing verkregen hebben.

Aan het slot van deze brief zal ik meer in het bijzonder over de oorzaak van de tegenwoordige droefheid van mijn gemoed handelen, maar wens nu slechts een paar punten te beantwoorden, waarin ik denk, dat u mijn bedoeling misvat alsmede enige bijzonderheden, waarvan ik beken, dat ik ze onmogelijk kan begrijpen.

“Uw brief” zegt u “is niet zonder partijdigheid noch zonder huichelarij.”

Wat deze beschuldigingen betreft, dan kan ik niet zeggen, dat mijn consciëntie hierin tegen mij getuigt, want in waarheid kan ik zeggen, dat ik slechts schreef, hetgeen mijn hart mij ingaf, uitgenomen het laatste gedeelte, waar ik van de leerstellingen handelde. Ten dien tijde was mijn oordeel enigermate weifelend; ik bezat geen ijver om het onderwerp te behandelen, zodat het meer datgene was, dat ik streng beleden had, dan hetgeen ik vast geloofde.

Het volgende punt dat ik wens aan te halen, is wat u uit mijn brief over een klooster schrijft.

Ik merkte op, dat mijn bedoeling met daar heen te gaan was, *om zowel ziel als lichaam rein voor Christus te houden*. Uit deze uitdrukking oordeelt u dat ik er op zinspeelde: “dat het huwelijk onrein is.” Ik moet echter zeggen, dat dit in het geheel mijn bedoeling niet was, maar mijn bedoeling is, dat van de twee staten de ongehuwde de reinste is. “Dan, die haar ten huwelijk uitgeeft, doet wel, en die ze ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter, 1 Kor. 7: 38. En wederom vers 40. “Maar zij is gelukkiger

indien zij alzo blijft naar mijn gevoelen.” En hij voegt erbij: “En ik meen ook den Geest Gods te hebben.”

Waarom, mijnheer, gaf de Apostel Paulus de voorkeur aan de ongehuwde staat? Mijn gevoelen is, opdat hij veel mogelijk bevrijdt mocht zijn van al de zorgvuldige beslommeringen en vermoeiende zorgvuldigheden van deze tegenwoordige wereld; opdat hij zich met minder verandering en aftrekking aan God macht weiden. Zie vers 35. Niettemin is mijn gedachte, dat het beter is om te trouwen, dan zich of een ander aan verzoeking bloot te stellen, vers 9. Ook denk ik, dat ieder persoon moet handelen naar de gaven en gesteldheid, waar van God hem voorzien heeft.

Indien er aardse genietingen zijn, dan zou ik oprecht wensen er geheel los van te zijn omdat er geen voldoening in is en er slechts zover rekening mee te houden als zij gaven Gods zijn en ter Zijner eer gebruikt worden. In één woord, dit is het beste voor ons, wat voor onze zielen het beste is. En daarom getrouwd of ongetrouwd behoorde ons hoofddoel te zijn de Heere te behagen en beide in geest en lichaam heilig te zijn. Zie vers 34. “Doch gelijk de Heere een iegelijk geroepen heeft dat hij alzo wandele”, vers 17, 18.

Wat de biecht betreft moet ik toestaan, dat ze volmaakte dienstbaarheid was en de uitwerking die ze vooral in het begin op mij had is niet uit te drukken. Ik hield niets terug van datgene hetwelk ik dacht dat God van mij slechte om te verklaren. De oorzaak was niet dat ik een hoerenvoorhoofd had of dat mijn consciëntie met een brandijzer was toegeschroeid, maar eerder het tegendeel. Het was teerheid van consciëntie hoewel in blindheid welke mij dwong te handelen.

Maar wat zeg ik? Zeker houd ik mijnheer Huntington niet ten onrechte voor mijn biechtvader. Om ernstig in deze zaken te zijn: dat God nog eens gawe, dat hij middelijker wijze van meer wezenlijk nut voor mij zijn mocht, dan al die blinde leidlieden waar ik eens in vertrouwde.

Er is nog een zaak, die ik niet kan nalaten, om er acht op te slaan, door de zeer diepe indruk welke zij op mij gemoed gemaakt heeft.

“Van hart zou ik verheugd zijn” zegt u, “als ik een middel mocht zijn om we arme misleide ziel tot Christus te brengen, niet als een proseliet van eigen maaksel, maar van Gods maaksel, maar ik vrees dat u er reeds te er voor gegaan bent.”

Veronderstelt u dan door deze bewering, dat ik mij buiten het bereik der genade gezondigd heb? Nochtans kan ik hier niets tegen zeggen, daar ze geheel overeenkomt met het gezicht dat ik van mijn tegenwoordige staat heb. Het is mijn benauwdheid des harten. Bij herinnering van wat ik gedaan heb ben ik als het ware met schuld en verbijstering overdekt. Met mijn hand op God allerheiligst Woord gezworen te hebben in de tegenwoordigheid van veel toeschouwers dat ik mijn leven lang geen ander geloof, dan dat van de Roomse kerk zou belijden; hierop mijn naam getekend te hebben in de tegenwoordigheid van vier getuigen en anderen.

Ik ben waarlijk terneergeslagen als ik bedenken, dat mijn eigen handtekening, als een snelle getuige in die grote dag tegen mij zal opstaan, wanneer de verborgenheden van elks hart geopenbaard zullen worden. Ik zou wensen, dat het in dit uur uit het boek uitgewist werd. Maar wat zou dat baten, als het niet voor eeuwig uitgedaan werd door het bloed des eeuwigen Verbonds, wat haar alleen teniet kan doen?

O, mijnheer, ik sta verbaasd, dat ik mijn ogen nog niet opsla in de pijniging, waar alle ellendigen zonder hoop zijn. Welk een barmhartigheid, dat God niet tot mij zei, evenals tot Ephraïm: “Zij is vergezeld met de goden; laat haar varen!” O had ik die onberouwelijke bekering, want ik ben nu goddelozer in mijn eigen ogen dan ooit. God verlosse mij van het lichaam dezes doods en neme deze last der zonde weg, welke mij nu zwaar drukt.

Ik moet u verklaren, dat ik niet weet of ik een kind Gods dan wel een kind van de duivels ben, want daar een boom aan zijn vrucht gekend wordt, heb ik reden om geschokt te worden bij de gedachte aan mijn toekomstige staat. Want het was in dit klooster dat ik voor het eerst zeer diepe indrukken had. Hier werd mij in zekere mate te zien gegeven de uitermate zondigheid der zonde; ik gevoelde krachtig wat nimmer eerder het geval was, dat de wereld met al haar ijdele vermaken vijanden Gods waren, dat ik in het aankleven van de ene, hetwelk ik vroeger gedaan had, ik natuurlijk de andere verlaten moest. Ik bad God vurig, dat Hij mij meer en meer mocht doden aan alles wat in strijd was met zijn Goddelijke wil en mij in dat pad wilde geleiden, dat meest tot Zijn eer was. Veel uren bracht ik alleen door, en zoals ik in die tijd dacht, in zoete gemeenschap met God.

Nu schijnt het mij zeer vreemd, dat het omhelzen van zulk een dwaalleer zulk een grote verandering in mijn ziel kon uitwerken. God werkt in een verborgen weg en ik moet bekennen, dat ik te midden van al mijn ellende, enige troost in deze woorden vond: "En ik zal de blinde leiden door de weg, die zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden door de paden, die ze niet geweten hebben. Ik zal de duisternis voor hun aangezicht tot licht maken en het kromme tot recht: deze dingen zal Ik haar doen en Ik zal ze niet verlaten."

Op het ogenblik heb ik er niets meer hij te voegen. Maar uit een diep gevoelde bevinding kan ik in waarheid beweren, dat ik meer en meer verlang om alleen Jezus Christus en de kracht van Zijn opstanding te kennen.

Wat uw bediening aangaat; u behoeft niet de geringste vrees te hebben, dat ik u verder volg dan u dit Christus doet; noch zal ik ook één leerstelsel waar ik nu aan vasthoud, loslaten, tenzij het mij door het licht en de kracht der waarheid ont nomen wordt.

Ik ben, mijnheer  
Uw onderdanigste dienaars.

ELIZABETH MORTON.

**Aan Mejuffrouw ELIZABETH MORTON,**  
ten huize van de weleerwaarde heer MORTON,  
HOLYWELL MOUNT.

Geachte Mejuffrouw!

U hoeft geen verontschuldigen in te brengen; dankbaarheid wordt niet geëist; wat ik uit genade ontvangen heb, schenk ik u met mijn gehele hart. Tot hiertoe hebt u uw deel in mijn getrouwe bediening en vurige gebeden gehad. En ik vertrouw te kunnen zeggen, dat mijn zielsverlangen is, dat ik uw hart nog eens onbewegelijk moge vastgesteld zien op de Rots Israëls. Dan zult u God loven, dat Hij het middel zond, en uw gebeden graag verenigen met de mijne in mijn wederwaardigheden.

Of ik uw bedoeling volgens uw oordeel goed of verkeerd uitlegde, weet ik niet, maar duidelijk is het mij, dat God er zijn zegel aanhechte en het zegende, door de overtuigende kracht, die er mee gepaard ging.

Uw eerste brief was niet zonder partijdigheid of huichelarij, want ten gunste van wettische werken zegt u: “Werkt uws zelfs zaligheid met vrez en beven”, terwijl u de kracht Gods welke aan deze volzin verbonden is uitsluit. Die aldus uitgedrukt wordt: “Want het is God die in u werkt beiden het willen en het werken naar Zijn welbehagen.”

Om een Goddelijke volzin van een daarop betrekking hebbend werkwoord af te scheiden en er God, de grote Werkmeester, uit te laten is een listige, en huichelachtige vervalsing van Gods Woord. Elke schriftuurplaats dient om de ontwaakte zondaar tot God te leiden; de ganse, Schrift kwam van God en moet in Hem opgelost worden. Om er Hem daarom uit te laten waar Hij hoofdzakelijk bedoeld wordt is een vergoden van zichzelf en een onteren van God.

U bent in deze brief weer op de oude wijze aan het werk geweest. Ik kan u, wat ik ook doe met de Schrift niet eerlijk doen handelen; u wilt uw handen niet thuishouden van roven en stelen. U draait en kronkelt u als de slang en maakt alles vergiftig. Nochtans ben ik besloten u te volgen en als ik u door Gods genade in de klove der steenrots Hoogl. 2: 14 kan jagen, dan zal ik u niet langer vermoeien.

Uw gaan in een klooster om “zowel ziel als lichaam rein voor Christus te bewaren” begreep ik zeer wel en ook misvatte ik uw bedoeling niet. U noemt uzelf “een streng katholiek” en u weet, dat het verbieden van te huwelijken een Roomse leerstelling is. Indien u nu niet een kloosterleven wilde leiden met het doel het huwelijk te ontgaan en met het leerstelsel van de ongehuwde staat in uw oordeel als een wezenlijk geloofsartikel, kunt u in geen geval een wezenlijk of streng Katholiek zijn. En indien de ongehuwde staat het lichaam zuiver houdt, zoals u beweert, dan is het natuurlijk gevolg, dat het huwelijk onzuiver is. Deze gevolgtrekking dunkt mij, dat goed uit uw brief opgemaakt kan worden, want u zegt *dat van de twee staten de ongehuwde de zuiverste is.*

Wat mij betreft, ik denk dat zedeloze hartstochten, wulpse gedachten en een natuurlijke neiging, waarmee zich iemands gemoed bezig houdt, tienmaal erger zijn dan een wettig huwelijk; in het bijzonder daar waar de vreeze Gods, wederzijdse genegenheden, een onbevlekt bed en huisgodsdienst onderhouden worden.

Het is niet zeer waarschijnlijk, dat een gezelschap van lichtzinnige, ijdele en vleselijke meisjes, vervreemd van de genade Gods, opgeblazen door hoogmoed en ijdele verbeelding, bevestigd in de leerstellingen van de duivel, zonder werk en zich beroemende op verdienste, die denken dat ze de hemel zullen verdienen, door een

weinig dode vleeselijke werken naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld en niet naar Christus, Col. 2: 8; ik zeg, dat het niet zeer waarschijnlijk is, dat er enige reinheid in hen zou zijn. Paulus zegt: *de bevleekten en ongelovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en consciëntie zijn bevleekt*, Titus 1: 25. Als de Apostel zegt: “Indien wij met Hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking van Zijn opstanding”, Rom. 6: 5, sluit dit dan in dat jonge vrouw met hun lichamen en handen op een stenen vloer uitgestrekt moeten liggen, en met een fluwelen doodskleed bedekt worden; dat zij hun hoofden moeten laten scheren een sluier moeten aannemen; dat zij een eed moeten afleggen voor hun leven in een klooster te gaan, gehoorzaam moeten zijn aan een oude vrouw of abdis, dat zij onder ede moeten beloven van harte bekeerd te zijn alsook arm en ongehuwd te blijven, ... wilt u zulk een monniksbegravenis *een kruisiging aan de wereld* noemen? Gal. 6: 14. Is dit het kruisigen van de oude mens? Rom. 6: 6. Is het binden van uw ziel door vijf van deze goddeloze beloften enig deel van het evangelie der Genade Gods? Of beveelt Jezus Christus iets dat hierop gelijk? Als de Apostel ons zegt: „indien gij door de Geest de werkingen van de lichaams doodt zult gij leven,” bedoelt hij dan, dat wij ons allen in een gevangenis moeten laten opsluiten? Gebiedt God arme gelovige vrouwen in een donkere cel op een aarde vloer te gaan wonen en op strooien bedden met flanellen lakens te slapen? Waar vindt u een zeker gebod voordat alles? Indien Christus kwam om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis en uit het gevangenhuis die in duisternis zitten, Jes. 42: 7, dan kan dit geen deel van zijn godsdienst zijn. Hij die verklaart *dat Zijn juk zacht is en Zijn last licht is*, Matth. 11: 30. Hij gebod nimmer aan arme onnozele vrouw hun naakte lendenen te kwellen met een gordel van paardenhaar en een flanellen hemd of hun vlees met een gesel te kastijden. Dit is Christus inderdaad tot een harde Meester maken. *Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt het en onderhoudt het; gelijkterwijs ook de Heere de gemeente*. Ef. 5: 29.

Mejuffrouw, u weet dat de bovenstaande beschrijving van het pausdom geheel waar is en ik daag u uit het te ontkennen. Zijn dit de vruchten van de Geest? Zijn dit de werken van het geloof of arbeid der liefde? Helaas mejuffrouw, dit is het wassen van de Moorman, Jer. 12: 28. Alles tevergeefse arbeid. U mag honderd geselslagen verdragen en uw borst slaan tot ze bont en blauw is, het gehele jaar boete doen en nog juist veel goddeloosheid achter u houden als Salomons dwaas, nadat hij in een mortier gestoten was. Spr. 27: 22. Deze bewering kunt u niet ontkennen, daar u verplicht bent gedurig naar uw biechtvader te gaan met een: “Zegen mij mijn vader, want ik heb gezondigd. Ik belijd aan God en aan de maagd Maria, aan Johannes de Doper, aan de Heilige Petrus en de heilige Paulus en aan al de heiligen en aan u mijn vader, dat ik in gedachten, woorden en werken gezondigd heb. Voor al deze zonden en die welke ik mij niet herinner, vraag ik God vergiffenis en van u mijn vader vergeving en kwijtschelding.”

Maar helaas! Wij kunnen hier van zeggen gelijk Paulus van een ceremoniële reiniging zegt: “Die dengenen die de dienst pleegden niet konden heiligen naar de consciëntie, bestaande alleen in spijzen en dranken en verscheiden wassingen en rechtvaardigmakingen des vlees Hebr. 9: 9, 10.

Mejuffrouw, de sterk gewapende zal zijn hof bewaren, Lukas 11: 21, in spijt van een gesel. *De geest welke nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid*, Ef. 2: 2 zal zijn sterkte nooit verlaten voor geen slag op de borst noch ook zijn woonplaats verlaten uit vreze van een weinig wijwater. *Hiertoe is de Zoon Gods geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou*, 1 Joh. 3: 8. Hij alleen kan de sterk gewapende uitwerpen, Lukas 11: 22 en de consciëntie van dode werken reinigen om de levende

God te dienen. Hebr. 9: 14.

Slechts in deze zielen, welke onder de gezegende invloed van de Heilige Geestes zijn, wordt reinheid en heiligheid gevonden. Christus heeft ons zaliggemaakt, zegt Paulus door het bad der wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geestes. Titus 3: 5.

Ofschoon u niet graag een afgodendienares genoemd wilt worden, bent u nochtans iedere Goede Vrijdag verplicht u voor een zilver kruis te buigen en het te vereren, ja, het te kussen en te aanbidden, want als u uw knieën buigt begint uw gebed aldus: “Wij aanbidden u o kruis, onze enige hoop, enz.” Was niet de koperen slang in de woestijn een afbeelding van de Zaligmaker? Maar werden de Israëlieten geboden voor hetzelfde te buigen of het te aanbidden? Werd hen niet alleen bevolen er op te zien en te leven? En toen Israël verviel om het zelf te roken, werd het vernield, zoals geschreven is: “Hiskia deed dat recht was in de ogen des Heeren. Hij nam de hoogten weg en brak de opgerichte beelden en roeide de bossen uit en verbrijzelde de koperen slang, omdat de kinderen Israël tot die dagen toe haar gerookt hadden en hij noemde ze Nehustan,” (in verachting) 2 koningen 19: 4.

Indien dit afgodendienars waren, wat moet u dan wel zijn, die God uw rug toekeert, van Zijn evangelie afvallig wordt en het afbeeldsel van een vervloekt hout aanbidt: “Wij aanbidden u, o kruis, onze enige hoop?” Indien dit gebed en deze belijdenis waar zijn, dat bent u zonder God en zonder Christus in de wereld, want de Heere is de Hoop van Zijn volk en de sterkte der kinderen Israëls, Joel 3: 16. Maar u hoopt op een zilveren kruis. Alzo zijn de paden van allen die God vergeten en de verwachting der huichelaars zal vergaan; van welke zijn hoop walgen zal, en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnenkoppen, Job 1: 13, 14.

Van het pausdom kunnen wij zeggen als Petrus van het wettisch verbond zegt: “het is een juk het welk noch onze vaders noch wij hebben kunnen dragen.” En ik ben er zeker van dat het geen gedeelte van de bediening van de Geestes is, omdat het volgens de inzettingen en geboden van mensen is en niet naar Christus. Vergeving en vrede door de Heilige Geest aan het hart toegepast, zal de consciëntie reinigen, de zonde tenonder brengen, het hart zuiveren en het gemoed geestelijk en hemels maken. Dan zullen voor God de knieën zich buigen, de handen werken, de voeten zich bewegen, de ogen zien, de oren horen en de mond spreken. Alle reinheid, waarin dit gemist wordt is slechts de naam niet de zaak.

Wat het huwelijk en de ongehuwde staat betreft, mejuffrouw. Dit zijn zaken, welke ik in mijn bediening zelden of nooit aanraak. De een heeft de gave van onthouding, terwijl een ander die niet heeft. Jacob kan een honderd vier en veertig duizend van zijn nakomelingen met hem in de hemel zien, terwijl God van een ander zegt: *Schrijf deze man kinderloos.* Jer. 22: 30. Indien de ongehuwde staat in uw ogen de reinste is, volhardt daar dan in. Maar zie toe dat u in het verborgen niets doet, waarover ge u zult moeten schamen als het op de daken der huizen verkondigd zal worden. De grote dag zal alle verborgen dingen aan het licht brengen. “Want daar is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden, noch daar is niets geschied om verborgen te zijn, maar opdat het in het openbaar zou komen.” Dan zal het onderscheid bekend worden tussen wat uw reinheid in waarheid is, en wat het slechts schijnt.

Ik zou het huwelijk nimmer aangehaald hebben, als u het de ongehuwde staat niet gedaan bad, en daar u het voor die Paapse stelling opneemt bewees ik uit Gods woord, dat het een van de geboden van de duivel is. 1 Tim. 4: 1, 2, 3,

Nu zal ik u iets van uw partijdigheid en huichelarij in deze brief onder het oog brengen. “Dan die haar ten huwelijk uitgeeft, die doet wel, (zegt u) en die ze ten

huwelijk niet uit geeft, doet beter.” 1 Kor. 7: 38. En weer vers 40. “Maar zij is gelukkiger indien zij blijft, na mijn gevoelen”. En hij voegt er bij; “En ik neem ook de geest Gods te hebben.”

Door deze wijze van redeneren uit de Schrift kunt u zeggen, dat Adam Gods Zoon was, Lukas 3: 38 en Eva Gods dochter Hand. 17: 29 en dat God goed deed toen Hij ze tot Adam bracht. Maar had Hij haar hem onthouden, dan zou Hij beter gedaan hebben. Ook toen Hij tot Jozef zei, Maria zijn vrouw tot zich te nemen, deed Hij goed; maar had Hij haar hem onthouden Hij zou beter gedaan hebben. Eveneens, als God zielen trekt om met de gezegende Bruidegom der kerk verenigd te worden, doet Hij goed. Maar het zou beter zijn indien Hij het niet deed.

Mejuffrouw, het huwelijk sluit al deze zaken in, en zij zijn alle van God verordineerd. Door een smet of enige gedachte van onreinheid er op te werpen, veracht men de raad der Allerhoogsten. “Want de Heere God had gesproken: Het is niet goed dat de mens alleen zij; ik zal hem een hulp maken”, Gen. 2: 18. En van de vrouw zegt God: “Ik wil dan dat de jonge vrouw huwelijken, kinderen telen, het huis regeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij geven. Want enige hebben haar alreeds afgewend achter de Satan. 1 Tim. 5:14, 15. U zult toestaan, dat het goed is dit te doen, maar dat het beter is dat de jonge vrouw ongehuwd, blijven de vruchtbaarheid verachten, de regering van het huis versmaden, de wederpartij oorzaak geven de godsdienst te lasteren, zich achter de Satan af te wenden en de leringen van duivels aan te kleven, welke zijn: “verbiedende te huwelijken, gebiedende van spijsen te onthouden, die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging voor de gelovigen en die de waarheid hebben bekend.”

Door zulke redeneringen zou u de Apostel de Goddelijke instelling en het stellige gebod Gods doen tegenspreken en hem tot de auteur van de ongehuwde staat maken, welke hij zelf verklaart een lering van de duivel te zijn. ‘U dwaalt grotelijks, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods.’

Men merk op, dat de Apostel verklaart dat zijn leer geen der ordinantiën, geboden of voorafgegane beloften Gods weersprak, gelijk geschreven is: “Dan hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op deze dag, betuigende beiden klein en groot, niets zeggende buiten hetgeen Mozes en de profeten gesproken hebben dat geschieden zou.” Hand. 26: 22. U ziet dat de bediening van Paulus hierin bestond om geen andere dingen te zeggen, dan wat voor zijn tijd bevolen en voorzeggd was. Daarom kon hij niet, zoals u veronderstelt, een voorstander of handhaver van een duivelse lering, de ongehuwde staat zijn.

De Korintiërs hadden tot Paulus geschreven omtrent het ongehuwd houden van hun maagden, waar de Bijbel het stilzwijgen over bewaarde. Daarom schrijft Paulus: “Aangaande nu de maagden, heb ik geen bevel des Heeren, maar ik zeg mijn gevoelen als die barmhartigheid van de Heere gekregen heb getrouw te zijn”, 1 Kor. 7: 25. De kerke Gods was te die tijde in een lijdende staat; velen leden of stierven dagelijks voor de zaak Gods en der waarheid. In welke tijden zij gelijk waren aan Jeruzalem in haar ellende die gewoon waren te zeggen: “Zalig zijn de onvruchtbaren en de buiken die niet gebaard hebben en de borsten die niet gezoogd hebben.” Lukas 23: 29. In zulke lijdenstijden is een vrouw en gezin een zware last. Hierom vestigt de Apostel zijn veronderstelling op die benauwde tijd. “Ik houd dan dit (onderricht) goed te zijn om de aanstaanden nood, dat het [zegge ik] goed is de mens te zijn.” 1 Kor. 7: 26. Hierdoor weersprekt de Apostel niet wat hij van de ongehuwde staat beweert; als hij het een leer der duivels noemt en een valstrik, maar hij gaf zijn raad ten hunnen beste, en niet met enige bedoeling om Gods instelling van het huwelijk tegen te staan. “En dit zeg ik tot uw eigen voordeel, niet opdat ik een strik over u zou werpen, maar om u

te leiden tot hetgeen wel voegt en bekwaam is om de Heere wel aan te hangen.” 1 Kor. 7: 35.

Ik ben besloten om u uit iedere schuilplaats der leugenen, waarin ge u zou willen verschuilen, uit te jagen, hoewel ik in mijn vervolging en een der ergste stormen te doorworstelen heb. “Want een gedurige druiping ten dage des slagregens en een kijfachtige vrouw zijn even gelijk. Elkeen die ze verbergt, zou de wind verbergen”, want in dwalingen is zij even onvast. Degene die haar niet getrouw behandelt, bedroeft de Heilige Geest en de olie van zijn rechterhand die roept door een zichtbaar verval van de kracht van zijn bediening Spr. 27: 15, 16.

Al mijn pogingen zullen tevergeefs zijn, tenzij God mijn brieven met Zijn eigen kracht en zegen vergezelt. Want hoewel u een van het zwakkere geslacht bent, of gelijk Petrus zegt het zwakste vat, nochtans kan dit slechts op lichamelijke en verstandelijke zwakheid toegepast worden, want in het hoofd bent u even sterk, indien niet sterker, dan het mannelijk geslacht. Gelijk een van de best doorgeleide rechters goed opgemerkt heeft: “Het is beter te wonen in een woest land dan bij een zeer kijfachtige en toornige huisvrouw.” Spr. 21: 19. Ja, hij voegt er bij: “Het is beter te wonen op een hoek van de dak, dan met een kijfachtige huisvrouw en dat in een huis van gezelschap.” Spr. 21; 9. Echter ben ik besloten er alles aan te wagen, zelfs al zou ik onder de gesel der tong vallen, want de verlossing ener ziel is kostelijk en ik zou graag een der hevigste stormen doormaken, indien ik u maar tot Hem kon voeren, Die een verberging tegen de wind is; liever dan u op te geven, hoewel ik mij blootstel aan de kijvagiën ener vrouw (welk zijn) als een gestadig druipen, Spr. 19: 13.

Ik kon er meer bijvoegen, maar in werkelijkheid heb ik medelijden met u en wil ik u sparen. God de Almachtige vergeve en zegene u! Belijdt al uw misdaden aan Hem tegen wie u alleen gezondigd hebt en ik hoop, dat Hij u beide zal horen en genezen. Hij heeft zichzelf geopenbaard als rijk zijnde in barmhartigheid en overvloedig in goedheid en in waarheid. Houdt daarom aan in ootmoedige belijdenis en in het gebed en verwacht meer dan overvloedige genade van Hem.

Intussen waarde juffrouw, verblijf ik uw getrouwe dienaar, liefhebbende vriend en zou ook graag wezen uw tere Verzorger.

Laat mij weten hoe het verder met u gaat en verwacht een deel in de arme gebeden van hem die in de banden van het Evangelie, de eer van Christus zoekt alsmede het goede van uw ziel.

WILLIAM HUNTINGTON.

## Aan de weleerwaarden heer HUNTINGTON.

Mijnheer!

Uw laatste brief kwam in mijn bezit, en het spijt mij dat ik zeggen moet, dat het in geen geval voor mijn ziel een woord ter rechter tijd was. Door het lezen ervan werd ik ten zeerste ontroerd. Echter eer ik mijn pen op het papier zette om die te beantwoorden ging mijn hart uit in het gebed tot God om Zijn leiding.

Ik ben van mening, dat deze brief teveel in uw eigen geest geschreven is. Op het ogenblik is mijn gemoed zeer ongeschikt voor tegenspraak.

Maar zegt u, ge hebt het zelf gezocht.

Nu dan, indien u het punt niet wilt los laten dan zal ik het doen en laten wij het onderwerp van het huwelijk dan laten vallen, want ik zie er niet veel voordeel in over dat onderwerp te disputeren.

Wat het klooster betreft, ik zal nog een ding zeggen, welke is: mijn gedachten over dat punt zijn dermate gewijzigd, dat was ik onder mijn tegenwoordige gevoelens een non, ik in der waarheid ellendig zou zijn. Het heeft God op een wonderlijke wijze behaagd mij van die dienstbaarheid te verlossen. Hij die de binnenste schuilhoeken van het hart goed kent is mijn getuige dat ik in waarheid begeer, in welke betrekking ik mij ook bevind, aan Zijn wil onderworpen te zijn.

In het bijzonder ben ik geslagen met uw gedurige beschuldigingen, dat ik het Woord Gods verdraai. Bidt dan voor mij (zoals God weet, dat ik voor mijzelf doe), dat de sluier van onwetendheid van mijn verdorven gemoed weggenomen moge worden, dat de ogen mijns verstands ten volle verlicht mogen worden om het Woord te begrijpen; om de kracht der waarheid zoals ze in Christus zijn niet alleen te kennen maar ook te gevoelen.

U bent welkom, mijnheer, om mijn brief zoveel te ontleden als u behaagt, mits het tot welzijn van mijn ziel en niet tot eindeloze twistreden strekt. Ik beschouw u als iemand, die van God geleerd bent, waarom ik besloten ben, om door de hulp van Zijn genade mij niet beledigd te gevoelen door enige zaak, welke u moogt beweren. Hoewel ik, geloof mij, niet geheel ontbloot ben van de gevoelens der menselijke natuur.

Inderdaad heb ik ondervonden, dat ik wonderlijk ondersteund werd onder de gestrengheid van uw eerste en laatste brieven. Ik denk dat u mij in het geheel niet spaart, hoewel u het tegendeel beweert. Wel, omdat ik opmerkte, dat de gelovigen reeds gerechtvaardigd waren door Zijn bloed, sloot dit dan in, dat ik de dadelijke gehoorzaamheid van Christus wenste buiten te sluiten? Dat verhoede God! Het was Rom. 5; 9, dat mij voorkwam, toen ik bezig was, dat te schrijven, want ik herinner mij, dat het op mijn denkwijzen toepasselijk was; was ik nauwkeurig tot het onderwerp doorgedrongen, dan zou ik het niet onvolledig gelaten hebben. Hier handelde ik verkeerd in, hoewel ik moet bekennen, dat ik zeer verbaasd was, dat u het in zulk een licht beschouwde. Ik belijd dat er altijd een onderscheid behoort gemaakt te worden tussen de dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid van Christus.

Ik ben in waarheid overtuigd, dat de eerste voor de zonde verzoening doet en de laatste een recht op de hemel geeft. Echter indien ik dwaal, wens ik onderricht te worden wat recht is, maar zou graag willen, dat u voordat doel de terechtwijzing van mijn vader Paulus in 2 Tim. 2: 24, en 26 wilde aannemen.

U verlangt te weten hoe het met mij gaat. Nog steeds bedroefd en zeer

terneergeslagen, hoewel ik een zwakke hoop in mij ontwaar, dat God voornemens is mij barmhartig te zijn uit zijn zonderlinge en wonderlijke handelingen met mij. Wist ik maar dat Christus na mijn verschrikkelijke afval mij inderdaad wilde ontvangen, en deze beloften, welke mij tot een aanhoudende kwelling zijn, teniet maken, dan zou het enige verlichting aan mijn ontroerde consciëntie geven. *O Heere, ik word onderdrukt, weest Gij mijn Borg.*

O mijnheer, u kunt u geen oordeel vormen over mijn tegenwoordige ingewikkelde beproevingen, niet alleen met betrekking tot hetgeen ik zo-even verhaald heb, maar ook wat betreft een netelige omstandigheid welke zich onlangs opgedaan heeft aangaande mijn toekomstige staat in dit leven.

Onlangs ontving ik een uitnodiging om naar Rusland weer te keren, met een van de eerste schepen in de lente, om mij in een milder klimaat, dan waar ik voorheen in was, te vestigen en heb elke reden te geloven, dat ik daar een goede gezondheid zou genieten. Grote tijdelijke voordelen zijn mij aangeboden, maar ik kan in waarheid zeggen, dat mijn hart ze niet verder begeert, dan als een middel (indien God wil) om mij in korte tijd in staat te stellen mij onafhankelijk van de wereld terug te kunnen trekken en mijzelf aan de dienst Gods over te kunnen geven. Want welke hoop heb ik, indien ik in Londen woonde om de middelen der genade beter waar te nemen dan in een vreemd land. Ook heb ik veel minder tijd, ik weet het door ondervinding, om mijn eigen eenzame meditatiën te genieten. Smeek om des Heeren leiding ten mijn behoeve.

Hierbij heb ik een brief ingesloten, die ik onlangs ontving van een jonge dame, welke mijn zuster in het Roomse geloof was. Ik had haar uw eerste brief gezonden ter lezing; hieruit zult u zien welke haar denkwijze er over is. Ik kan niet malaten Gods goedheid te bewonderen, dat ik niet overgegeven werd om er dezelfde opmerkingen over te maken. Zij heeft inderdaad een opmerkelijke levensloop gehad, die in sommige opzichten met de mijne overeenkomt.

Welgelukzalig is die mens, die bekwaam wordt gemaakt zijn weg op de onmiddellijke zorg Gods te wentelen. Psalm 37; 5. Dit moet zeker het beste redmiddel zijn in alle verbijsterende smarten Psalm 16: 4. En hoewel ik overtuigd ben, dat het Woord Gods het grote middel van vertroosting ten dage der beproeving is, Ps. 119: 92; Rom. 15: 4; kan ik u nochtans verzekeren, dat mijn gemoed nu zeer terneergeslagen is, vrezende of ik de Schrift ook mocht verdraaien of verkeerd uitleggen. Niettegenstaande moet ik dit verklaren, dat ik vurig verlang dat Christus voor mijn ziel alles in allen moge zijn, en ik aan alles waarin Hij gemist wordt gedood moge worden.

Sta mij toe dat ik nog over één bijzonderheid in uw brief een opmerking maak. U zegt: *In de taal der schrift bent u een hoer.*

Pas op, mijnheer, ik daag u niet voor de rechtbank om schadevergoeding. Nochtans door mij, aldus te beschuldigen, loopt u later zelf in de val door uzelf, mijn tere verzorger te noemen.

Volgens de regels der rede bent u nu beslist de tere verzorger van een hoer. Van ganser hart wens ik u een beter ambt. Verontschuldig deze scherts.

Geloof mij dat ik steeds verblijf,

Uw verplichte vriendin en getrouwe

ELIZABETH MORTON.

HOLYWELL, MOUNT.

29 December 1786.

## Aan Mejuffrouw ELIZABETH MORTON.

Mejuffrouw.

De uwe kwam zo-even in mijn bezit, en zijn gewichtige inhoud heb ik overwogen. Wat het vleselijk huwelijk betreft, ik zou er niet over gesproken hebben, daar het niet tot de bediening behoort, indien u het in uw brief niet sterk voor de ongehuwde staat opgenomen had. Daar dat leerstelsel in uw oordeel gevestigd scheen, deelde ik u uit Gods Woord mee, dat het een gevoel van de antichrist en een leer van de duivel was. Of u in de ongehuwde staat blijft of huwt, dat is mij hetzelfde, maar bent u eenmaal aan Christus ondertrouwd, dan zult u deze leugens en inzettingen der duivelen, die u ingezogen hebt, op moeten geven, en zult u niet veroordelen hetgeen God verordineerd heeft, noch die staat welke Hij eerlijk verklaart te zijn, als onrein beschouwen.

“Daag mij voor de rechtbank ...”

Welkom indien het voor de rechtbank Gods is, waar ik zeker ben een bekwaam Voorspraak te vinden en waar ik niets zal hebben te betalen om het pleidooi te winnen. U hebt mij niet in de val gekregen. Elk afgodendienaar is een overspelig zaad en die hoererij bedrijft. Jes. 57: 3. En degenen die van hun belijdenis van Christus afvallen, zijn Bruid en zijn Woord verlaten, zich bij een dwalende gemeente aansluiten en dwalingen omhelzen, worden gezegd, *de Heere te verlaten; hittig te zijn in de eikebossen; een ander leger lief te hebben in elke plaats die zij zien. En zich aan een ander te ontdekken*, Jes. 57:5, 9. Een afkerig hart draagt de naam, die ik u gegeven heb. “Omdat ik verbroken ben door haar hoerachtig hart dat van Mij afgeweken is en door haar ogen, die haar drekgoden nahoereren; en zij zullen een walging aan zichzelf hebben over de boosheden, die zij in alle haar gruwelen gedaan hebben. Ezechiël 6: 9. Daarom is mijn beschuldiging tegen u recht, en daar u mij naar Paulus' tere zorg ter navolging verwijst, 2 Tim. 2: 24, 25 en 26, houd ik het voor toegestaan, dat u verlangt, dat ik vriendelijk ben voor u, gelijk als een voedster haar kinderen koestert, 1 Thess. 2: 7. Indien dit zo is, dan is uw strik gebroken en ben ik ontkomen, Psalm 124: 7. Of ik u in een slechte of goede geest geschreven heb, het is mij duidelijk, dat God het zowel toegepast als bekrachtigd heeft, door de kracht die het vergezeldde. Ik weet, dat een dienstknecht des Heeren niet moet twisten, maar vriendelijk zijn tegen alle. 2 Tim. 2: 24. inzonderheid tegen een gewonde geest, maar tegen dwalingen en ter verdediging van Gods waarheid moet hij een ijzeren pilaar en koperen muur zijn. Jes. 1: 18. Gewoonlijk roepen zulken als u uit: *Spreekt tot ons zachte dingen; schouwt ons bedriegerijen*. Jes. 13: 10. En Mijn volk, zegt God, heeft het graag zo, maar wat zult gij ten einde van die maken? Jer. 5: 31. De een bouwt een lemen wand, en ziet, de andere pleistert dezelve met loze kalk. Ezech, 13: 13; een ander naait kussens voor alle okselen der armen om de verschrikte huichelaar te stutten, Ezech. 13: 18, uit vreze dat hij naar zijn God zou zoeken. Weer anderen bijten met haar tanden en roepen vrede uit, Micha 3: 5. *Maar de godlozen hebben geen vrede, zegt de Heere*, Jes. 48: 22.

De uitnemendheid en de kracht der godsdienst is van God, want hij doet smart aan en Hij verbindt, Job 5: 18. En daar Hij mij gebruikt heeft om u te verwonden, zal Hij mij ook naar alle waarschijnlijkheid gebruiken om u te helen. Wanneer dit gedaan is en u tot het licht gebracht zult zijn, zult u beter in staat zijn te beoordelen of het door mijn dan wel door des Heeren Geest gewerkt werd.

Dat u naar Rusland wilt gaan haat mijn ziel, maar daar de duivel bang is u te zullen verliezen vindt hij, dat het de beste politiek is u het land uit te drijven, indien het hem wordt toegelaten, opdat hij zijn hof moge bewaren en al wat hij heeft in vrede houden, dewelke tegenwoordig zeer geschud wordt, en naar hij denkt ook in groot ge vaar is.

Uw beogen van een onafhankelijkheid is niets dan de ellendige uitwerkselen van wantrouwen en ongeloof en is een goddeloos verwijt geworpen op de ere zorg, vriendelijke voorzienigheid en beloofde ondersteuning van de Almachtige.

In uw reis naar Rusland zult u geen beter succes hebben om een onafhankelijkheid te verwerven dan Naomi had toen zij naar Moab ging om wat zij had te bewaren. “Wee de kinderen die afvallen, spreekt de Heere, om een raadslag te maken, maar niet uit Mij en om zich met gene bedekking te bedekken, maar niet uit Mijn Geest; om zonde tot zonde te doen. Die gaan om af te trekken in Egypte. Daarom heb ik hier over geroepen: stil zitten, zal haar sterkte zijn.” Jes. 30: 1 -7. Blijft in dit land. Voor enigen tijd was u verplicht hier voor uw gezondheid heen te vluchten, en neem uzelf in acht omtrent een tweede vlucht, opdat de Heere niet tot u zegge, evenals tot de goddeloze Israëlieten vanouds, toen zij zowel van hun God als hun land verjaagd waren: “En weent niet over de doden en beklaagt hem niet: Weent vrij over dien die weggegaan is, want hij zal nimmermeer wederkomen dat hij het land zijner geboorte zie”, Jer: 22: 10.

Indien een onafhankelijke staat de beste voor u geweest was dan zou God ze u gegeven hebben. “Want de Heere maakt arm en maakt rijk; Hij vernederd ook verhoogt Hij”, 1 Sam. 2: 6.

Onafhankelijkheid was een der drie zaken waar ik door gebed ernstig om smeekte; ik heb echter nimmer vermocht deze te verkrijgen.

De andere zaak was een afgescheiden leven van de wereld. Ik dacht dat onafhankelijk te zijn mij in staat zou stellen God al mijn dagen te loven en dat een eenzaam leven in een bos mij uit de weg van alle verzoeken tot zonde zou brengen. “Maar ik sprak als een kind, was gezind als een kind en overlegde als een kind”, 1 Kor. 14: 11. Want beide waren de gevolgen van onwetendheid, kinderlijkheid en ongeloof. Het was niets minder dan een wantrouwen aan de weldadigheden van Gods voorzienigheid en de toegezegde bescherming van Zijn hand, die verklaard heeft, *dat Hij het goede niet onthouden zal dengenen die in oprechtheid wandelen.* Psalm 84: 11. Hij noemt Zichzelf een beproefde Steen en u mag Hem wettig beproeven. Als een Vader heeft hij ons deze noodzakelijke dingen beloofd, en u geboden Hem te beproeven door een verlaten op Zijn woord. Mal. 3: 10. “De raad des Heeren bestaat in eeuwigheid; de gedachten Zijns harten van geslacht tot geslacht.” Psalm 33: 11 Daarom is Hij waardig vertrouwd te worden. Hij gebiedt u Hem aan te roepen in de dag der benauwdheid en zegt: Ik zal er u uit helpen. Psalm 50: 15. Geloofst Zijn woord en gij zult niet beschaamd worden. 1 Petrus 2: 6. Vertrouwt op den Heere en ge zult zijn als de berg Sions die niet wankelt, Psalm 125: 1.

Een vlucht naar Rusland is door de duivel verzonnen. Waar zou ik heengaan voor Uw geest en waar zou ik heenvlieden voor Uw aangezicht? Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee, dan zou die sterke hand Gods waar ge nu onder bent u toch vinden; hoewel hij van Zijn hand snellijk zou vlieden. Job 27: 22. Deze schuwe vrouwen worden in hun belijdenis terecht vergeleken bij een woudezelin, gewend aan de woestijn; naar de lust harer ziel schept zij de wind; wie zou haar ontmoeting afkeren? Jer. 2: 24. De Heere bekrachtige en zegene mijn openhartige handelingen met u en geve u genade tot gehoorzaamheid van het geloof, Rom. 1: 5.

Vanwege uw tegenwoordige droefheid van de gemoeds, de last van een schuldige consciëntie, een verward verstand en een gebroken oordeel, hebben een gezelschap van omdwalende, verstrooide gedachten, en een aantal verdorde vermogens, u ongeschikt gemaakt om de zorg over kinderen op u te nemen als een krankzinnige voor het ambt van gezant ongeschikt is. Wacht op God, totdat Hij uw verbroken geest verbindt en dan zal Hij u geven de geest der kracht en der liefde en van een gezond verstand welke u voor dit werk beter bekwamen zal, dan u nog ooit geweest zijt. Gehoorzaam mijn stem. En indien u hierin verkeerd handelt, dan zij dat ongelijk op mij. “Vertrouwen op de Heere en doet het goede; bewoon de aarde en voedt u met getrouwigheid. En verlustigt u in den Heere, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten. Wentelt uw weg op de Heere en vertrouwen op Hem, Hij zal het maken.” Psalm 37: 3, 4, 5. Door de kracht die u nu gevoelt, moet het u openbaar worden, dat u in Gods hand bent en Hij beveelt u uit te gaan op de voetstappen der schapen en uw geiten te weiden bij de woningen der herderen Hoogl. 1: 8; wat u in Rusland niet kunt doen. Daarom raad ik u te blijven waar u zijt en te zien wat dit toch worden zal, Hand 5.24.

U kunt gemakkelijk buiten het bereik van mijn tong en pen komen, maar van God, van de consciëntie, van het woord van Zijn genade, van mijn getrouw getuigenis tegen het pausdom of van mijn raad kunt u nimmer vlieden.

U bent vrij met de briefwisseling op te houden als het u lust. Ik heb besloten dat mijn evangelie niet als een bedelaar tot u zal komen. Er zijn genoeg gehoorzame kinderen mijns meesters, die blij zouden zijn al de olie welke in mijn kruik opwelt, te ontvangen zodat ik die niet zal zenden waar ze verworpen wordt. U zult niet meer van mij krijgen, dan wat u er door brieven uithaalt. Mij is geboden niet over te gaan van het een huis in het andere huis. En indien aldaar een zoon van de vredes is, zal ik in dat zelf huis blijven. Lukas 10: 5, 6, 7.

De brief van de dame las ik met medelijden en verontwaardiging; met medelijden als ik bedenk in welk een gevaarlijke staat zulk een ziel zich moet bevinden, die naar het graf reist met niets dan een leugen in haar rechterhand, Jes. 11: 20; met verontwaardiging, als ik bedenk hoe goddeloze lieden voor geld, een lui leven of toejuiching van mensen zoveel zielen blindelings in de gracht leiden Matth. 15: 14. Het is nogal waarschijnlijk dat Goddelijke wonderen verricht zouden worden aan een relikwieënkastje en Gods goedkeuring zou verschijnen in een weg, die Hijzelf vervloekt heeft: “Vervloekt zij de man, die een gesneden of gegoten beeld, een gruwel des Heeren, een werk des werkmeesters handen zal maken en zetten in het verborgen, en al het volk zal antwoorden en zeggen: Amen.” Deut. 17: 15. Maar u kunt geen tak van het pausdom voortbrengen, die ik niet in de oude profetie kan vinden.

Deze mirakelen zijn duidelijk voorspeld. En de beschrijving der personen, die er in verstrikt zullen worden, ja zowel de verleider als de verleide. Hem zeg ik, wiens toekomst is naar de werking van de satans in alle kracht en tekenen en wonderen der leugen. En in alle verleiding der onrechtvaardigheid, in degenen die verloren gaan, daarvoor dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden. En daarom zal hen God zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven. Opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.” Thess. 2: 9- 12.

In de hier boven aangehaalde profetie wordt de eerste verschijning van de paus in de kerk vergeleken bij des duivels eerste verschijning in Eden: zij wordt genoemd *een toekomst naar de werking van de Satans*. Zijn wonderen der leugen worden

vergeleken bij *leugenen van de Satans*, en de wonderen die zij in Eva zouden werken, als zij er geloof aan gaf. “Gij zult niet sterven, maar gij zult als God zijn, kennende het goed en het kwaad.” Gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, 2 Kor. 2: 3, zo bedroeg de paus eerst de kerk. Dat de duivel Gods Woord, in zijn mond nam. (*Is het ook, dat God gezegd heeft gij zult niet eten van allen boom dezès hofs*, Gen. 3: 1) was een afschaduwing van de beweerde onfeilbaarheid van de pausen in de Schrift en van de tegenspraak van de duivel tegen Gods Woord. En het inbrengen van zijn eigen leugens was een afbeelding van des Pausen tegenspreken van de Bijbel en het inbrengen van eigen overleveringen, waarvoor u in uw vorige brief opkwam.

Om kort te zijn: de komst van de duivel in Eden was om de vrouw te verleiden en Adam in haar schande én oneer mee te slepen, en hij wiens toekomst is naar de werking van de Satans beoogt de verwoesting van de kerke Gods.

Door zijn beweringen dat hij Christus plaatsbekleder en het hoofd der kerk is, onteert hij Christus, kruisigt Hem wederom en maakt Hem openlijk te schande, Hebr. 6:6. Daar des pausen toekomst naar de werking van de Satans was, hebben wij grond om te geloven, dat zijn uitgang op dezelfde wijze zijn zal. Al wat de duivel voor zijn leugens kreeg, was *dat hij vervloekt werd boven al het vee*, Gen. 3: 14. En hij die de schrift verbrandt, verdraait er afdoet of er bijvoegt zal boven alle zondaars vervloekt worden: *want hij is erfgenaam van al de plagen die in dit boek geschreven zijn*. Openb. 22: 18, 19. En daar zij gelijk begonnen, zullen zij ook gelijk eindigen: “En de duivel die haar verleidt, wordt geworpen in den poel des vuurs en sulfers alwaar het Beest en de valse profeet is; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid. Openb. 20: 10.

De verborgenheid der transsubstantiatie is een van deze wonderen der leugen tevoren genoemd; en slechts zulk een ziel welke door God overgegeven wordt tot een kracht der dwaling zal ooit zulk een leugen geloven, om te menen dat een zondaar door het mompelen van enige woorden een ouwel in de Godheid veranderen kan. Ik wenste, dat u mij een geheiligde ouwel wilde brengen, nadat hij in het lichaam van Christus veranderd is, en dan zou ik eens trachten of ik er ook een brief mee verzegelen kon. En indien hij door een vel papier vast gehouden worden kan, dan kan hij geen Zaligmaker zijn en bijgevolg geen voorwerp van aanbidding. Want hoewel hij hostie genoemd wordt weten wij toch dat het de Heere der Heirscharen niet is; want wij moeten niet menen, dat de Godheid goud of zilver of steen gelijk zij. Hand. 17: 29. Daarom hebben wij geen reden om te denken, dat Hij aan zulke onbeduidende zaken als deeg of bijenwas gelijk zou zijn.

Ik maakte deze weinige opmerkingen om u te doen weten, ik u wat verder kon doorkijken, dan u uzelf door woorden bloot gaf. Ik doorzie u even goed als of u van glas was, want de geestelijke mens onderscheidt wel alle dingen, maar hijzelf wordt van niemand onderscheiden 1 Kor. 2: 15.

Uw beweringen omtrent een klooster, om lichamelijk, zuiverheid te bewaren zijn niets beter dan van de Joodse farizeeën: “Reinigende het buitenste van de drinkbekers en van de schotels maar van binnen zijn ze vol van roof en onmatigheid.” Geen lui leven in een cel zal de geest reinigen of ze rein houden; het hart moet door het geloof gereinigd worden en de geest door de liefde Gods rein gehouden worden. Indien er ooit enige reinheid in u gevonden zal worden, dan moet ze uit deze bron voortvloeien. U hebt een broeder in de bediening en u kunt hem mijn brieven gerust voorleggen. Ik heb geen oorzaak om bevreesd of beschaamd te zijn over iets dat ik aan u geschreven heb.

Wat uw tegenwoordige beproevingen betreft, zij zijn niet meer dan wat u verwachten moet: “En zij hebben geen rust dag en nacht die het beest aanbidden en zijn beeld en iemand het merkteken zijns beelds ontvangt”, Openb. 14: 11. Indien God u zaligt, zal Hij uw overtredingen met de roede bezoeken en uw ongerechtigheid met plagen. Daarom verwerpt de tucht des Heeren niet en weest niet verdrietig over Zijn kastijding. Wat klaagt dan, een levendig mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden. Draag des Heeren gramschap want u hebt tegen Hem gezondigd, Wie weet of Hij en u niet zal uitbrengen aan het licht. En u uw lust doen zien aan Zijn gerechtigheid.

Nooit zag ik de Schriftuurlijke mening van de dronkenschap der hoere Babylons of de uitwerkselen van de wijn harer hoererij, Openb. 17: 2, in mijn gehele leven duidelijker, dan ik ze in deze uw brieven gezien heb, want zij zijn vol van onbestaanbaarheid, en verwarring als de taal van een dronken man. In uw vorige brief deelt u mij mee, dat u in de offerande der mis gelooft, maar aan de absolutie en het vagevuur twijfelt, wat bij mij onbestaanbaar is, want gelooft u aan de offerande van de mis, dan hebt u geen reden om aan uw deel in het vagevuur te twijfelen. Sterft u in het geloof van een leugen, dan is uw verdoemenis zeker als of u er al in was. Want indien degenen die leugen spreken het hemels Jeruzalem nimmer binnen zullen komen, Openb. 21: 27, zoals de Schrift getuigt, dan behoeven wij niet te vrezen, dat de leugenaars buiten de hel zullen blijven gelijk geschreven is. “Maar de vreesachtigen en ongelovigen en gruwelijken en doodslagers en hoereerders en de tovenaars en de afgodendienaars en alle de leugenaars, is haar deel in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer, hetwelk is de tweede dood”, Openb. 21; 8. Daar dit het geval is mejuffrouw, en uw geloof in de offerande der mis vaststaat, hebt u geen reden aan het vagevuur te twijfelen, want dezelfde rechtvaardige God, die een oproerling overgeeft een leugen te geloven, heeft de verschrikkelijke verdoemenis van de leugenaar even vastgesteld.

Ik neem aan dat deze brief naar gewoonte te veel in mijn eigen geest geschreven is, maar u moet mijn geest buiten dispuut laten en zien of wat ik schreef Gods waarheid al of niet is. Het is volgens de woorden, welke God gesproken heeft, dat wij in die grote dag geoordeeld zullen worden, en niet volgens mijn geest.

Wat mij betreft, dan geloof ik niet, dat er in de Bijbel een tekst is, indien ze in haar geestelijke betekenis nauwkeurig bezien wordt, die één tak van het Pausdom begunstigt. Want hoewel in hun geloofsbelijdenis enige gezonde uitdrukkingen zijn, maken hun dwalingen en gedrag nochtans al deze zaken tot leugen. In het kort, hoewel zij belijden dat ze God kennen, nochtans verloochenen zij Hem met de werken, zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ondeugende. Titus 1: 16.

Inderdaad mejuffrouw, ik heb u even openhartig behandeld als God mij deed, maar ik weet dat niemand dan God aan het woord van Zijn genade getuigenis kan geven Hand. 14: 3, het woord Zijn knechts kan bevestigen en de raad van Zijn boden volbrengen, Jes. 44: 26.

Ik verzoek geen gunst, dan dat u uw consciëntie aan het licht en de kracht der waarheid wilt blootstellen. Handel overeenkomstig uw belofte uit overtuiging en dan zal ik op Gods hand letten en Zijn hulp afsmeaken.

Zolang God u besloten houdt of u op twee gedachten hinkt, zeg ik u vaarwel. Keert de waarheid u echter om, dan ben ik uw bereidwillige dienaar in het evangelie van Christus en om Zijñentwil.

WILLIAM HUNTINGTON.

## Aan de heer W. HUNTINGTON.

Mijnheer!

Het waren kostelijke ogenblikken, die ik deze avond met u in de consistoriekamer doorbracht, hoewel ik u terzelfder tijd in waarheid verzekeren kan, dat zo waarachtig als er een God in de Hemel is ik zeker een hel in mijn hart heb. Ach, dat ik mijn consciëntie kon ontvlieden! Ach, dat ik mijzelf kon ontlopen! Want het is zeker, dat ik nimmer de oordelen van een vertoornd God kan ontgaan. Hoe kan ik veronderstellen, dat de Heere ooit Zijn liefde op mij vestigde, die de goddelooste der goddelozen ben? Ik weet niet wat ik doen moet; nacht noch dag houd ik op met bidden, en nochtans neemt mijn zielsbenauwdheid meer toe, dat ik in waarheid denk spoedig op het ziekbed te zullen liggen. Denkt u waarlijk dat Christus ook voor mij stierf?

Hier heb ik geen verzekering van. O ellendige staat! Mijn zonden zijn een zware last, bijna te zwaar voor mij om te dragen.

Verbazende omkeer! Nooit voorheen had ik gevoeld wat God behaagd heeft onlangs op mij te leggen. Ik denk elk ogenblik te sterven. Ik gevoel dat de plaag van mijn goddeloos hart zodanig is dat die bijna ondragelijk is voor dit mijn zwak gestel. Het leven is mij geen genot, noch vind ik vermaak in iets hier op aarde. In het kort, in deze toestand kan ik niet lang meer leven. Wat mijn laatste oordeel zijn zal, dat weet God alleen. Mijn aanhoudend gebed is, dat het de Heere behage mij voor dood en oordeel voor, te bereiden. In Gods heilige Naam smee ik u voor mij te willen bidden.

O dat ik zeggen kon, dat God in waarheid mijn hemelse Vader, Christus mijn Verlosser en de Heilige Geest mijn Inwoner is! Dan, ja dan, zou ik al de schatten, rijkdommen, vermaken en genoegens van deze tegenwoordige boze wereld als schade en drek achten. Inderdaad ik acht ze  $\emptyset$ , want meer en meer zie ik een verbazende ijdelheid in alles aan deze zijde van het graf.

Dikwijls gevoel ik krachtadig wat u de vorige Sabbat opmerkte, te weten, "dat het gezelschap van de geliefdste vriend een last is wanneer men verlangende is zijn smarten aan de troon der genade uit te storten." Dikwijls wens ik alleen te zijn, wanneer ik dit niet kan, want hoewel ik (tot mijn grote smart) weinig vertroosting in of neiging heb tot Gods Woord; ben ik nochtans in de diepste beproeving nimmer zonder een hart gelaten, dat tot God in het gebed uitging.

Ik smee u, waarde heer, het mij niet kwalijk te nemen, dat ik u aanhoudend met mijn vreemde bevinding kwel. God beware mij om vlees tot mijn arm te stellen of in het minste van het schepsel een afgod te maken, maar dit weet ik goed, dat de Heere u als een werktuig aangewezen heeft om mij nuttig te zijn. Daarom zij Hem alleen de lof.

O, deze verschrikkingen der consciëntie! O die goddeloosheid van mijn verdorven hart! Zonden en droefheid maken een scheiding tussen mij en mijn Zaligmaker, terwijl ik dagelijks diegene benijd, die nauw met hun God wandelen en zulke grote vorderingen op hun weg naar Sion maken.

In het kort, ik ben als iemand zonder hoop, en ook vind ik geen greintje hoop behalve in twee zaken:

Ten eerste; wanneer ik bekwaamd word God mijn behoeften voor te dragen en enige zwakke hoop heb, dat Christus nog eenmaal alles in allen voor mijn ziel zal worden.

En ten tweede; wanneer u, als een man door God gezonden, met mij in mijn ellenden overeenstemt, want geen sterveling kon ooit met mogelijkheid zozeer in de geest van mijn gevoelens indringen, tenzij God met hem zij, zoals u gedaan hebt. God is een

wonderwerkend God en heeft veel zonderlinge middelen verordineerd om mij van de dwalingen van een valse godsdienst te overtuigen. Geloofd zij Zijn naam voor zulke onderscheidene genade! Als ik dit alles overdenk begint mijn dankbaarheid te vloeien. Ach, zegt u, wat een vreemde gestalten en gevoelens! Ik verwacht dat uw slagen hierom weer op mij neer zullen komen. Maar wat kan ik doen?

Wel! zegt u, maak dit alles aan God bekend.

Wel, dit doe ik aanhoudend, en nog veel meer heb ik Hem te klagen. Maar ik word in staat gesteld aan Zijn dienstknecht te schrijven en ben goed overtuigd hier geen kwaad in te doen en dat u mij zult antwoorden gelijk Zijn Geest u zal geven uit te spreken.

Nu moet ik alleen nog opmerken, dat wanneer de vertroosting ophouden, ik dit vertrouwen heb, namelijk: *Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid; bij Hem is geen verandering noch de minste schaduw van omkering.* Maar denkt u vast, dat ik op Hem als mijn Zaligmaker en mijn God aanspraak kan maken? Mij dunkt, indien dit het geval was, dan moest al mijn ellende verdwijnen.

Meer kan ik er nu niet bijvoegen, want het is nu een uur in de morgen, maar mijn hart gevoeld teveel om mijn ogen te kunnen sluiten. Ook heb ik een verschrikkelijke hoofdpijn.

Geloof mij te zijn, altijd de uwe, enz. in Christus.

ELIZABETH MORTON.

P. S.

Eilieve, u moet mij maar niet schrijven voor u tijd hebt, want ik kan gemakkelijk begrijpen hoe uw uren bezet zijn.

## Aan Mejuffrouw ELIZABETH MORTON.

Waarde juffrouw!

*Genade, barmhartigheid en vrede zij met u door Jezus Christus onze Heere.*

De Vader aller barmhartigheden en de God aller vertroosting zal niet meer opleggen dan Hij u in staat zal stellen te kunnen dragen. Uw zandgrond heeft hij hevig geschud en wanneer uw valse hoop de geest gegeven zal hebben, dan zal Hij met Zijn sterke hand u uit de ruisende kuil en het modderig slijk ophalen, en voor u er om denkt, zult u bevinden dat de sterkten der steenrotsen uw hoog vertrek zullen zijn. *Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid. Zij zullen een ver gelegen land zien.* Jes. 33: 16, 17.

Het grootste gedeelte van de nacht is voorbij; de dag is nabij, de grote Heelmeester staat achter de muur en zal binnenkort door de traliën blinken, Hoogl. 2: 9. Het duistere voorhangsel zal spoedig gescheurd worden, de Zon der gerechtigheid zal binnenkort opgaan, uw tegenwoordige bezwaardheid zal u met uw tegenwoordige nacht verlaten en dan zal een wonderlijke vreugde het aanbreken van de eeuwige dag aankondigen. Dan zult u met beving terugdenken aan de schaduw van de dood en met onuitsprekelijke vreugde het pad des levens beschouwen. Psalm 16: 11. Hij zal u van al uw Paapse bedekselen ontdoen en maken u geheel verheerlijkt inwendig, Ps. 45: 13 en heerlijk uitwendig. Dan zal uw licht voortbreken als de dageraad en uw genezing zal snellijk uitspruiten. Jes. 58: 8.

Laat ondertussen de lijdzaamheid haar volmaakt werk hebben. Leg lijdelijk onder Gods hand en onderwerp u om er onder vernederd te worden en dan zal Hij u ook zeker verhogen op Zijn tijd. Hij zal u niet verderven noch verlaten. Als hij u tot onderworpenheid en onderwerping gebracht zal hebben, zal de storm ophouden, een gezegende kalmte zal er opvolgen en dan zult u hoog in geestelijke voorspoed rijzen, als u nu in tegenspoed verzinkt.

De weegschalen van de Heiligdoms zullen in uw voordeel veranderen en uitnemende genade zal u toegevoegd worden. Uw toekomstige vreugde zal uw tegenwoordige moeite meer dan goedmaken en dan zult u God voor eeuwig loven, dat Hij u tot zichzelf gebracht heeft op een verse en levende weg, welke Hij ons ingewijd heeft.

Een streng Katholiek heeft een strenge behandeling nodig. Iemand die meer werk kan doen dan van hem geëist wordt kan niet gemakkelijk zover gebracht worden, dat hij zich aan de zelfvernederende voorwaarde van een Borg onderwerpt. U moet een schuldenares van vrije genade worden en leren om de bewaring uwer ziel aan Christus, als een getrouwe Schepper op te dragen. Wanneer dit gedaan is, dan zal Hij in u werken beide het willen en werken naar Zijn welbehagen. Uw tegenwoordige beproevingen zullen uw gemoed beter reinigen dan al de geheiligde as die op een Asdag gebruikt wordt. Al de geheiligde kaarsen van Maria Lichtmis zullen niet kunnen halen bij de stralen van uw geloof; en uw overwinning over de wereld zal al de kinderachtige overwinningen van een Palm Zondag te bovengaan. Een dagelijks kruis zal u gezonden worden om uw gemoed te tuchtigen, in plaats van een Christus' beeld op uw boezem of een gesel. Christus, de Hoop der heerlijkheid een gestalte in u gekregen hebbende zal beter zijn dan tien duizend zilveren Zaligmakers in een kast. Uw eigen behoeften zullen u beter leren dan enig priester hoe en wanneer te bidden. U zult meer op uw eigen gedachten letten dan op een streng kralen en uw moeiten aanzien in plaats van kraaltjes te tellen. Uw grootste doding en zwaarste penitentie zal het verlies van des Heeren tegenwoordigheid zijn. *Wanneer de Bruidegom (gevoelig)*

*van haar zal weggenomen zijn zullen zij vasten. Zó voorspel ik en zo moet u het verwachten. En zalig is zij die geloofd heeft. Want de dingen die haar van de Heere gezegd zijn zullen volbracht worden.*

Uw bereidwillige dienaar in het evangelie van Christus,  
WILLIAM HUNTINGTON.

## Aan de heer W. HUNTINGTON.

Waarde heer.

Ik heb reden om God te loven, dat Hij mij voor een korte tijd naar deze afgelegen plaats gezonden heeft, welke mijn tegenwoordige gemoedstoestand wel schijnt te passen. Ik bevind dat mijnheer en mejuffrouw C. Godvruchtige, huislijke en eerlijke lieden zijn, en zij behandelen mij in waarheid ook met de grootste vriendelijkheid en oplettendheid, welke denkbaar is. De Heere belone hen er voor.

Maar de droefheid mijns gemoed is sedert dat ik hier ben buitengewoon groot geweest en ook ben ik niet in staat geweest het te verbergen. Mijnheer C. is waarlijk een Israëliet; zijn gesprekken met mij zijn mij nuttig geweest en hij schijnt het gevaarlijke pad, dat ik nu betreed, zeer goed te kennen.

Sedert ik u voor het laatst zag ben ik buitengewoon ongesteld geweest. In deze weinige dagen werd ik door zulk een hevige pijn in mijn hoofd gekweld, dat ik genoodzaakt was een dokter te laten komen. Deze deelde mij mee, dat indien ik iets op mijn gemoed had, hij mij niet helpen kon. Nochtans in het vermoeden, *dat ik verliefd ben*, heeft hij mij een drank gezonden, welke naar zijn gedachte deze pijn in mijn hoofd zal wegnemen. Maar helaas! De ergste pijn zit in mijn hart voor welker genezing hij voor mij een geneesmeester van geen waarde is. Dat God mij helpe om zijn tijd geduldig af te wachten!

Zeg mij, ik smEEK het u, waarde heer, denkt u in waarheid dat ik enig, deel of lot in de zaak heb? Indien dit het geval is, waarom zou ik dan aldus de gehele dag lopen te treuren en waarom is mijn ziel dan verontrust binnen in mij? Duidelijk is het dat de Heere grote dingen aan mij gedaan heeft; behoor ik mij dan niet te verheugen? Echter vind ik in geen zaak in deze wereld enige genieting, noch alleen noch in gezelschap van enige personen, noch zelfs in Gods Woord, enige weinige kostelijke beloften uitgenomen, welke ik gevoel, dat soms krachtig aan mij toegepast worden, wanneer ik buitengewoon in de diepte zit. Nu, wat dunkt u van dit alles?

Mijn laatste brieven brengen u smartelijke tijdingen, maar u weet, dat ik geen van mijn tegenwoordige bevinding voor u verborgen houd. God alleen weet hoe lang dit alles nog zal voortduren. Mijn zonden zijn steeds voor mij en mijn aanhoudende moedeloosheid is zeer groot; nochtans ben ik niet zonder hoop.

Mijn tijdelijke genietingen zijn geheel voldoende; ja veel meer dan ik verdien, maar wat kan erger zijn dan de inwendige gevoelens van een verbrijzeld wordende consciëntie? Zeker is het niets minder dan een voorsmaak van de hel zelf.

O, mijn vader in Christus! Houdt niet op om onze God voor mij te bidden, want mijn ziel is geheel bedroefd tot der dood toe, terwijl mijn lichamelijke ongesteldheid zeer groot is. Deze bezoeken zijn mij echter dagelijks tot bewijs, dat het hier geen plaats der ruste voor mij is. O, dat mijn vrede met God gemaakt was! Hoe zou ik dan verlangen heen te gaan en met Christus te zijn!

De heer C. is zeer vriendelijk. Ziende dat ik enige uren geleden zeer neergedrukt was, wees hij

mij uit Gods Woord enige teksten aan, die zeer gepast voor mijn tegenwoordige toestand waren. Die vreselijke zonde van ongeloof bevind ik echter overheersend in mij, dat ik zelfs geen geloof heb om hetgeen God verklaard heeft, aan te nemen. Helaas! Ik weet niet hoe dit zal eindigen, want ik schijn in deze weinige maanden op een pad gekomen te zijn, wat ik nimmer voorheen betrad. En indien ik maar denken

kon, dat er nu een wezenlijk werk der genade aan mijn ziel begonnen was, dan denkt mij, dat ik mijzelf in de verdrukking verheugen zou, dat ik mijn tegenwoordige toestand met die van de grootste monarch in de wereld niet zou willen verruilen.

Deze morgen, terwijl ik in de tuin wandelde, overdacht ik Gods neerbuigende liefde tot arme zondaars en die gezegende vereniging tussen God en Zijn volk. Want van hen wordt gezegd, dat zij de tempel van de levendige God zijn en dat Hij in haar zal wonen en onder haar zal wandelen. O zalig genot! Zal ik dit ooit leren kennen? Zeker, indien ik bestemd ben om de goede strijd te strijden en ten laatste als overwinnaar uit het strijdperk te treden door Hem, Welke ons liefgehad heeft, dan zal ik, wanneer ik in de hemel kom meer reden hebben om God te loven dan enige daar aanwezige ziel.

Een zaak moet ik u meedelen, welke mij veel ongemak berokkend heeft. Omtrent drie weken geleden deelde ons iemand mee, dat uw eerste lange brief aan mij volgens de verwachting van verscheiden personen binnenkort uitgegeven zou worden en men er ook zeer naar verlangde. Indien u dit doet, mijnheer, dan zal ik dit voor wreed onvriendelijk houden. Indien dit waar is (hoewel ik hoop, dat het niet is), dan zou ik wel wensen, indien er zich een gelegenheid aanbod eerst een weinig met u over dit onderwerp te spreken. Voor een grote schaar kan ik mijn gemoed niet ontlasten, hoewel ik er voor uw vrouw in het geheel niet om gaf. Daar ik omtrent Marie Boodschap onvermijdelijk voor enige dagen in de stad zijn moet; hoop ik zo mogelijk gedurende een kwartier of half uur bij u te komen om u te spreken.

Ik ontving een zeer hartelijke brief van een eerwaardige dame, die veel met mij op heeft. En nu aanhoudend pogingen in het werk stelt om een betrekking voor mij te krijgen. Binnenkort verwacht ik haar in de stad en zal haar daarom in de loop van drie weken verwachten.

Laatste Sabbat predikte de Heer B. hier drie maal. 's Morgens had hij tot tekst Neh. 9: 20. De goede oude man scheen zeer aangedaan, dat hij veel weende. En in één gedeelte van zijn preek kon hij slechts met moeite doorgaan. Wat anderen, die hem hoorden er onder gevoeld mogen hebben, hij zelf scheen de werking van Gods goede Geest krachtadig te gevoelen. 's Namiddags handelde hij uit Spreuken 10: 2. Hieruit toonde hij de ijdelheid en nutteloosheid van de rijkdom aan, hoe die het hart van een verloren ziel verhardde, en hem slechts voor de hel rijp maakte. Veel sprak hij van de gerechtigheid van Christus, welke van de eeuwigen dood bevrijdt. Hij merkte op, dat alles waarin een bevindelijke kennis van de Zaligmaker gemist wordt, ijdel en van geen waarde is. 's Avonds had hij tot tekst Fezel 1: 2. Hier toonde hij de voortreffelijkheid van Gods besluiten aan en drong zeer aan op de leerstellingen van de verkiezing en voorverordining. Hij merkte aan dat al de leerstellingen van het Evangelie overeenkomstig Gods voornemen, raad en verbond zijn en sprak veel tot bemoediging van Gods volk onder hun beproevingen en druk.

Ik hoop, dat wij u binnenkort zullen zien. Ik gevoel mij iets beter, dan toen ik deze brief begon.

Ik dank u voor uw laatste brief. Veel er van is zeer zoet, maar naar gewoonte was dezelve weer niet zonder slagen. Wees zo goed mij aan de troon der genade te gedenken.

Altijd de uwe in Christus Jezus.

ELIZABETH MORTON.

Maart 7, 1787.

## AAN Mej. ELIZABETH MORTON.

Geachte juffrouw.

Volgens de inhoud van uw laatste brief bent u nog met grafdoeken gebonden en is uw aangezicht nog met een zweetdoek omwonden, maar eerlang zal Jezus van u zeggen evenals van Lazarus: "Ontbindt haar en laat haar heen gaan." Daar uw overtuigingen nog steeds levendig zijn en met gebed tot God gepaard gaan, is het duidelijk, dat beide door de Geest des Heeren gewerkt worden, want zal de huichelaar God aanroepen te aller tijd? Job 27: 8, 9, 10. Zij roepen niet als Hij hen gebonden heeft. Job 36: 13.

Ik ben overtuigd, dat uw tegenwoordige droefheid een droefheid tot bekering, een Goddelijke droefheid is, die naar ik vertrouwen zal eindigen in eens onberouwelijke bekering tot zaligheid, 2 Cor. 7: 10. Indien ik niets van dit alles in u bespeurde, dan kon ik voor u geen grond van hoop hebben. Want als God degenen die Hij lief heeft bestraft en kastijdt en een iegelijk zoon die Hij aanneemt geselt, welke grond van hoop kon ik dan voor u, die een afvallige bent, hebben, indien u zonder kastijding bleef? Volgens de Schrift zou ik moeten besluiten dat u een bastaard en geen zoon zijt. *Want wat zoon is er die de vader niet kastijdt?* Hebr. 12: 7, 8.

Uw tegenwoordige droefheid is de grond van mijn vreugde voor u, want hoewel ik gevoelig aangedaan ben over uw tegenwoordige ellende, verheug ik mij nochtans in het vooruitzicht van een toekomstige verlossing. *Zou Ik de baarmoeder opbreken en niet genereren?* Jes. 66: 9. Daar dit de getrouwe belofte is, zeg ik met Paulus: *Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch die mij zal vrolijk maken, dan degene die van mij bedroefd is geworden?* 1. Kor. 2: 2. Ik ben ten volle overtuigd, dat God u door een uitgestrekte arm verlossen zal. Maar alles heeft een bestemde tijd en alle voornemen onder de hemel heeft zijn tijd. Het is ons genoeg, dat Hij beloofd heeft, "dat zij niet beschaamd zullen worden die Hem verwachten" Jes. 49: 23. God doet u niet naar uw zonden en vergeldt u niet naar uw ongerechtigheden. Psalm 103: 10. "Wat klaagt dan een levendig mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden." Klaagl. 3: 39.

Ik werd met een walging bevangen, toen ik dat muziekinstrument in uw kamer zag, en daar het open was, meende ik dat u er op gespeeld had. Het is een van des duivels ratelaars, bestemd om een schreiende consciëntie stil te houden. Hij die eerst deze muzikale strikken uitvond was van het vervloekte geslacht van Kaïn en het zaad van veelwijverij. *Jubal was de vader van allen die harpen en orgelen handelen.* Gen. 4: 21. En Job zegt, dat het kinderen der goddelozen zijn die opheffen met de trommel en de harp en zich verblijden op het geluid van een orgel Job 21: 12.

Ik weet dat u uw antwoord gereed hebt uit de Psalmen: *Looft hem met geklank der bazuin; looft hem met de luit en met de harp. Looft Hem met de trommel en fluit; looft Hem met snarenspeel en orgel.* Psalm 140: 3, 4. Zie eerst Davids geloof en Davids God te krijgen en spreek dan van Davids vreugde en muziek.

Ik geloof, dat de muziek van koning David een afschaduwing is van de melodie der evangelietijd onder de regering van Sions eeuwige Koning. Wanneer vreugde en blijdschap in de kerk zal gevonden worden, dankzegging en een stem van gezang, Jes. 51: 3.

God gebood het gebruik van bazuinen, ramshorens en gouden bellen. De eerste moest het volk in tijden van gevaar oproepen, de militaire macht tot de oorlog bijeenvergaderen, het jubeljaar voor de slaven uitroepen, en de stammen tot hun

feesten roepen. De gouden schellen afgezet met granaatappelen moesten aan Aärons mantel gehangen worden. Ex 28; 34. De granaatappel schaduwde de zoetheid der goddelijke liefde af, Hoogl. 3: 2 en de gouden schellen waren een zinnebeeld van de gezangen der verrukte ziel als hun harten door de Heiligen Geest bewerk en verwijd werden. Vergelijk Zach. 14: 20 met Hoogl. 1: 9.

De Joden waren meer ingenomen met muziek dan met hun God; waarom Hij er hun in de vlakte van Dura hun bekomst van gaf door een koninklijke bende, toen zij bij een vreemde inwijding uitgenodigd werden en geboden: ten tijde als gij horen zult het geluld van de hoorn, der pijpen, der citer; enz. zult gij neervallen en aanbidden het gouden beeld hetwelk de koning Nebucadnezar heeft opgericht. Dan 3: 5. “Wee de gerusten te Sion. Gij die de boze dag ver stelt; die op het geklank der luit kwinkeleren en bedenken zichzelf instrumenten der muziek gelijk David, maar bekommeren zich niet over de verbreking Jozefs.” Amos 6: 1 - 6.

U gevoelt mejuffrouw, dat onze geestelijke Jozef in Zijn zaak heden door uw afval gesmaad en bedroefd is. Zijn gebod tot u is: *Doet het getier uwer liederen van Mij weg; ook mag Ik uw luitenspel niet horen.* Amos:23. God heeft u geroepen om uw dwaasheid te bewenen. Gehoorzaam Zijn stem opdat uw harp niet tot een rouwklage worde en uw orgel tot een stem der wenenden, Job 30: 31.

Ik ben verplicht met de roede tot u te komen, 1 Kor. 4: 21, of ik er zin in heb of niet, daar u onvast bent, Gen. 49: 4. Ik heb scherp geschreven opdat ik mocht weten of u in alles gehoorzaam bent, 2 Kor. 2: 9.

Vrees niet; de Heere zal u binnenkort met Zijn grote zaligheid bezoeken. Dan zult u een betere klank vinden dan die van orgelsnaren en ook zullen de uren zorg en vriendelijke voorzienigheid Gods in duizend gedaanten en vormen verschijnen.

***De Heere zegene u en behoede u;***

***De Heere doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig;***

***De Heere verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.*** Num. 6: 24, 25 en 26.

Mijn gebeden en mijn hartelijk Amen zal ik er slechts bijvoegen, en verwijs u naar een verrukkende tekst, welke bestemd is in de toekomst gezongen te worden: “Zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils. De Heere Heere is mijn sterkte en Hij zal mijn voeten maken als der hinden en Hij zal mij doen treden op mijn hoogten. Voor de opperzangmeester op mijn Neginoth. (Engels: op mijn snareninstrumenten) Hab. 3: 18, 19

In teken mijzelf, uw onderdanige dienstwillige dienaar in alle Godzaligheid.

WILLIAM HUNTINGTON.

P. S.

Vertrouw erop; dat zonder uw toestemming nooit één brief uitgegeven zal worden; ja zelfs niet zonder uw ernstig verlangen.

## AAN de Weleerwaarde heer HUNTINGTON.

Waarde heer!

Onder het lezen van uw laatste brief, werd ik zeer getroffen door de gepastheid van zijn inhoud. Ik ben blijde, dat God u een neiging geeft om in mij te berispen wat niet met Zijn wil bestaan kan. U zult er u niet meer over verwonderen, dat u het instrument in mijn vertrek zag, als ik u verzeker, dat de muziek altijd een overheersende bekoorlijkheid voor mij bezeten heeft. Er is een tijd geweest (tot mijn schaamte moet ik het schrijven) dat ik vier uren per dag voor het klavier gezeten heb, en ook was geen levend persoon bij machte mij er vandaan te krijgen. Nu mijnheer, kan ik echter uit mijn eigen consciëntie zeggen, dat sinds het Gode behaagde mij Zijn toorn te doen gevoelen, alsmede de goddeloosheid van mijn verdorven hart ik nu volkomen van deze, als ook van veel andere ijdelheden gespeend ben. Mijn hart is inderdaad en in waarheid door en door ziek van alle deze ijdele betoveringen. God is Getuige dat ik verlang om meer en meer naar het wit tot de prijs van onze hoge roeping te jagen; dat ik ernstig verlang al deze dingen te verlaten, mijn kruis op te nemen en Christus te volgen.

Indien u mijn tegenwoordige toestand slechts kende en de ware droefheid mijns gemoeds, waar ik nu onder zwoeg, slechts gevoelde, alsmede de verschrikkingen van een verbitterde consciëntie, welke ik bijna immer gevoel en te krachtig is om uit te drukken, dan zou u niet veronderstellen dat ik het minste genoeg er in schepte om mij met een ratelaar van de duivel te vermaken. De tijd is voor mij te kostbaar om ze onnut te gebruiken. Ik gevoel, dat mijn hart en consciëntie te diep met zaken van groter gewicht vervuld zijn, dan dat ik vermaak in enig muziekinstrument zou kunnen scheppen. Ik bemerk, dat u nog steeds aan mijn oprechtheid twijfelt. Maar God weet het en weet ook de waarheid van wat ik u nu schrijf. Inderdaad, als ik hetzelfde gezien had, dan zou ik zeer wel in staat geweest zijn om over deze zaak evenals u te oordelen. Maar geloof mij, dat dit instrument niet op mijn bevel in dit huis gebracht was. Ik vond het hier en op verzoek van een vriendin speelde ik er op. God weet, dat mijn hart er in het minst geen neiging toe had. Want ik ben overtuigd, dat dit geen verheerlijken van God is, maar geheel het tegendeel en alleen tot dat einde verlang ik te leven.

Ik zal u echter medelen, welke uitwerking uw brief over dit onderwerp gehad heeft. God kroont iedere raad, die u mij geeft met een Goddelijke kracht. Daniel 3 en Amos 6 heb ik met aandacht gelezen en bevindt, dat uw boek der consciëntie (in dit opzicht) juist met het mijne overeenstemt, dat ik morgen tot de onmiddellijke verwijdering van de ratelaar van de duivel last zal geven. U zult mij wel vergeven, dat ik om deze uitdrukking glimlach.

Mijn vrienden zeggen, dat ik door en door een Huntingtoniaanse ben en zijn zeer verblijd, dat uw raad zoveel gewicht bij mij heeft. Ik zeg mijnheer, dat ik u als niets meer dan een bloot instrument beschouw (ofschoon God hiervoor geloofd zij). En zoals ik tevoren aanmerkte ik gevoel dat hetgeen God u ingeeft aan mij te schrijven, Hij dat met een Goddelijke kracht aan mijn ziel brengt. Komt u dus ooit weer bij mij aan huis, dan zult u dat instrument of een ander daar nimmer meer zien.

Ik hoop het voorrecht te hebben aanstaande zondag in de Providence Chapel te zijn, en als ik mij niet vergis komt u van de avonds in de Jewin Street, waar ik ook hoop te komen. Graag ontvang ik uw antwoord hierop als het u past en aldus sluit in nederige erkenning van uw rechtvaardige berispingen, getrouw behandeling en tere zorg uw gehoorzame onderdanige en toegenegen dochter

ELIZABETH MORTON.

**AAN Mej. ELIZABETH MORTON.**

Waarde Juffrouw.

Indien mijn brieven of bediening u van enig nut zijn, is dit mij tot blijdschap. Indien er enige kracht mee gepaard gaat dan is die alleen van God. Indien er enige vrede of vertroosting door wordt meegedeeld, dan hebt u er al het voordeel van en bent u Gode voor dit alles schuldenaar, ja ook voor het middel, voor de kracht en voor de vertroosting.

Wat ik zie dat verkeerd in u is, zal ik berispen en wat ik geloof dat goed in u is zal ik trachten te versterken. Ik zal er mij niet warm over maken of u er u aan ergert, maar indien u er door uit uw dienstbaarheid verlost wordt, zal mijn ziel zich verheugen of gelijk Paulus zegt: *Want nu leven wij, indien gij vaststaat in den Heere.* 1 Thess. 3: 8. Op het ogenblik ben ik krank, maar niet tot de dood, Joh. 11: 3, 4 en zeer zwak, maar God zegt: *de zwakke zegge, ik ben een held,* Joel 3: 10. Mijn lichaam is verzwakt en uitermate zeer verbrijzeld maar Christus is mijn Gerechtigheid en Sterkte Jes. 45: 24. Hoewel mijn uitwendige mens verdorven wordt, wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag. 2. Kor. 4: 16. Mijn tabernakel bezwijkt maar God feilt niet. Het vlees verzwakt, maar de hoop houdt vast. Om kort te zijn: *bezwijkt mijn vlees en mijn hart is God de Rotsteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid.* Psalm 73: 26. Ik heb een koude koorts gekregen maar mijn liefde is niet geheel verkoud. Ik heb een hevige koorts hoewel ik zoveel koud water op mijn vermoeide ziel gekregen heb. Spr. 25: 25. Ik heb een hevige pijn in mijn hoofd, maar mijn Verbondshoofd is altijd dezelfde. Ook verwacht ik niet ooit te zullen leven eer men een zeker bericht heeft dat ik dood ben.

Gedurende drie en twintig jaar ben ik bij tijden met deze ongesteldheid bezocht geworden; zodat ik er al op reken. Het is enigermate gelijk aan de oude mens der zonde, die zolang zal leven als ik.

Maar het is alles bepaald. Ik heb mijn deel van verschrikkingen gehad, maar die zijn nu voorbij. Nu ben ik onder de andere bepaling, namelijk onder die van de verterende koorts Lev. 26: 16.

U weet dat ik u lange tijd lijdzaamheid en onderwerping aanbevolen heb, maar ik wordt nu geroepen alle lijdzaamheid die ik heb ja meer dan die te beoefenen, zodat er op het ogenblik niets overschiet. Ik loof God, dat uw mond in deze brief niet om slagen roept. Spr. 18: 6. Waar ik verheugd om ben, daar ik niet in een gepaste gemoedsgeestelheid ben u te tuchtigen, terwijl de Heere mij tuchtigt. Maar kom ik het weer te boven, dan zal ik het weer doen in geval het nodig is.

In deze tijden, welke ik vele doorgemaakt heb, gevoel ik de gezegende vruchten van een toe-eigenend geloof. Mijn vertroosting ligt in het Voorwerp van mijn vertrouwen. *Want ik weet Wien ik geloofd heb en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand bij Hem weggelegd te bewaren tot die dag.* 2 Tim. 1: 12. De bevinding werkt hoop, Rom. 5: 4, en het is een goede hoop door genade welke de ziel vertroost en in de ure der beproeving opbeurt. Ik loof God, dat Hij mij in zekere mate getrouw heeft doen blijven in dat evangelie, hetwelk ik van Hem ontving. Maar mijn vertrouwen rust niet in mijn trouw aan Hem, maar in Zijn trouw aan mij.

Ik heb een aangename verwachting van uw toekomstige verlossing en kon dezelve

bijna met even sterk geloof voorspellen als Jozef deed, *toen hij meldde van de uitgang der kinderen Israëls en bevel gaf van zijn gebeenten*, Hebr. 11: 22. God geve dat ik in mijn verwachting niet teleurgesteld moge worden.

Op het ogenblik zal ik slechts weinig meer zeggen, daar de bron mijns harten sneller is dan de beweging van mijn handen. Misschien legt de Heere Zijn helende hand op mij; doet Hij het dan zal ik herstellen en u kunt mij verwachten zo spoedig als de koorts mij verlaten heeft (Joh. 4: 52) van mij te zullen horen. Maar op het ogenblik heb ik meer behoefte aan een verzorger dan aan een correspondent.

“De Heere vergelde u uw daad en uw loon zij volkomen van de Heere de God Israëls onder wiens vleugelen gij gekomen zijt toevlucht te nemen.” Ruth 2: 12. “Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid en hun werken volgen hen na”. Openb. 14: 13.

Dit is mijn hoop en dat het ook de uwe zijn moge is de oprechte wens en bede,  
geachte juffrouw van  
Uw toegenege

WILLIAM HUNTINGTON.

## Aan de weleerwaarde heer HUNTINGTON.

Waarde heer!

Ik loof God, die het u in het hart gegeven heeft met mij in mijn langdurige bezoeken te delen, waardoor ik ook een aandeel in uw gebeden aan de troon der genade heb. Ook hoop ik dat u mijn onvolmaakte smekingen ten uw behoefte niet zult verachten, daar uw welzijn, dikwijls ik mijn ziel voor God uitstort, op het hart gebonden is.

Ik moet bekennen, dat Gods genade mij genoeg geweest is, hoewel ik het niet verwachten kon. Geloofd zij Zijn Naam, dat Zijn belofte in zijn Woord van hulp en vertroosting voor verslagen zielen in de ure der beproeving, vaststaat. Door gezegende ondervinding heb ik gevoeld, dat Gods almachtige arm mij ondersteunde, wanneer zowel mijn gezondheid als mijn kracht mij begaven, tengevolge van mijn ongelukkige gemoedsgesteldheid, wanneer ik twijfelend, vrezend, verslagen, ja bijna wanhopende was. Met kracht werd op mijn gemoed gedrukt, dat de Heere nimmer zou toelaten, dat zijn trouw faalde en dat Hij gewilliger is om te horen dan wij zijn om te bidden, want zegt Christus: *En al wat gij zult begeren in het gebed gelovende, zult gij ontvangen.*

O, dat ik geloof had, mijn hoop meer en meer op het getrouwe woord van Zijn belofte te bouwen, dat vaster staat dan de pilaren der aarde!

Denk ik eens na over de verschillende voorvallen van mijn afgelegd leven, dan loof ik God van ganser hart, dat ik ooit bedroefd ben geworden. Ik bid dat ik nimmer moge murmureren, maar liever onze hemelse Vader, voor iedere bedeling van Zijn voorzienigheid jegens mij moge zegenen.

Vindt u ook niet dat geheiligde beproevingen vermomde zegeningen zijn en dat God dikwijls een goedgunstig aangezicht onder donkere en sombere voorzienigheden verbergt? Hierdoor ben ik dikwijls getroffen.

Nu wat mijn tegenwoordige toestand betreft. Wat heb ik te zeggen?

Eerst. Ik gevoel mijzelf in oprechtheid de godlooste der zondaren; ik ben smartelijk aangedaan over de grote verdorvenheid van mijn verdorven natuur; dat ik mij gemakkelijk het verleiden, deze leringen van de duivels, waarover God een eeuwigdurende vloek uitgesproken heeft te geloven. Deze zonde is altijd voor mij, terwijl mijn hart terzelfder tijd van liefde en dankbaarheid jegens God gloeit, dat Hij aan mij zulk een grote en wonderbare verlossing bewezen heeft, dat Hij mij bewaard heeft, terwijl dagelijks honderden in hun zonden en dwalingen afgesneden worden. Het is zeker dat Hij verbondsliefde aan mij geopenbaard heeft, want in waarheid kan ik zeggen, dat mijn ziel mar gerechtigheid dorst en dat mijn hart slechts genoeg smaakt in een verzoend God in Christus. Door diep gevoelde ervaring bevind ik dat ik dagelijks aan de drek van deze tegenwoordige boze wereld sterf. *Looft de Heere mijn ziel en al wat binnen in mij is Zijn heiligen Naam!*

Ik stel zeer veel belang in de ongesteldheid van uw lichaam, maar uw sterkte zal gelijk uw dagen zijn. Hij die neerwerpt richt ook weer op. Vele en groot zijn mijn lichaamsbezoeken geweest, zodat ik in uw tegenwoordige toestand in waarheid met u kan meegevoelen. Het is nu drie maanden geleden, dat ik een hevige koorts had en had toen enige hoop, dat de Heere mij weer zou oprichten en ik zag tot Hem op om genezing. Want daar had ik meer geloof voor dan voor enig uitwendig geneesmiddel; hoewel ik niet stel, dat die middelen veracht moeten worden. Ik spreek echter door ervaring. Want het is goed des Heeren tijd te verbeiden; Hij weet wat voor ons het

beste is. Het is een gezegende zaak om wat Hem belieft ons op te leggen met lijdzaamheid en onderwerping te dragen en te zeggen: *Uw wil, o Heere geschiede!* In deze zelfde bezoeking, ja in alle mijn geestelijke wederwaardigheden en lichamelijke onvolmaakthe den heb ik bevonden, dat zij mij altijd tot het gebed uitdreven.

Ik verklaar u, dat ten tijde toen er aan mijn leven gewanhoopt werd, ik meer ware verlichting gevonden heb in het uitstorten van mijn ziel voor God, dan in al de geneesmiddelen die ik altijd gebruikte. Nochtans had ik mijzelf gedurende deze koorts de beste kinabast voorgeschreven en met Gods zegen geloof ik, dat dit mij naar het lichaam goed gedaan heeft, want ik werd door hevige rillingen bevangen en door het driemaal daags te nemen verlieten ze mij. Ook kon niemand mij overreden enig ander geneesmiddel te gebruiken.

Houdt mij ten goede dat ik u aldus schrijf. Ik weet, dat de Heere al uw treden zal richten, maar uit de overvloed mijns harten spreekt mijn mond.

Inderdaad smart het mij bijna dat ik op dit ogenblik op uw tijd moet inbreken, daar u veel te dragen en veel te doen heeft, maar in waarheid kan ik evengoed beproeven om de stroom der Theems te keren dan mijn pen in het schrijven tot u tegen te houden.

De Heere richtte u op en herstelle u weer, is de bede van uw liefhebbende dochter,

ELIZABETH MORTON.

**Aan Mej. ELIZABETH MORTON.**

Mejuffrouw!

Uw brieven zijn evenals de snelle boden, waar van de profeet spreekt; zij volgen elkaar snel op, maar zijn welkom, want met vergenoeging aanschouw ik de goedheid Gods jegens u.

Bedrieg ik mij niet al te zeer, dan geloof ik, dat ik in u een uitbottende hoop zie ontspringen. Indien dit is, zult u weldra een deur van toegang tot de dierbare Verlosser vinden; dan zult u ingaan en uitgaan en weide vinden. Overwint u bij de Heere in het verborgen, dan zal Hij het u zeker in het openbaar vergelden. Sta naar gemeenschap met Christus, want dit zal uw ziel gezond maken en uw gedaante liefelijk. De Heere geve dat u een goede wortel verkrijgen mag, dan kunnen wij goede vruchten verwachten, want tenzij de boom goed gemaakt zij zal de vrucht niet goed zijn.

Wij moeten de wereld laten oordelen over het licht dat in ons is uit het schijnsel, dat het naar buiten geeft. Indien uw geloof echt is zal uw toekomstig gedrag voorbeeldig zijn en zult ge u niet meer af wenden naar zulke zwakke en armelijke beginselen. Uw pas doorgestaan lijden zal een afschrik achter u zijn, terwijl een hoop van de heerlijkheid Gods een krachtige aantrekkingskracht vóór u zal wezen.

Ik loof de Heere voor Zijn goedheid in zijn voorzienigheid jegens u en vertrouw, dat u er iedere dag meer van zien zult. En houdt Hij u in genade standvastig en oprecht dan zal ik u aanschouwen als *mijn blijdschap en kroon des roems*, daar ik met betrekking tot u zal denken, dat ik niet tevergeefs gearbeid en mijn kracht niet onnut en ijdel toegebracht heb.

Ik ben nu enigszins beter, de Heere zij geloofd. Maar ik ben haastig.

Ik zal u in mijn gebeden niet vergeten en verzoek ook om een aandeel in de uwe en verblijf uw bereidwillige dienaar in de banden van het Evangelie,

WILLIAM HUNTINGTON.

## Aan de weleerwaarden heer W. HUNTINGTON.

Mijn geliefde de vader in Jezus Christus.

Zeker mag ik u aldus noemen, uit wat God door middel van u aan mij gedaan heeft. Maar Hem zij alleen de lof.

Wel mag u met genoeg Gods goedheid jegens de goddelooste der zondaren, zowel in de weg der voorzienigheid als der genade aanschouwen. Maar wat moet ik doen, die van dit alles een diep gevoel begin te krijgen?

Ik vertrouw, dat ik een goede hoop door genade heb, dat het werk in waarheid aan mijn ziel begon is. Indien dit het geval is, zal het in spijt van iedere vijand zeker voortgaan en daar de Bijbel zeker waar is, zal God ook zeer zeker het goede werk voleinden. Ook geloof ik niet, dat de Satan met al zijn geschut mij uit het tegenwoordige getuigenis van mijn consciëntie kan uitdrijven. Op deze dag heb ik de werkelijkheid ondervonden van wat u in uw vriendelijke brief betuigt; namelijk "een deur van toegang tot de dierbare Verlosser" In de laatste tijd gevoel ik een aange name nabijheid en toenadering in het eenzame gebed tot God en ook een flikkerende hoop, dat Christus Zijn dierbaar bloed voor mij gestort en de hemel voor mij verworven heeft.

Helaas, gedurende vele maanden is de zonde in waarheid mijn grootste last geweest. Onze Hemelse Vader heeft het behaagd mij in een doornig pad te leiden, zodat deze aardse tabernakel bijna versleten is door zielsdroefheid, maar in Jezus Christus is alleen mijn hulp en vertrouwen. Ik gevoel mijn behoefte aan Hem, en heb geloof (God vermeerdere het) om te geloven, dat de Heere deze Zaligmaker van zondaars op een zaligmakende wijze aan mijn ziel zal openbaren, en mij een bewustzijn van vergiffenis, vrede en vreugde in de Heilige Geest schenken, door de toepassing van Zijn verzoening aan mijn consciëntie.

Tegenwoordig gevoelt mijn verontruste geest iets als een eersteling ervan; de Heere heeft mij een vurig hart gegeven om er om te bidden. Door Zijn genade hoop ik zolang hard te worstelen tot ik het krijg. Echter niet zonder Zijn eigen Woord met mij te nemen, want het pleiten op Zijn eigen beloften en op de verdiensten van Zijn geliefde Zoon zijn de beste pleitredenen.

O mijnheer, hoe onuitsprekelijk zoet is het om in tijden van benauwdheid een toegang tot de troon der genade te vinden; om iedere klacht voor God uit te storten en Hem onze verzoeken te kennen te geven. Nooit eerder heb ik hier zoveel van ondervonden en zelfs nu gevoel ik mijn buitenge wone onwetendheid in Goddelijke zaken. Mijn gemoed is nog zeer donker. Maar dit gebed kan ik opzenden: *Leer mij Heere, wat ik niet weet.*

Nog veel moet er ten onder gebracht worden: een oproerig hart, een weerspannige wil, een trotse geest en boze hartstochten, enz. Dat de Heere alles wat Hem niet behaagt maar uitroeie en mij van al het eigen geheel ontdoe, opdat ik een gehele Zaligmaker aan moge nemen. In een woord, ik zal altijd gelukkig, zijn tenzij Christus alles in allen voor mijn ziel wordt. Ik ben overtuigd dat ik Hem voor mijzelf zal kennen en niet voor een ander. En dit alles is, zoals ik ootmoedig hoop, in antwoord op het gebeden, die ten mijn behoefte zijn opgezonden; mijn eigen zwakke smekingen er onder begrepen.

Ik ben goed overtuigd, dat het niet in de macht van de Satans is, om die vurigheid, welke u in het gebed tot God voor mij vindt weg te nemen. Dit is het ademen van Zijn

eigen Geest op uw hart, terwijl ik het antwoord tot een bewijs daarvan in de vreugde mijns gemoeds gevoel.

Ik moet u meedelen dat die vreselijke verschrikking en schuld, welke niets minder dan een hel binnen in mij was, grotelijks van mij weggenomen is. En zie ik terug op die zwarte lijst, welke mij veel maanden in het aangezicht gestaard heeft, dan schijnen zij in een kleine mate uitgewist te zijn, want ik lees *dat het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden*. En hoewel ik een zondares van de ergste stempel ben, kan Hij mij nochtans witter dan sneeuw wassen en wat dit alles kroont is, dat Hij aan zulke oproerlingen, als ik er mezelf een gevoel, juist de grootste aanmoediging gegeven heeft om tot de Fontein te komen geopend tegen de zonde en tegen de onreinheid, Zach. 13: 1 om gewassen en rein te worden. Wat is dit een gezegende zaak! Ik zal Hem op Zijn woord vatten, daar ik weet dat dit niet kan feilen en aanhoudend op Hem zien, totdat de gehele last van mijn rug valt. Ik zal vertrouwen en niet bevreesd zijn, want Hij is beter voor mij geweest dan alle mijn vrezen. Ik heb Hem gezocht en Hij heeft mij verhoord en Zijn oren zijn geopend geweest voor mijn geroep: Wat buigt gij u neder o, mijn ziel en zijt onrustig in mij? En: *vrees niet want de Heere is met u en zijt niet verbaasd, want de Heere is uw God*.

Inderdaad vreemde taal, zult u zeggen, voor iemand die volslagen blind is als een mol. Dit is ook waarlijk zo, maar nu en dan gevoel ik iets als een zwak licht, dat door een donkere wolk breekt. Ook kan ik mij op God en mijn consciëntie beroepen, dat alles wat ik hier neergeschreven heb door mijn hart gepasseerd is

Ik dacht niet u met zulk een lange brief te zullen vermoeien, maar daar ik een aangroeiende bedeesdheid in het spreken over Goddelijke zaken ondervind, bevind ik eveneens, dat wanneer ik mijn gedachten aan iemand kan ontlasten, met wie ik in de geest verenigd ben, ik met stoutmoedigheid kan schrijven, wat ik bij bevinding weet.

In Gods naam smee ik u, mij nooit in uw gebeden te vergeten. O, bezat ik een zaligmakende kennis van Hem, Wien te kennen het eeuwige leven is! O, had ik een levend geloof en een klaar bewijs; een hartgrondige vereniging en gemeenschap met Jezus Christus en de eeuwige liefde Gods in mijn hart uitgestort door de Heilige Geest!

Naar deze dingen verlangt mijn ziel en ik verwacht die; en wilt u voor mij bidden, dat deze dingen aan mij geschonken mogen worden?

Mijn papier is vol. Moge God u overvloedig zegenen, zowel in het geestelijke als in het tijdelijke; dit is de hartelijke bede van uw gehoorzame dochter

ELIZABETH MORTON.

**Aan Mej. EILZABETH MORTON,**  
 ten huize van de Heer TERRY, graveerder,  
 Paternoster Prov.  
 Cheapside N° 54.

Met grote blijdschap, zie ik, dat u uit de donkerheid en uit de duisternis begint te zien de gevangenis deuren beginnen zich te ontsluiten en binnenkort zult u beginnen uzelf te vertonen. Dan zullen de vele verborgen gebeden en worstelingen, welke in het verborgen gedaan zijn u in het openbaar vergolden worden. De winter is bijna voorbij, de zon begint te schijnen, de plasregen is bijna over, hij is bijna overgegaan en de stem der tortelduif zal gehoord worden in ons land, Hoogl. 2: 11, 12.

U piept en mompelt niet binnensmonds zoals vroeger, Jes. 8: 19. Ook komt uw spraak niet zachtken uit het stof voort, zoals voorheen Jes. 29:4. Ik vertrouw *dat God spoedig tot u een reine sprake zal wenden, opdat zij alle de Naam des Heeren aanroepen, opdat zij Hem dienen met eens eenparige schouder.* Zef. 3: 9. Daar de last van schuld weggaat zullen vrede en liefde volgen, want wie veel vergeven is die heeft veel lief.

Er vertoont zich enige bestendigheid in uw laatste brief. Hij is niet vol verwarring als enige uwer eerste brieven, hetwelk mij grond geeft om te hopen dat u op de grenzen van het beloofde land bent. Indien dit is, dan zal de tale Babylons spoedig vergeten zijn.

Nu kom ik om u tot de biecht te roepen, want indien het oude spreekwoord dat onder ons in zwang is, namelijk *dat de een dienst de andere waard is*, waarheid is, dan moet u ook toestaan, dat ik recht heb, u de volgende vragen te stellen. Ik heb zeer veel moeite gedaan om u met de verborgenheid der Godzaligheid, 1 Tim. 3: 16, bekend te maken en verwacht, dat u mij zult medelen hoe u nu denkt over de verborgenheid der ongerechtigheid, 2 Thess. 2: 7, welke uit Paperij en Arminianisme bestaat?

Wat denkt u nu van “den vrije wil en de menselijke kracht om het leven te kiezen of te verwerpen,” volgens uw oude leerstellingen? Is de zaligheid desgenen die wil of desgenen die loopt; of is ze van de ontfermende God? Rom. 9: 16.

Is de leer van Gods soevereiniteit, de uitverkiezing van Zijn volk, zijn voorverordineren van hen tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus in Hemzelf naar het welbehagen Zijns willens, tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade. Ef. 1: 5, 6; ik zeg zijn dit struikelblokken in uw weg? Zijn zij rotsen der ergernis? Struikelt u over deze zaken? Of zijn zij artikelen van uw tegenwoordig geloof? Brengen zij schrik of vrede aan uw gemoed? Zijn ze vijanden of komen ze u vriendschappelijk voor? Ik vertrouw dat u ze nu al onderzocht hebt, en indien zij met kracht in uw hart gekomen zijn, zijn uw banden gebroken, want de Zaligmaker zegt: *Indien wij de waarheid ontvangen, zal de waarheid ons vrijmaken.*

Wat denkt u nu van menselijke boete, wijwater, het slaan op de borst, een gordel van paardenhaar en een gesel. Behoren deze tot de wapenrusting Gods, waarmee wij de werkingen van het lichaam moeten doden, de duivel weerstaan, de goeden strijd des geloofs strijden, en de wereld overwinnen. Rom. 3: 13. Jac. 4: 7. 1 Joh. 5: 4.

Wat denkt u nu van een kloosterleven? Kunnen lieden, die in een kloostercel opgesloten zijn vergeleken worden bij een stad op een berg, die niet verborgen zijn kan? Of kan gedurige gevangenschap met enige schijn van recht een opnemen van zijn kruis, een laten schijnen van zijn licht voor de mensen en een volgen van de Heere door goed gerucht en kwaad gerucht genoemd worden?

Hoe denkt u over de eerwaardige verschijning en grillige bevelen van een moeder abdis? Denkt u dat het buigen uwer knieën voor haar en het belijden uwer schulden aan haar iets beter is dan het offeren van drankofferen aan de koningin des hemels? Of is het gehoorzamen van haar bevelen iets beters dan het raadplegen van de tovenares van Endor of het roepen van: Groot is de Diana der Efeziërs?

Behoren de biecht, de absolutie, de aflaten, de bullen, de dispensatie, de klederen van de heiligen Dominikanus, de geheiligde kaars en de palmtak tot die gaven, *welke Christus genomen heeft voor de wederhorigen om bij u te wonen, o Heere God?*

Heeft God aan vrouw welke Hem vrezen, geboden zijn wijsheid te verachten door het afscheren van hun haar, dat hun tot een versiering en een deksel is gegeven? 1 Kor. 11: 15. Is niet een kaal hoofd op de schouders ener vrouw eerder een Schriftuurlijk kenmerk van haar overspel dan van haar kuisheid, ziende dat God gezegd heeft, *dat er zal zijn kaalheid in plaats van haarvlechten en omgording eens zaks in plaats van een wijden rok en verbranding in plaats van schoonheid?* Jes. 3: 24. Aangezien zielen welke met God in het verbond treden vergeleken worden bij vrouw, wier borsten zijn vast geworden en wier haar is gewassen. Ezech 16: 7.8.

Zijn een bloot hoofd, een witte banden over het voorhoofd, een linnen doek onder de kin en een zwarte sluier over het hoofd enig gedeelte van Sions luister, die gezegd wordt *geheel verheerlijkt inwendig te zijn*, Psalm 45: 13. Of kunnen zij het versiersel van een zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God, genoemd worden? 1 Petrus 3: 4.

En of u denkt dat nonnenkappen, hoeden en gewaden, verschrikkelijke eden, roekeloze geloften, streng vasten, wrede boete, een uitgemergeld lichaam en voortdurende dienstbaarheid enig deel uitmaken van het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is. Judas 3, of van die dingen welke met de zaligheid gevoegd zijn? Hebr. 6: 9.

Wat mij betreft, hier van vind ik niets in mijn Bijbel en houd het voor toegestaan, dat er ook niets van in de uwe staat. Was dit wel het geval, dan hadden zij er u niet van willen beroven, maar door hun pogingen om dezelve te verbranden, is het duidelijk, dat hij hun zaak tentoonstelt en tegenstaat.

Indien God aan zielen, die langs uw weg geleid zijn, zowel de angsten der hel, Psalm 116: 3, als de krachten der toekomstige eeuw, Hebr. 6: 5, laat gevoelen, dan vraag ik of er ook de een of andere middelstaat of zulk een plaats als het vagevuur ooit in uw gedachten kwam, of als een waarheid Gods op uw gemoed gedrukt werd? Door ondervinding weet ik, dat zielen, welke evenals u geoefend zijn zowel een voorsmaak hebben van de verschrikkingen der verdoemden als van de vreugde van de hemel. En ik weet dat de Geest ons in alle waarheid leidt, maar Hij gaf mij altijd een gevoel van, een vreze voor of een gedachte over het vagevuur, buiten de eeuwige woonstede der duivelen.

Of vond u ooit in geheel Gods boek een voorschrift of voorbeeld om voor de doden te bidden? "In de plaats daar de boom valt, daar zal Hij wezen," zegt de wijsheid Pred. 11: 3. Indien dit is, dan zal het lezen van een mis voor enig geld er niets aan veranderen. "Als de mens de geest geeft keert het stof wederom tot aarde, als het geweest is en de Geest wederom tot God, die hem gegeven heeft." Pred. 12: 7. Is het een geheiligde ziel, dan gaat ze naar Abrahams schoot Lukas 16: 23; maar een goddeloze ziel gaat levendig ter hel, Ps. 55: 17. De moordenaar aan het kruis ging dezelfde dag naar het Paradijs. Luc. 23: 43. Stefanus riep: "Heere Jezus, ontvang mijn geest." Hand. 7: 59. En de hemelen werden geopend om hem binnen te laten. De aartsvaderen gaven de geest, zodat die niet in het vagevuur zonk.

Christus beval Zijn ziel aan Zijn Vader en zegt dat wij Hem zullen volgen. En indien

zij aan God opgeofferd werd dan ging ze altijd naar het vagevuur en zullen der gelovigen zielen er dan ook altijd in komen. Wij lezen van de mond der hel en van de schoot van Abraham; echter niet van een middelstaat, maar van een grote kloof, welke God gevestigd heeft; om engelen en heiligen van de duivelen en zondaars afgescheiden te houden, opdat zij elkaar niet meer lastig mogen vallen. *Verkrijgende het einde onzes geloofs, namelijk de zaligheid der zielen*, 1 Petrus 1: 9 maar niet een verdoemenis in het vagevuur. David zou niet vrezen al ging hij ook in een dal der schaduw van de doods, want hij wist dat God hem zou leiden door Zijn raad en hem in heerlijkheid opnemen Psalm 23.

Deze woorden van Petrus: *in Denwelken hij ook heen gegaan zijnde, de geesten die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft*, Petrus 3: 19, worden door de papisten op een godslasterlijke wijze verdraaid. Hij bedoelt, dat de Geest van Jezus Christus in al Gods prefecten was en dat het ook de Geest van Christus in Noach was die tot de mensen voor de zondvloed predikte, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte in de dagen van Noach, wier zielen nu in de gevangenis der hel zijn voor hun opstand in het weerstaan van de Heilige Geest, van wie God gezegd heeft: "Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met den mens." Vergelijk Gen. 6: 3 met 1 Petrus 3: 18, 19, 10.

Het woords Gods door Paulus 1 Kor. 3: 13, 14, 15 is eveneens door de Roomsers verdraait. De apostel schrijft aan leraars, dat indien iemand op het fundament, dat hij gelegd had, valse leerstellingen of valse belijders opbouwde, het gebouw en de bouwstof beide door vurige beproevingen beproefd zouden worden. Indien een van beide niet kon bestaan, dan zou de prediker of de bouwer verlies lijden in het werk van zijn bediening, evenals de Roomse priester, die u bekeerde en de bisschop welke u bevestigde. Al hun loze kalk, al hun hout, hooi en stoppelen is verbrand in de vurige beproevingen welke u doorgegaan bent. Nu zult u zien of het werk dat God in u gewerkt heeft en de waarheden, welke u aangenomen hebt, ook ieder toekomstig vuur der beproeving zullen weerstaan. Als de Apostel zegt: "Maar zelf zal hij behouden worden, doch als door vuur, 1 Cor. 3: 15, is zijn bedoeling, wanneer het een leraar Gods is zal God hem in de smeltkroes der ellende beproeven, waar hij van al zijn dwalingen en wettischheid gereinigd zal worden door de Geest van de oordeels en door de Geest der uitbranding. Jes. 4: 4. En hij zal behouden worden doch als door vuur, hetwelk God *noemt in het vuur brengen*, Zach. 13: 9.

Deze woorden in Psalm 16: 10 en in Hand. 2: 27, dat de ziel van Christus in de hel verlaten is, zijn op een goddeloze wijze verdraait. Hiermee wordt een hel van lijden, niet de verblijfplaats der verdoemden bedoeld; het waren onze zonden op Hem; de vloek die Hij te dragen had; de toorn, die Hij gevoelde; de machten der duisternis, welke Hem beschimpten en des Vaders onttrekking van Hem, die waren de hel waarin Hij niet verlaten was. Hij moest zijn ziel als een offerande voor de zonde stellen en in Gods handen beval hij Zijn Geest. Tot de moordenaar zei Hij, dat hij heden met Hem in het paradijs, en niet in de hel zijn zou. Toen Hij de Geest gaf zei Hij: "Het is volbracht." Was Hij naar de hel gegaan, het ergste had nog moeten komen.

Zijn een kruis op de borst, een beeld in een doos, de relikwieën der doden en een vertrouwen in menselijke absolutie, artikelen die wezenlijk behoren tot dat geloof, waar van gezegd wordt dat 't het hart reinigt, door de liefde werkt; dat het een mens bij God in het gebed doet overwinnen en dat 't het koninkrijk der hemelen door geweld doet nemen?

Zeg mij ook, wat uw tegenwoordige gedachten zijn over de reinheid der kloosterlingen en of u niet denkt, dat de kastijdende hand Gods, welke op u geweest is en nu van verootmoedigende genade vergezeld is, krachtadiger is om de werkingen

van het lichaam te doden en geestelijke reinheid voort te brengen, dan het strooien bed, de flanellen hemden, flanellen lakens, buitengewone zalving, wijwater, de geheiligde ouwel en vervloekte as?

En of gebedsverhoringen en de werkingen van Gods Geest uw ziel niet met wezenlijker heiligheid vervullen en elke wellustige hartstocht beter ten onder houden, dan wanneer u een vleselijke priester iedere verliefde gedachte en verliefde blik, elk vleselijk verlangen en elke wulpse beweging, die in het lichaam opkomt of in het gemoed schuilt mededeelt; en of die zondige modderpoel niet in groter beweging scheen, nadat zij door de biecht in beweging gebracht was, dan vóórdat de priester zulke vuile vragen deed?

Deel mij eveneens mee, of u gelooft, dat God ooit aan jonge vrouw, die Zijn Naam wensten te vrezen en de Hemel te verwerven, gebod zich van de menselijke samenleving af te scheiden en hun gehele leven geen dierlijk voedsel te gebruiken? En of het vullen van de buik met vis, eieren of wortelen in Gods ogen met meerder recht een vasten genoemd kan worden, dan in wanneer men Zijn natuur voldoet met wat God Zijn wet toestaat, namelijk een os, klein vee der schapen en klein vee der geiten; een hert, een ree en een buffel? Deut. 14: 4, 5. En of u uw tegenwoordig geloof, bevinding, vrede, vertroosting, leer en verering niet in de patriarchen en profeten kunt vinden, die door het geloof getuigenis bekomen hebben en er naderhand ook in stierven, zelfs eer Petrus, uw vroeger fundament nog geboren was of er aan gedacht werd?

En of ge denkt dat Luther en Calvijn de auteurs waren van die godsdienst, welke uw gemoed met zulke verschrikkingen vervulde, uw hart veranderde en geëindigd is in zulk een vrede, liefde en Goddelijke vertroosting als u nu geniet? En of arme zondaars, aldus door verschrikkingen verbroken, door berouw vernederd, door het geloof gelouterd, en door de Heilige Geest vernieuwd, in werkelijkheid volgens der Roomse bewering het volk zijn dat Paulus in Tit. 3:14, een ketters mens noemt, onder welke naam zij veroordeeld en gedood worden? En of deze heerlijke waarheden van de Bijbel, die nu het voedsel uwer ziel en de vreugde uws harten zijn in de Schriftuurlijke zin van het Woord volgens de Roomse bewering *ketterijen zijn* 1 Cor. 11: 19.

Eveneens of een arm zondaar, welke een zodanige zielsarbeid doorworsteld heeft als u, teneinde zijn roeping en verkiezing vast te maken, het voorwerp is om hetwelk in de ban te doen Christus macht gegeven heeft aan een plaatsbekleder en Petrus aan een opvolger? En of een Goddelijk vonnis uitgesproken en zielen naar de eindeloze duisternis gezonden moeten worden met muziek en kunstmatig licht of in de naam van zulke vergankelijke dingen als klokken en kaarsen? En of u nu denkt, dat de verdoemenis zulk een lichte zaak is, dat ze maar met kunstmatige verlichting en muziek uitgevoerd kan worden?

Zeg mij eveneens of uw wettische arbeid en evangelische verlossing niet juist met uw tegenwoordige vertaling van onze Bijbel overeenstemmen? En of u denkt dat de Roomse onbeschreven overleveringen uit dezelfde bron voortkwamen als de Bijbel, zoals u vroeger beweerde? En of u niet denkt, dat uw tegenwoordige verlossing van schuld en bekering tot God, welke alleen door Jezus Christus verricht is, die de enige Middelaar, Voorspraak en Voorbidder is, niet wel krachtdadig, zaligmakend, bevestigend en kostelijk in Gods ogen is, dan wanneer de maagd Maria, de heilige Petrus en Paulus, alle engelen in de hemel of Thomas à Becket, Sint Benoit, Larbe, Josef, Sint Bernard, Sint Francois the Sales en al de inwoners van het vagevuur ter hulp geroepen waren? Want daar van de Zaligmaker eigen arm hem heil beschikt heeft, brengt zijn eigen arm ook heil aan zonder de kracht in te roepen van Heiligen of

zondaars, dat ze Hem bij zouden staan of in Zijn roem zouden delen.

Deel mij ook mee wat u van de kloosterlisten denkt welke gebruikt worden om vrouw over te halen om non te worden? Of de sluwste onder hen niet als lokeenden gebruikt worden; of zij met hun geveinsde heiligheid geen blijken geven dat ze meesteressen in de kunst, zijn om anderen te verstrikken, door te trachten hen tot jaloersheid te verwekken en te maken, dat zij hun geveinsde heiligheid en vertoon van geluk benijden? En of zij niet door satan volleerd zijn in vleierij om iemand bij volmacht aan de duivel te verbinden? En of u de tweeërlei werking van wat de Schrift noemt *dronkenschap en hoererij* niet krachtig gevoelde zelfs op zulk een wijze, dat u om wille van sommige nonnen van het mannelijk geslacht zou wensen te zijn? Ik bedoel om weggevoerd te worden door een onnatuurlijke en onbehoorlijke liefde, die aan uw sekse niet eigen is; niet gelijk een geestelijke vereniging maar een vleselijke en dierlijke liefde; dit is wat de Schrift *één der diepten van de Satan* noemt in Openb. 2: 24. Een valse kerk is een mystieke meesteres van toverij en de koppelaarster van de duivel, daar zij met hem in de geest verenigd is. Kleeft men haar aan, omhelst men haar valse leerstellingen en verenigt men zich in de geest met haar, dan wordt men een geestelijke hoer. Omhelst men leugens in plaats van de waarheid dan wordt dit in de Heilige Schrift een misleiding van de duivels genoemd: Ananias wat is het, dat u deze daad in uw hart hebt voorgenomen? Hand. 5: 4. Van dezulken wordt gezegd dat zij vervuld zijn van de Satan: “Waarom heeft de Satan uw hart vervuld?” Hand. 5: 3. Wanneer zielen dwalingen omhelzen en zich met dwalende lieden verenigen worden hun gemoederen verbijsterd en verward, en de duivel houdt op te verzoeken, totdat zij denken, dat de ware Godzaligheid in hun harten opspringt. Hierom wordt het in de heilige Schrift vergeleken bij dronken worden; en daar dronkenschap dikwijls tot hoererij leidt, wordt het in de Schrift *de wijn der hoererij* genoemd, omdat het een vervreemding van de belijdenis van God en Zijn waarheid werkt, waarom het een hoereren genoemd wordt in Openb. 17: 2. In Openb. 13: 2 wordt de duivel de draak genoemd, welke de antichrist zijn troon gaf. En de antichristelijke belichaming wordt de grote hoer genoemd in Openb. 17: 1.

Jonge bekeerlingen, zoals u er een was worden *de kinderen van Jezabel* genoemd en het einde van die moeder en haar gezin wordt in de volgende tekst aangewezen: *Ziet, Ik werp haar te bed en die met haar overspel bedrijven in grote verdrukking zij haar niet bekeren van hun werken. En haar kinderen of bekeerlingen zal Ik door den dood ombrengen.*” Openb. 2:28. Door de ondergang van zielen worden zij rijk zoals men dat in het Woord Gods kan zien, waar haar rijkdom en opschik in het bijzonder zijn aangetekend. Terwijl eindelijk aangehaald wordt, dat de zielen der mensen de gehele rekening betalen moeten, gelijk geschreven is: “Waren van goud en van zilver en van kostelijk gesteente en van paarlen en van fijn lijnwaad en van purperen van zijde en van scharlaken van allerlei ivoeren vaten en allerlei vaten van het kostelijkste hout en van koper en van ijzer en van marmersteen. En kaneel en reuk werken welriekende zalf en wierook en wijn en olie en meelbloem en tarwe en lastbeesten en schapen en van paarden en van koetswageningen en van lichamen en de zielen der mensen.” Openb. 18: 12. 13.

Het was uit de stad Rome, dat Johannes naar het eiland Patmos verbannen werd en hier zag hij de eeuwige verbanning dier stad. Het Romeinse keizerrijk begon met Nimrod, die geweldige jager voor het aangezicht des Heeren en het beginsel zijns rijks was Babel, Gen. 10: 10. Van een kleine staat onder Nimrod werd het al spoedig een machtig monster van ongerechtigheid, een beeld met een gouden hoofd; het gouden hoofd was de koning. Dan. 2: 28. Daarop wordt het keizerrijk vergeleken bij een ram

met twee hoornen. Dan. 8: 8, welk beest verscheen, toen God het Babylonische rijk verdeelde en het de Meden en Perzen gaf. Dan. 5: 28. Hierop werd het rijk vernietigd door een geitenbok, Dan. 8: 5, wat het Griekse rijk was. Alexander was de grote hoorn: *De harige bok nu is de koning van Griekenland en de grote hoorn is de eerste koning.* Dan. 8: 21. Bij de dood van Alexander werd zijn rijk onder zijn vier dienaren verdeeld. De harige bok zijn voornaamste hoorn, of Alexander, verloren hebbende verscheen nu met vier hoornen, welke vier koningen zijn. Dan. 8: 22. Hierna bleef het rijk onder vele schuddingen voortbestaan tot het Romeins werd, waaronder Christus gekruist en velen van Zijn dienaars gedood werden. *En het stond op tegen de Vorst der Vorsten en verdierf het heilige volk,* Dan. 3; 24, 45. Dit rijk nu is het vierde beest, schrikkelijk en gruwelijk en zeer sterk en het was verscheiden van alle de dieren die voor hetzelfde geweest waren en het had tien hoornen. Dan. 7: 7. “Belangende nu de tien hoornen; uit dat koninkrijk zullen tien koningen opstaan.” Dan. 7: 24. Deze tien hoornen zijn de tien tenen behorende tot de voeten van het beeld van Daniel, waar Christus, de Steen Israëls, dat beeld zal slaan. Dan. 2: 34, 41 Johannes zegt, dat dit gebeuren zal doordien de harten van deze tien koningen veranderd zullen worden om de hoer te haten en zullen haar met vuur verbranden. Daniel vergelijkt die tien koningen met de tien tenen van het beeld, om aan te tonen dat het zijn ondergang nabij is wanneer het door tien koningen staande gehouden zal worden. En wat Daniel het slaan aan zijn voeten noemt, noemt Johannes het afwenden van de harten der tien koningen om de hoer te haten: “En als dan zal de ongerechte geopenbaard worden, denwelke de Heere verdoen zal door de Geest Zijnsmonds en teniet maken door de verschijning Zijner toekomst.” 2 Thess. 2: 8.

Aldus zal dat machtige rijk, hetwelk onder Nimrod begon, met de antichrist eindigen. De eerste was een geweldig jager voor het aangezicht des Heeren en de laatste is een vreselijk jager achter hem geweest. Ik bedoel, dat Nimrod zielen onder zijn heerschappij begon te jagen, eer de Heere zijn koninkrijk vaststelde, terwijl de andere bezig geweest is des Heeren onderdanen te jagen sedert zijn koninkrijk opgericht is. Geloofd zij God voor eeuwig voor die genade, welke u uit hun macht en van hun voornemen verlost.

U zult zeggen, *dat is een vreemde biechtvader om zoveel omhaal te gebruiken.*

Laat ons daarom nu weer verder gaan.

Hoeveel betalen de nonnen bij hun intrede in het kloosterleven? Hoeveel zakgeld krijgen zij? Welke intrest wordt er van het geld betaald in de Parijse fondsen? Wat is der nonnen hoofdvoedsel en waarom bestaat hun voornaamste boetedoening niet in vasten?

Hoe denkt u over de voorname Engelse stand sinds u deze vele maanden van zielsbenauwdheid hebt doorgemaakt? Ik bedoel deze onder hen, welke hun kinderen voor hun opvoeding naar een klooster zenden, everals u ging en hen aldus aan die strikken van de duivel blootstellen, die er zovelen onder hen verstrikt hebben tot hun volkomen verderf en ondergang. Welke figuur denkt u dat zulke ouders voor Gods rechterstoel zullen maken, wanneer zij gedagvaard zullen worden rekenschap van hun handelingen te geven, wel met betrekking tot zichzelf als wat hun kroost betreft? Welke rekenschap slechts weinig beter zijn kan dan van degenen die haar zonen en dochteren de Molech door het vuur lieten gaan. Jer. 32: 35.

En of u denkt, dat enige tak van het Pausdom enig houwvast of grondslag in Gods Woord gekregen heeft of dat er één tekst in de Bijbel is, die het begunstigt of er voorspreekt? Ik weet dat een overtuigde ziel zijn verschrikking bedenkt en indien dit is hebt u alle deze zaken, waar van ik u nu belijdenis afvraag, in uw gemoed overwogen.

En eveneens of u nu die Engelse getuigenissen voor God niet op prijs stelt, welke u bij uw afzwering verbrandde? Ook of dat de ware strijdende kerk kan zijn, welke de gedenkschriften der triomferende kerk verbrandde en of een kerk, welke een pilaar en vastigheid der waarheid is, 1 Tim. 3: 15, ooit de waarheid harer eigen pilaren kan vernietigen?

En ten laatste; of een de beschuldigingen, welke ik tegen u als een Roomse of tegen de Roomse godsdienst ingebracht heb, vals zij, overeenkomstig uw tegenwoordige ondervinding en Schriftuurlijk oordeel?

Ik vraag verschoning, dat ik u zolang te biecht gehouden heb, maar ik heb een recht om zowel te ontvangen als te geven en wees verzekerd, dat uw gereede vervulling van deze mijn verzoeken een blijvende verplichting zal geven aan een, die zichzelf wenst te onderschrijven waarde dochter!

Uw eerwaarde, achtbare en liefhebbende biecht vader

WILLIAM HUNTINGTON.

## AAN de heer HUNTINGTON.

Weleerwaarde en geliefde vader in Christus Jezus!

Uw laatste brief kwam veilig in mijn bezit. Ik heb hem met veel aandacht gelezen en bemerk, dat hij een omstandig antwoord vereist. Maar vergun mij dat ik eerst de tegenwoordige gevoelens mijns harten lucht geef.

Een terugblik op mijn vroegere ondervinding slaande en op de wonderlijke wijze, waarin het Gode behaagd heeft mijn ziel in vrijheid te stellen onder dezelfde krachtige bediening, waardoor God eerst diepe pijlen van overtuiging in mijn binnenste deed dalen ondervind ik, dat mijn ziel ook meer en meer bevestigd wordt in de waarheid, zoals zij in Christus Jezus is, want ik geloof, dat God alle mijn zonden volkomen in de diepte der zee geworpen heeft. En ik weet dat Hij ze in eeuwigheid niet meer gedenken zal. Ik vertrouw dat de Heilige Geest mij verzegeld heeft tot de dag der verlossing; veroorloof mij daarom u dit gezegende nieuws mee te delen, namelijk dat ik op het ogenblik niet het geringste twijfel aan mijn eeuwige zaligheid in Christus Jezus. O welk een verandering! En welk een schuldenares ben ik aan Gods vrije soevereine genade!

In waarheid heeft Hij mij vreugde olie voor treurigheid en het gewaad van de lofs voor een benauwde geest gegeven. Nu ondervind ik de waarheid van die Schriftplaatsen welke zeggen: "De tong der stommen zal juichen. En de ogen der blinden zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis zullen zien." Dan zal de kreupele springen als een hert. Kan een zondaar aan de zaligheid van zijn ziel twijfelen onder een hartgrondig gevoel van Gods onveranderlijke liefde en een klaar gezicht van de vastheid van Zijn eeuwig verbond? Dat is onmogelijk.

U hebt recht opgemerkt, en bevind ik het ook, "dat wanneer de duisternis verdwijnt, het ware licht begint te schijnen en als de winter weggaat, de stem der tortelduif in ons land gehoord wordt." In waarheid heb ik een geruime tijd rond geblikt zonder iets te zien; veel geklaagd zonder veel van betekenis te zeggen, hetwelk u uit mijn eerste brief duidelijk zien kunt. Nu kan mijn spraak niet laag uit het stof komen, want God zij geloofd, ik kan zeggen: "Mijn wandel is in de hemelen," waar mijn hart en mijn Schat is

U verlangt de zuiverheid van mijn spraak te kennen en zal ik dan spreken van de Machtige God, Wonderlijk Raad, Vader der eeuwigheid en de Vredevorst. In al deze karakters is Hij mij na en geliefd, want in waarheid, "wie veel vergeven is, die heeft veel lief." Dat ik Hem maar meer kon liefhebben en dichter aankleven, dit is mijn wens en mijn vurigst verlangen.

Daar u mij tot de biecht geroepen hebt, ben ik bereid aan elk verzoek van u te voldoen en zal aan u mijn vader alles zonder terughouding biechten, alles wat ik van de verborgenheid der ongerechtigheid weet. Ook loof ik God een gelegenheid te hebben hun verfoeiselen aan het licht te brengen.

Wat de vrije wil en kracht betreft, gevoelde ik mij onder de macht van Zijn toorn, en hoewel ik gewillig was om gezaligd te worden, ondervond ik, dat ik geen kracht had om de schuld van mijn consciëntie weg te nemen, totdat God ze wegnam door een toepassing van het bloed der verzoening. Ik was besloten, doch kon niet uitkomen, voordat de gevangenisdeuren geopend werden. Geloofd zij God, dat ik onder het getal dergenen was die besloten zijn geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden. De Zaligmaker was het en niet ik Die de koperen deuren verbrak en de ijzeren

grendelen in stukken sloeg en tot de gebundene die daar hoopt zei: "Komt uit." *Niet door kracht of door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der Heierscharen.* De uitverkiezing vind ik nu geen struikelblok, maar een gezegend fundament om zich er in te verheugen. Want indien Zijn verkiezende liefde en onderscheidende genade mijn banden niet had losgemaakt en mijn ziel niet in vrijheid gesteld had, dan zou ik in deze wereld en in de toekomstige tot in alle eeuwigheid ellendig gebleven zijn. Toen ik geen kracht had, deed Hij datgene voor mij wat ik noch enig schepsel doen kon. Wat een klaar bewijs is, dat niets dan de onderscheiden de genade, de eeuwige liefde en almachtige kracht Gods mij van de poorten der hel weggerukt kon hebben. Laat met de uitverkiezing spotten wie wil; die ze betwijfelen hebben haar altijd ondervonden. Toen ik geen grond van hoop in mijzelf had, werden de rijkdommen van zijn genade geopenbaard. Toen ik geen kracht bezat kwam zijn macht te voorschijn. Toen ik geen kennis had werd Zijn wijsheid geopenbaard; zodat ik in waarheid zeggen kan: Hij werd in het eerst gevonden van degenen die naar Hem niet zochten en naderhand gehoord van degenen die Hem aanriepen en tot hen die niet van Hem gehoord, hadden zei Hij: *Ziet hier ben Ik! Zie hier ben Ik!* Ik zag en werd verlicht. Aldus werd de machtige de vang ontnomen en is de gevangene eens rechtvaardigen ontkomen.

Menselijke boete bracht geen heil aan terwijl de Satan toegang tot mijn hart vond, want terwijl de sterk gewapende zijn hol bewoonde, houdt zulk een wapenrusting hem in groter gerustheid. Eerst moet hij zijn prooi loslaten, wat alleen geschieden kan door een macht, welke machtiger is dan hij. Tevergeefs is het een stad te versterken terwijl er een verrader in is of het lichaam met wijwater te besprenkelen, terwijl het hart onrein is en de consciëntie door schuld besmet is.

Het slaan op de borst zal van de Satans rust altijd verstoren noch een steen hart verbreken.

Een gordel van paardenhaar zal hem altijd kwetsen noch een gesel hem doen terugdeinzen, want hij belacht de drilling der lans; hij acht het ijzer voor stro en het staal verrot hout, Job 41: 18, 20. Wel ver van te denken dat hij voor deze zaken bevreesd is, geloof ik vast, dat het slechts zijn eigen raadsragen zijn, uitgevonden om de gemoederen der mensen te bedwelmen, om over hun dwaasheid te lachen en hen blindelings naar het verderf te voeren. Het kan de wapenrusting Gods niet zijn, omdat de Apostel Paulus zegt: *Want de wapenen onzes krijgs zijn niet vleselijk, maar krachtig door God tot nederwerping der sterkten.* Deze zijn niet geestelijk maar vleselijk van menselijke uitvinding en staan in menselijke wijsheid en de Schrift verklaart: *Deze is de wijsheid niet die van boven afkomt, maar is aards, natuurlijk duivels.* De overwinning, die de wereld overwint is geloof. Er kan geen overwinning zijn waar geen strijd is en er kan geen strijd met de wereld zijn, wanneer men er van uitgesloten is en opgesloten binnen de muren van een klooster of de wanden van een cel. Ik loof God voor eeuwig, dat Hij mij van die helse dwaasheid, welke zich vast in mijn dwaas hart gezeteld had, verlost heeft. Zij weten er niets van wat het is om de Zaligmaker te volgen door goed gerucht en kwaad gerucht. Zij arbeiden hard om zichzelf te verheffen en hun goede naam op te houden. *Ik was hier zelf een slavin van, tot dat ik bevond:* Wee u wanneer al de mensen wel van u spreken, Lukas 6: 26.

Wat de moeder abdis betreft, dit hoofd of deze overste matigt zich een gezag aan als stond ze in plaats van Christus over de kudde. Het is waar, dat zij eens in de week haar hun misslagen onder vier ogen biechten, terwijl de jonge nonnen haar altijd op één knie liggende aanspreken. Verfoeilijke praktijk! Helse afgoderij! Zij doen wat

de engelen Johannes verboden, toen hij het beproefde, volgens Openb. 22: 8, 9; en wat Petrus een Apostel aan Cornelius verbood. Hand. 10: 25, 26. Opdat in de Naam van Jezus alle knie zich zou buigen, niet voor een moeder abdis of een gesneden beeld, noch minder voor de beenderen van een dode of een waardeloze ouwel.

Mijn ziel heeft een walg, wanneer ze terugdenkt aan de biecht. Ik ben een levende getuige van deze gruwel. David deed belijdenis van zijn overtredingen voor de Heere en Hij vergaf de ongerechtigheid van zijn zonde. Toen ik nog een Roomse was gevoelde ik in werkelijkheid altijd enige voldoening door mijn zonden aan de priester te belijden, wel echter als ik mijn verbroken smekingen voor God in het verborgene uitstortte. Dit is zeker een allergoddelooste en zondige praktijk.

Ik zal de gehele verborgenheid zonder terughouding voor u openleggen, daar u mij nauw over dit onderwerp ondervraagd hebt. *Vergeldt haar zegt God, gelijk als zij ulieden vergolden heeft en verdubbel haar dubbel na haar werken*, Openb. 13: 6.

Het is schande voor een vrouw om deze biechtstoelen te naderen; indien zij voorheen niet wijs waren in de werken der ongerechtigheid dan zal de priester hen er zeker in onderrichten, door het doen van zulke vuile en onwelvoeglijke vragen, waarover een zedige vrouw reeds bij de gedachte zou blozen. Ik verklaar u, dat ik tengevolge van mijn eerste biecht drie dagen op bed gelegen heb, en dacht toen, dat ik altijd voor de tweede maal ter biecht gegaan zou zijn, beschaamd en ontroerd was ik door de gruwelen, welke hij mij in mijn gedachte gebracht had.

In waarheid werd ik opgeschrikt bij één zondige gedachte, meer uit overweging om het de priester mee te moeten delen, dan uit vreze er God door te beledigen. Welk een penitentie was dit! Zodra ik gebiecht had werd mijn vervloekte hoogmoed gevoed en werd ik gelukgewenst als of ik een engel was, zonder enige zonde op mijn consciëntie. Helaas, mijnheer, dit is inderdaad *het dronken worden van de wijn harer hoererij*. Zij kunnen zich niet beroemen op de kennis der zaligheid in de vergeving harer zonden, Lukas 1: 77. Hier zijn zij vreemdelingen van, want God heeft hen gezonden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven. Wee degenen, die in de schoot van dat monster sterven!

God loof ik tot in eeuwigheid, dat Hij het deksel der onwetendheid van mij heeft weggenomen en mij bekwaam gemaakt heeft de verschrikkelijke en goddeloze dwalingen van die helse synagoge van de satans, de Rooms Katholieken, geheel te herroepen.

Dit is de godsdienst van Jezus niet; aan God alleen moeten wij onze zonden belijden, die getrouw en rechtvaardig is, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid. Door eigen ervaring weet ik, dat het niet enige woorden zijn, door een Rooms priester in het Latijn gemompeld, die een ziel van haar schuld voor God kunnen vrijspreken. Al de absoluties, welke ik altijd verkreeg, hebben mijn consciëntie nimmer gereinigd noch de kracht der zonde in mij ten ondergebracht.

Een geschoren hoofd, een wit linnen band, een witte doek onder de kin, een zwarte sluier en uitgemergeld lichaam, van dit alles vind ik niets in Gods gehele Woord. Maar een vrouw lang haar draagt, dat het haar een eer is. 1 Kor. 11: 15. Een bandeau om het hoofd, zal altijd een zwak oordeel versterken, een onvast gemoed bevestigen of een in de war gelopen brein weer in orde brengen, evenmin als dat het scheren van een heet hoofd het af zal koelen. Het hoofd te beschutten met een sluier mag een vrouw er uit doen zien als een zich bewegende geest, maar ze kan iemand altijd met de dood gemeenzaam maken of die overwinnende koning der verschrikkingen bevredigen. Ik geloof dat hij een non even onvriendelijk behandelen zal als een Egyptische mummie. Dood en hel zijn aan niemand dan aan de Zaligmaker onderworpen; slechts door het geloof in Hem kunnen wij beide overwinnen en niet door het geloof in zulke

kinderachtige bedriegerij als dit is. Het lichaam laten uithongeren mag de ingewanden aangrijpen, maar voor een gewonde consciëntie is het een zeer bedenkelijk geneesmiddel.

Nu het Gode behaagd heeft mij een weinig tot mijn zinnen te brengen, zou ik evengoed een ketel kokend water aanraden om de roos te genezen of een nat bed in een ijskelder om een koorts weg te nemen als dat ik een arme bezwijkende zondezieke ziel zulke vervloekte middelen als deze zou aanbevelen. Het is zeker, mijnheer, dat het natuurlijk verstand wel geheel moet uitgeput zijn in zijn onderzoekingen, dat de kracht van buitengewone dwaasheid allen moet overheersen, geholpen door duivelse kunst en boosaardigheid, om mensen van zulke listen, welke geheel in strijd zijn met de Schrift, de natuur en de rede, te voorzien.

De middelstaat waar u van spreekt, namelijk het vagevuur, kwam mij dikwijls voor de geest, toen ik nog een belijder van die kerk was. Dikwijls zat ik er mee in de war, daar ik altijd van een drievoudige staat in Gods Woord gelezen had. Beschouwde ik de zaak, dan bracht het altijd schrik op mijn gemoed, en ook kon ik niet het minste denkbeeld van enige tegenover elkaar staande staat, dan van de hemel en de hel vormen. Is er een middelstaat, dan moet deze het natuurlijk leven zijn, want de ellendes der hel zijn er niet volkomen en de vreugde van de Hemels is er niet ten volle bekend. De moordenaar aan het kruis is een genoegzaam bewijs, dat er na de dood geen tussen liggende staat van het vagevuur is, want indien enig sterveling na de dood loutering nodig had dan was hij het; wiens goddeloos leven *zolang* en wiens berouw kort was, en tot hem zegt de Zaligmaker: *Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.* En het was op het einde van de dag.

Wat de kloosterzuiverheid betreft; ik vraag u of u de reinheid *huns gemoeds* of van hun *persoon* bedoelt?

Ik laat het aan u over de reinheid van hun *persoon* te beoordelen, daar zij hun gehele leven onder hetzelfde dak doorbrengen, één cel bewonen van nog geen vier vierkante meter grondvlak, met een klein op hengsels draaiend venster en een strooien bed; slapende in wollen klederen, welke in geen jaren gereinigd zijn, met flanellen lakens en hemden die eens per maand verwisseld worden. Voeg bij dit alles een gekastijd lichaam, gemis van frisse lucht en dat in heet zomerweer en dan zult u wel in staat zijn een gepaste gevolgtrekking te maken, wat dit deel hunner reinheid betreft. Dit lijkt evenmin op zindelijkheid, dan hun inkerkering op de vrijheid van het evangelie.

Maar bedoelt u *geestelijke zuiverheid* oordeel zelf hoe zulke gemoederen gesteld zijn, die in strijd met al Gods wetten van zedigheid en welvoegelijkheid, aanhoudend blootgesteld zijn aan de vuile en ongepaste vragen van zulke vleselijke priesters. Hoewel God op ieder vrouwelijk gemoed een sluitboom van zedigheid gelegd heeft wordt deze voortdurend verbroken, door hun vragen over zulke onderwerpen te doen, als waar van de Schrift verklaart dat die ook onder de heidenen niet genoemd worden. 1 Kor. 5: 1.

Verder, mijnheer, de ongewone en onnatuurlijke toegenegenheid welke in deze kloosters tussen vrouw onderling heerst, waarvan ik zelf een ooggetuige ben, is eerder een bewijs van onnatuurlijke onkuisheid dan van geestelijke zuiverheid. Ik heb enige van de kostgangers, welke daar uit Engeland voor hun opvoeding heengezonden waren, gekend, die niettegenstaande al hun vroegere besluiten, door de vleierijen van deze nonnen, in de loop van een paar weken, in zulk een onnatuurlijke verdwaasdheid uitgebroken zijn, dat zij zichzelf en hun vrienden beroofden van alles wat zij konden om het hunne te geven. Onder andere voorbeelden heb ik een dame gekend welke een man en drie lieve kinderen had, die nadat zij enige tijd in het klooster geweest was,

zeer aan een van deze nonnen gehecht werd, dat zij bereid was haar man en kinderen te verlaten, ja bijna haar verstand verloor, door de overheersing van die hevige hartstocht, welke, hoewel ze nu onverklaarbaar moge schijnen, eenmaal ten volle verklaard zal worden wanneer de verborgenheid der ongerechtigheid geopenbaard zal worden en Hij wiens ogen gelijk een vlam vuurs zijn een snel Getuige zal zijn tegen de tovenaars en tegen de overspelers. Wel mag de kerk van Rome *een overspeelster* genoemd worden en haar wijn *de wijn der hoererij*, want alleen de machten der duisternis konden altijd in staat zijn de menselijke gemoederen in zulk een waanzin te brengen. Tot bevestiging van dit alles, verwijs ik u naar een dame die met de gebruiken van de kloosters ten nauwste bekend is.

O Gods goedheid, om zulke blinde ogen als de mijn te willen openen! Om die helse strik van de vogelvangers te verbreken en de arme dwaze vogel te doen ontkomen! Had ik op Hem geleund, die oneindig in kracht en wijsheid is, in plaats van op mijn eigen verstand en had ik op Hem gebouwd, die de Rots der eeuw is, in plaats van op mijn eigen kracht gelijk Petrus dan zou mijn huis vast gestaan hebben als ik vertrouw, dat het nu staat.

Ik kan niet malaten om over enige gedeelten van uw brief te glimlachen. Door uw nauw onderzoek zou men in de verbeelding komen, dat u gewoon bent in een biechtstoel te zitten, had uw leer en leven mij niet van het tegendeel overtuigd. Maar daar u het verlangt, zal ik trachten duidelijk in mijn antwoorden te zijn, zoals u het bijzonder in uw vragen bent.

Ten eerste: Uit mijn Bijbel en voorgaande bevinding weet ik nu, dat het er ver van af is, dat de Satan bevreesd zou zijn voor een weinig wijwater, daar hij gezegd wordt een bewoner der zee te zijn, waarom een oceaan er van hem niet zal kunnen verdrinken. Hij wordt genoemd de *Leviathan, de langwemelende slang, die in de zee is*. Niets dan het grote en sterke zwaard des Heeren zal hem ooit kunnen wonden. Men gebruikt het wijwater om er de duivel door te verjagen en het gemoed te reinigen. Ik kan niet zeggen, dat het deze uitwerking altijd op mij had; niets minder dan het bad der wedergeboorte kan dit uitwerken. Het zuivere water van de levens of de werking van Gods Geest aan het hart reinigt ons van alle besmetting des vleses en van de geestes, hetwelk geen uitwendig water of wassing ooit kan doen.

“Geheiligde as.” Het is zeker dat slechts zij die overgegeven zijn aan een kracht der dwaling ooit schuldig konden zijn aan zulk een tegenspraak als die om het dagelijkse brood van de duivels te willen Heiligen, want in de Schrift staat geschreven: *Hij voedt zich met as*. “En stof zal de spijs der slang zijn.” Wat mij betreft, ik heb mij hier lang mee gevoed, dat ik altijd meer zal verlangen een deelgenoot van zijn lekkernijen te zijn. Hoe zij er aan kunnen denken om as te heiligen, welke God verwerpt, de duivel tot voedsel dient en waarover de dood triomfeert, weet ik niet. Met meer gepastheid kon men het voorschrijven om roestige vuurwapenen of keukengeereedschap te reinigen, dan om tere consciënties te maken of verontruste gemoederen voor de hemel geschikt te maken. De apostel Paulus zegt, dat *de as van een jonge koe* onder de oude bedoeling de consciëntie niet kon reinigen; hoe veel minder de as van een verbrande takkenbos of van een stuk hout toegediend door de hand van een en legenprofeet of Rooms priester.

Streng vasten, wrede penitentie en menselijke absolutie zijn naar ik vast geloof niets dan vleeselijke overleveringen van mensen en niet de geboden Gods noch iets dat er op gelijk. Ik vastte tot ik mij op de rand van de grafs gebracht had, maar hoewel ik mij door een strenge onthouding nabij deze kamers der duisternis gebracht had, bracht

het toch geen leven of licht in mijn misleide ziel. Nu zie ik dat het alleen Gods recht is om te slaan en weer te helen, om te doden en weer levendig te maken, om in het graf te doen dalen en daaruit uit te rukken. Het komt ons niet toe de scepter uit Zijn hand te rukken door onze lichamen te verwoesten meer dan onze zielen en de moedwillige verwoesting onzes lichaams, zowel door onthouding, vasten, kastijding of misbruik is even goed zelfmoord in de ogen Gods dan wanneer men de hand aan zijn leven slaat. Hoewel Hij het lichaam met pijn en ziekte bezoekt, dan doet Hij dit naar recht, want de Rechter der ganse aarde doet geen onrecht.

De wreedste penitentie, welke ik mijzelf ooit oplegde was om in een bepaalde tijd een zeker aantal gebeden op te zeggen. Hier blijkt het, dat het gebed op deze manier een taak wordt, terwijl God het gegeven heeft als een voorrecht van Zijn volk, waardoor zij met God gemeenschap oefenen en onderhandelen. Daar het echter als een strenge taak gebruikt en de herhaling ervan als veel zelfkastijdingen beschouwd werd, bevond ik, dat die ordinantie, welke God ingesteld had om vrede, vreugde en gelukzaligheid aan het gemoed te brengen en nu als een penitentie gebruikt, een ondragelijke last en een onverdraaglijk gewicht werd. Ook verwekte het gemelijkheid, murmurering opstand en smart en in plaats van nederigheid werkte het trots én zelfvergoding, want ik was niet tevreden met de gedachte, dat ik zalig zou worden, tenzij ik een verhevene plaats in de Hemel kreeg, waar ik dacht recht op te hebben, omdat ik die kastijdingen onderging, zodat datgene hetwelk door God ten leven verordineerd was, namelijk het gebed, mij ten dood bevonden werd.

“Menselijke absolutie”, het op mijn gemoed altijd de minste overtuiging van de wegneming der zonden achter; ook geloof ik niet, dat God ooit zulke een macht aan mensen gaf, veel minder aan mensen als deze, welke van voorgewende Godzaligheid een gewin maken, want deze lieden verkopen absoluties en aflaten van zonden, welke opzettelijk bedreven zullen worden. Had de Zaligmaker zulk een macht gegeven, dan zou Hij een dienaar der zonde en niet der gerechtigheid geweest moeten zijn, wat ver van Hem zij. Ik weet niet hoe ik mij ooit aan dit bedrog heb kunnen onderwerpen, sinds de Joden, in hun duistere staat en in boosaardige tegenstand van de Zaligmaker, zeggen konden: *Wie is Deze, die ook de zonden vergeeft?* Wie kan de zonden vergeven dan God alleen? Hij deed een mirakel om hen van zijn eigen Godheid te overtuigen.

Daar u van mij verlangt u eerlijk mee te delen of uw beschuldiging tegen mij als een Roomse en tegen het pausdom waar of vals is, zal ik het niet alleen redelijk maar ook oordeelkundig meedelen, indien ik dat kan. U moet mij dan echter beloven, dat u mij die redelijkheid en die kritiek welke ik van u geleerd heb, niet kwalijk zult nemen.

Ik heb reden om God voor eeuwig te loven voor Zijn genade, die Hij door middel van u aan mij geschonken heeft. Uw beschuldiging tegen mij als *een Roomse* is nu vals, want hoewel ik er mij eens in beroemde, wat mijn schande was, haat ik er nu de naam van; waarom ik uw beschuldiging ontken. Wat het pausdom betreft, en dat ik een Roomse *geweest ben*, kan ik de waarheid van al uw beweringen door treurige ondervinding hartelijk toestemmen.

Maar nogmaals *als een beoordelaar*, geloof ik dat het pausdom een bestaan in Gods Woord maar niet in Gods koninkrijk heeft. Het heeft een bestaan in de voorspellingen, bedreigingen en de aankondiging van Gods toorn en in de vervulling van Zijn besluiten, want de Schrift kan niet vervuld zijn, *totdat geopenbaard zij de mens der zonde, de zoon des verderfs in de verborgenheid der ongerechtigheid*. Het heeft echter geen bestaan in Gods beloften, Zijn geboden, Zijn zegeningen, Zijn heerlijkheid noch ook in Christus Koninkrijk, want de Heere zal hem verdoen door de Geest Zijns

monds en teniet maken door de verschijning van Zijn toekomst.

Wat verder haar regering, titels, gebruiken, plechtigheden, leerstellingen, overleveringen, en de rest van haar bedriegerij betreft, als kralen, beenderen, schellen, boeken en geheiligde kaarsen, dit alles heeft geen grond in Gods Woord, maar zijn allen van hun eigen maaksel en behoren tot die koopmanschap, welke duidelijk beschreven zijn in de boeken van Jesaja, Ezechiël, Daniel en de Openbaring.

Wat de godsdienst en ondervinding van mijn eigen hart betreft, vind ik tot mijn vertroosting, dat de aartsvaders en profeten dezelfde onreine, gevallen en verdorven natuur als ik hadden, en ook door dezelfde krachtdadige genade en almachtige kracht als ik hersteld werden. God in Christus aan hun zielen geopenbaard was de grond van al hun hoop, de grondslag van al hun gelukzaligheid en de pleitrede van hun aanneming zoo wel als van de mijne.

Ik vind dat Noach, Abraham, Mozes, Daniel, David en al de andere profeten, die gehele wolk van getuigen, getuigenis afleggen van die weg der zaligheid welke door de Apostelen voorgehouden werd en welke nu op een vreugdevolle wijze ondervonden wordt door uw onwaardige dochter, uzelf en honderden in deze dagen en wat ook tot het einde der wereld zijn zal. Want wanneer de Zoon van de Mensen komt zal Hij geloof op der aarde vinden, daar dezelfde Geest, welke door de profeten sprak in deze laatste dagen Christus aan ons geopenbaard heeft.

Wat Luther en Calvijn betreft, ik weet slechts weinig van hen, niet meer dan het lezen hunner geschiedenissen. Altijd bestudeerde ik hun strijdschriften, of leerde ik enige hunner beginselen door het lezen van hun werken. De verschrikking welke ik gevoelde, was een gevoelig besef van mijn verloren staat als een goddeloos zondaar onder de toorn en vloek Gods, welke Luther of Calvijn of enig ander schepsel mij nooit meege deeld kon hebben. Het sprout voort uit een klare en gevoelige overtuiging, dat ik Gods wet verbroken had; zonder enige mogelijkheid mij weer in Gods gunst te herstellen of de breuk tussen Hem en mij te helen. Die last van schuld werd niet weggenomen noch de rust van mijn ziel hersteld door Luther of Calvijn, noch door het kussen van een zilveren kruis of het inslikken van een ouwel, maar door de krachtige invloed van Gods Geest, die het geloof in mijn hart werkte, in antwoord op het gebed aan de troon der genade. Dit gaf de doodsteek aan de zonde en de liefde tot haar, alsmede aan de schuld en verschrikking die er mee gepaard ging en werkte in mijn ziel de vreedzame vruchten der gerechtigheid. Welke evenals het goede deel van Maria, naar ik vertrouwen nooit van mij weggenomen zullen worden. Nooit vervloekte de Apostel iemand of noemde diegene een ketter, welke onze Heere Jezus Christus liefhad in geest en waarheid. Want hij was een liefhebber van alle deze. Deze voorgewende plaatsvervangers van Christus en Petrus matigen zich zulk een gezag aan als Petrus nooit had en de Zaligmaker ook nooit één van zijn Apostelen gaf. Al degenen die buiten hun kerk zijn vervloeken zij, onverschillig of zij de Zaligmaker al of niet liefhebben, terwijl zij alle degenen welke binnen de grenzen hunner kerk zijn zegenen, of zij God haten of liefhebben. Hewel Paulus zegt: "Indien iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft die zij een vervloeking," en zegent slechts diegenen, welke Hem en Zijn toekomst liefhebben, onverschillig van welke sekte zij zijn mogen.

Waarheid was het, mijnheer, dat de zielsbenauwdheid welke ik gedurende verscheiden maanden aan een ondervond zonder enige hoop van verlichting in de wettische arbeid, waar van u melding maakt en welke ik doormaakte, juist in Gods Woord beschreven en bedreigd zijn tegen zondaars die in cellen staat van ongeloof zijn. Eveneens vond ik de evangelische verlossing, waar van u spreekt, en welke ik tot mijn grote vreugde

en vertroosting ondervindt in datzelfde gezegende Boek Gods, de Bijbel beschreven en beloofd en overeenkomstig de tegenwoordige vertaling bevind ik het, geloof ik het en verheug mij er in.

Over hun overleveringen; of de bron waaruit zij voortkomen, behoef ik slechts weinig te zeggen, wetende dat zij mij en nu nog duizenden met mij hebben doen handelen en denken in dadelijke tegenspraak met Gods Woord, hetwelk zij door hun overleveringen, evenals de Farizeeën vanouds, krachteloos gemaakt hebben.

Wat de maagd Maria, Petrus, Paulus, de bewoners der bovenwereld, Sint Thomas á Beckett, St. Benoit, Larbe, Josef, St. Fransiscus of St. Bernard en de bewoners van het vagevuur betreft, voor het getuigenis van hen allen zou ik geen enkel strootje willen geven, sedert ik vertrouw, dat ik het getuigenis van een goede consciëntie in mij omdraag. Ook getuigt het getuigenis van Gods Geest met mijn geest dat ik de Zijne ben en dit alles stemt overeen met het getuigenis van het profetische Woord dat zeer vast is, ja het woord Gods, dat leeft en blijft in der eeuwigheid.

Inderdaad hebt u mij tot een zeer volledige belijdenis gebracht, en daar ik tot hertoe niets voor mijn biechtvader achter heb gehouden, zult u mij zeker der waarheid trouw bevinden. Het is met diep gevoelde smart, als ik bedenk, dat ik goed als anderen de verdwaasdheid tot een van deze nonnen gevoeld heb, en waarlijk heeft het mij dikwijls gespeten, dat ik een van hetzelfde ... was. Slechts in haar gezelschap was ik gelukkig en mijn enig verlangen was, dat wij dezelfde plaats in de hemel mochten hebben. Maar God zij geloofd, dat hij mij sinds lang van zulk een liefde gespeend en mij volkomen van deze diepten van de Satans verlost heeft; door de openbaring van zijn licht, welke die duisternis, waar ik ingewikkeld was, aan het licht brengt, hoewel ik er ongevoelig van was.

In waarheid gevoel ik ter van deze ure dat Jezus Christus zonder mededinger in mijn hart regeert en heerst. Helaas, mijnheer, als ik de duisternis van het menselijk gemoed, de sluwheid van de satans en de goddeloze vleierijen van zulke vrouwen overweeg, dan beef ik bij de gedachte, dat Engelse dames er voor de kennis der taal heen zouden gaan en ook over die ouders die er hun kinderen ter opvoeding heen zouden zenden. Wat zullen sommigen in die grote dag moeten antwoorden, als zij bevinden, dat hun dochters verstrikt geworden zijn om non te worden of de sluier aan te nemen en hun zielen door eden voor eeuwig gebonden hebben, die hen tot in alle eeuwigheid moeten verdoemen. In het klooster waar ik in was zijn er levende getuigen van.

Het geld, dat de nonnen bij hun intrede in het klooster moeten betalen hangt van hun vermogen, en omstandigheden af. Een nuttig en waardig geacht onderwerp (zoals zij het noemen) kan in sommige kloosters gratis toegelaten worden; ik bedoel dezulken welke geen fortuin bezitten. Zij daarentegen, welke veel duizenden bezitten worden gewoonlijk bepraat hun gehele vermogen te geven. De som echter welke noodzakelijk betaald moet worden is in sommige kloosters zes duizend in andere zesendertighonderd, weer in andere vierentwintighonderd gulden, en geloof dat er zijn welke nog minder nemen.

Het geld wat in de fondsen te Parijs komt geeft naar ik vrij zeker weet tien percent.

Voor het zakgeld der nonnen is geen bijzondere regel. In sommige kloosters krijgen zij zesendertig, vierentwintig of twaalf gulden per jaar, al naarmate hun vrienden hun kunnen geven. In andere is een algemene beurs, waar ieder het geld, dat men ontvangt, in doet; echter ontvangen zij niets van het klooster en allen krijgen evenveel van de zaken die voordat geld gekocht worden, zoals thee suiker, wijn, enz.

Het hoofdvoedsel der nonnen is vis, eieren en groenten; maar nadat zij de sluier

aangenomen hebben krijgen zij geen vlees. Bij wijze van onthaal wordt hen nu en dan toegestaan verschillende soorten vruchten na het jaargetijde te gebruiken.

Maar eilieve mijnheer, wat hebt u er toch met voor dat u nieuwsgierig bent in uw vragen?

Hun “voornaamste penitenties” zijn vasten, geselen en het houden van uren van stilzwijgen, welke zeer veelvuldig zijn. In de ganse Schrift kan ik geen gebod of bevel voordat alles vinden, noch zag ik ooit een non welke de plaag van haar eigen hart kende of welke ooit de verschrikkingen van een schuldige consciëntie gevoelde. Ook zijn zij volslagen vreemdelingen van een gebroken en verslagen geest. Maar hoe kan het ook anders met diegenen, welke geheel opgaan in eigengerechtigheid en overgegeven zijn aan een kracht der dwaling.

Al wat waarvoor u mij “ter biecht” geroepen hebt goed overwogen hebbende, verzeker ik u op rechtelijk, dat ik volkomen overtuigd ben, dat het gehele Pausdom de ganse Bijbel door veroordeeld wordt. Waren zij hier niet bewust van, dan zouden zij het ook niet als een verzegeld boek durven houden en de lezing er van beletten. “*Onderzoekt de Schriften*, zegt Christus tot zijn ergste vijanden de Farizeeën, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben en die zijn het welke van Mij getuigen.” Geen Schrift is van eigener uitlegging. Uit de Openbaring, dat gezegende boek, hetwelk zij boven al de anderen verwerpen, - en geen wonder, daar zij zien dat het hen duidelijk buitensluit - hebben zij niet een gedeelte maar het geheel weggenomen, hoewel de Geest zegt: “Deze woorden zijn getrouw en waarachtig. Zalig is hij die de woorden der profetie dezes boeks bewaart. En indien iemand afdoet van de woorden des boeks van deze profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens.”

Met schaamte beken ik mijn zwakheid en dwaasheid in het overgeven van die Engelse getuigenissen der Goddelijke waarheden in de handen hunner vijanden, in het bijzonder daar ik onlangs bevonden heb, dat die boeken mij veel vertroosting schenken.

O, ellendige die voorgeven de opvolgers van Petrus te zijn, maar de leer van Petrus haten. Ongelukkige stedehouders van Christus op aarde, die de waarheden, welke Hij zowel op de aarde als in de hemel verkondigd heeft, verbranden. Ellendig fundament der waarheid, die de waarheid zelf verbranden, en al wat erbij behoort, het fundament der gelovigen hoop, der engelen blijdschap en van Gods troon. Hier mocht ik met een gezegend heilige mijn klaagstem opheffen en zeggen: *Indien dit fundament wordt omgestoten, wat zal dan de rechtvaardige doen?*

U behoeft geen verontschuldigen in te brengen, dat u mij zolang ter biecht gehouden hebt, sinds ik evenveel genoeg gevonden heb in het betuigen van de goede belijdenis, als u met mogelijkheid hebben kunt er een getuige van te zijn. Mijn gevoelens zijn bij deze gelegenheid Hemelsbreed onderscheiden van wat ik wel onder het verhoor van een Rooms priester ondervonden heb, dat ik wel kon wensen om verwijding mijns harten en vrijmoedigheid van spreken om zelfs op de daken der huizen uit te roepen, wat God in de binnen kamer voor mijn ziel gedaan heeft. Als u of een ander van Zijn geliefd volk, het gepast zou oordelen, dat ik op enigen tijd rekenschap zou geven van de hoop die in mij is, dan zal ik dit graag doen.

Voor het tegenwoordige moet ik echter besluiten, een aandeel in uw gebeden verzoekende.

In ongeveinsde liefde onderschrijf ik mijzelf, weleerwaarde, hooggeachte en geliefde vader in Christus, alsook mijn in waarheid welkome bestraffer,

Uw zeer onderdanige en liefhebbende dochter in het geloof van het Evangelie,

ELIZABETH MORTON.

P. S.

Geloofd zij God na al de verscheiden wendingen en wisselvalligheden der Voorzienigheid, dat ik nu in plaats van kaalheid mijn haar als een versiersel zal dragen, een keurslijf in plaats van een gordel van grof linnen, en een hoop op Goddelijke schoonheid in plaats van in het vagevuur te branden. Lof zij die God, Wiens stem ik gehoord en gehoorzaamd heb, zeggende: *Gaat uit van Babel, vliedt van de Chaldeeën, verkondigt met de stem des gejuichs, doet zulks horen, brengt het uit tot aan het einde der aarde. Zegt: de Heere heeft Zijn knecht Jacob verlost.* Jes. 48: 20.

Als een barbier hebt u mij glad geschoren, dat ik u enige bandeaux, welke ik voor mijn kloosterdracht gemaakt had, gezonden heb, en verzoek u ze als scheerdoeken te gebruiken. Ik vraag eveneens uw gevoelens over de geschenken, welke ik u onlangs zond, over het wijwater, de geheiligde hostie, welke u kunt gebruiken om enige brieven te verzegelen, over het reukwerk, over de relikwieën welke met St. Pie in aanraking geweest is en over de non, welke u in uw bezit hebt. Vaarwel! waarde vader, voor altijd de uwe.

St. Pie is een heilige, die onlangs gestorven is en vol luizen zat. Van hem wordt bericht, dat hij gevestigd had totdat zijn hart in een steen veranderd was. Onlangs is hij heilig verklaard; heeft nu een grote naam, terwijl door zijn geraamte wonderlijke mirakelen verricht zijn.

## AAN Mej. ELIZABETH MORTON.

Mijn geliefde Dochter!

Uw lange belijdenis, alsook de rariteiten, bestaande uit een pop in nonnenkleed, een hostie van drie ouwels, een zakje reukwerk, een flesje wijwater en het geheiligde stukje lint, hetwelk naar uw zeggen de beenderen van St. Pie aangeraakt heeft, zijn hier goed aangekomen.

De pop met haar sluier en flanellen ondergoed maakt zulk een ongelukkige figuur dat mijn kinderen er niets mee te doen wilden hebben, of het moet zijn om ze te beroven van het kruis, de kralen en andere versierselen, welke aan haar lijf gehaakt waren.

Van de wierook verbrandden wij een weinig, maar volgens onze mening was het eerder een stank dan een welriekende geur. Zeker is dit niet zulke wierook als die welke onder de wet geofferd werd, want dat was reukwerk der zuiverste welriekende specerijen. Exod. 37: 29 en men moest het de gouden altaar ten reukwerk zetten. Exod. 40: 5. Dit was een type van de welriekende reuk van des Verlossers offerande toen Hij Zichzelf door de eeuwige Geest Gode opofferde, en eveneens was het een afschaduwing van Zijn altijd van kracht zijnde tussentreding ten onze behoefte. Maar onder de evangeliebedeling is de mens geen gebod gegeven zulke wierook als deze te offeren. Iedere dienaar of engel; van het Evangelie is gesteld om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aange naam zijn door Jezus Christus 1 Petrus 2: 5. De reuk der kennis van Christus, door Zijn dienaars openbaar gemaakt, 2 Kor. 2: 14 en de geest der genade en der gebeden onder wiens invloed smekingen voor al de heiligen gedaan worden, Ef. 6: 18 zijn in een betekenis der woorden wat bedoelt wordt door veel reukwerk, wat de engel gegeven werd, opdat hij het met het gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar. Openb. 8: 3. Nederige belijdenissen, smekingen, voorbiddingen, dankzeggingen en levendige lofzangen, opgeofferd in de geest en waarheid door het vuur van Goddelijke liefde in het hart en vergezeld van vurige uitgangen en verlangens naar God, worden met reukwerk vergeleken: "Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor Uw aangezicht; de opheffing van mijn handen als het avondoffer." Psalm 141: 2.

Maar om zulke waardeloze stof als deze te offeren onder het evangelie, wat de bediening van de Geest is, waaronder de offerhanden van een gebroken hart en een verslagen geest en de aanbedding in geest en waarheid geboden zijn, dit is een verachting van de offerande van Christus en van het bidden van de Geest Gods in ons, zowel als opstand tegen de geboden Gods, die het ten strengste verbieden. "Brenge niet meer vergeefs offer; het reukwerk is Mij een gruwel." Jer. 1: 13. "Maar op deze zal ik zien; op de armen en verslagen van geest en die voor mijn Woord beeft. Wie een os slacht slaat een man; wie een lam offert breekt een hond de hals, wie spijsoffer offert is als die zwijnenbloed offert, wie wierook brandt ten gedenkoffer is als die een afgod zegent." Jes. 66: 2, 3.

De godsdienst van Jezus Christus bestaat in het deelachtig zijn van dat geloof, wat is door de werking van Gods Geest, van een evangelische droefheid naar God en van een geboorte uit God. Dit maakt ons tot nieuw schepselen in Christus. "Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht noch voorhuid maar een nieuw schepsel. En het geloof door liefde werkende." Gal. 6: 15 en 16.

Deze godsdienst is van Christus en Christus is het wezen van deze godsdienst. Zij kwam van Christus en zal tot Christus leiden en in Hem eindigen. Hij zal die erkennen

en eren wanneer elke andere zich zal vertonen als een kleed, dat de mot opeet. Een godsdienst van menselijke vinding is geheel uitwendig. Dit bestaat in “lichamelijke oefening, die tot weinig nut is.” 1 Tim. 4: 8; in eigenwillige godsdienst, Coll. 2: 23; in nederigheid na zijn wil, Coll. 2: 13; in verscheiden wassingen, Hebr. 9: 10; in het onthouden van spijzen I Tim. 4: 3. In gemaakt vasten Jes. 57: 5; in het tonen van een schoon gelaat naar het vlees, Gal. 6: 12; in het buigen voor afgoden, ouwels en relikwieën; in het aanbidden van engelen, Coll. 2: 18, heiligen en zondaren. Hun vertrouwen is in wonderen der leugen, 2 Tess 2: 9; in het doen van tekenen der duivelen, Openb. 16: 14; in doodsbeenderen, Matth. 23: 27; in oudwifse fabelen, 1 Tim. 4: 7; in het onderhouden van dagen, Gal. 4 10; in bedriegerijen der mensen, Ef. 4: 14; en vleselijke wijsheid, 2 Kor. 1 12. *En dit alles door filosofie en ijdele verleiding naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld en niet naar Christus, Col. 2: 3.*

Zulke dweepers verrichten hun godsdienst als straf voor hun zonden, welke deze tot ogendienst maakt, verricht in de boelen van een slaaf, in slaafse vrees, naar de inzettingen en geboden van mensen. Zulk een godsdienst is volmaakte dienstbaarheid, en er kan geen ware vreugde noch zaligheid zijn, tot ze voorbij is en de voeten van de arme slaaf losge maakt worden uit de stok.

Het rondtasten in de graven, het buigen voor geraamten en het vereren van beenderen maakt dat de belijders meer gelijken op mollen en vleermuizen dan op de vleugelen ener duif, overdekt met zilver en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud, Psalm 68: 14.

Uw belijdenis is zeer oprecht, eenvoudig en trouw en zeer betamende aan een gedenkteken van barmhartigheid, welke de eer Gods op het oog heeft en begeert dat de genade zich in haar eigen luister moge vertonen. Die in het vlees zijn zullen altijd zorg dragen, dat de gevallen natuur verheven wordt, maar zij die gesmaakt hebben, dat de Heere genadig is, zullen altijd erkennen, dat zij de voornaamste der zondaren zijn en dat zij door Gods genade zijn die zij zijn.

Ik loof God betreffende u, dat mijn arbeid aan u niet ijdel geweest is. God heeft u in de smeltkroes gebracht, opdat Hij u krachtadig van alles ontdoen en reinigen mocht. Hoe meer het fijne goud gereinigd wordt, Jes. 13: 12, hoe helderder het blinkt; hoe beter het vat van zijn droesem ontdaan is, Zef. 1: 12, hoe meer Goddelijke waarde het zal hebben en God heeft beloofd *dat degenen die hongeren en dorsten verzadigd zullen worden.*

U zult nu ongewone goedgunstigheid en onuitsprekelijke vreugde ondervinden en als dit het geval is, smee dan de Heere, dat hij u in toekomstige beproevingen wil bewaren. Doe evenals de Psalmist; leg enige smekingen in de hemel op tegen een regenachtige dag. “Daarom ook terwijl de ouderdom en grijzigheid daar is en verlaat mij niet o God.” Psalm 41: 18. Bij gebrek aan een weinig van; deze wijsheid in tijden van Heilige gemeenschap met God hebben velen wederom verlangd een der dagen van de Zoon van de mensen te zien en hebben ze niet gezien. Lukas 17: 22. Zij hebben gewenst dat zij beter geket hadden op het werk Gods aan hen; dat zij de beloften welke zij toen ontvingen opgeschreven hadden en hun mond een weinig wijder opengedaan hadden toen God goedgunstig was die te vervullen. Psalm 81: 10. Dit is een wijze stap in jonge Christenen. Maar helaas, hierin zijn wij evenals onze vader Abraham in zijn voorbedding voor Sodom: “Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen,” zegt hij en bracht hij zes achtereenvolgende pleitreden voort, welke alle met goedkeuring aangehoord en bevestigend beantwoord werden. Maar Abraham verslaptte in het verzoeken, eer God dit in het toestaan deed, want toen hij tot tien gekomen was, Gen. 18: 32 hield hij op,

hoewel de Heere nog stond te horen of hij nog iets meer had in te brengen. Abraham hield echter op met pleiten en de Heere hield op met schenken en daar hij niets meer te vragen bad ging de Heere weg, want Abraham had opgehouden te spreken en de Heere eindigde tot Abraham te spreken. Gen. 18: 83

Komt vrijmoedig tot de troon der genade. Een gelovige met een verbroken hart, met Christus in de armen zijns geloof en de beloften Gods in zijn mond is even geducht wanneer hij de Hemel bestormt als een leger met banieren, want het levende geloof zal het beleg altijd opbreken, tenzij de banier der liefde neergehaald wordt. *Alle dingen zijn mogelijk degene die gelooft.* Sta naar een hartelijke gevoelige vereniging onder de invloed van de geest der liefde. Die hier een vreemdeling aan is, zal zeker ophouden vruchten te dragen, of ze af werpen eer ze rijp zijn. Wij kunnen geen leven ontvangen, tenzij wij met de wijnstok één zijn. Wij kunnen geen kracht uit Hem ontvangen, tenzij wij door het geloof Zijn klederen aanraken en wanneer niet de wortel Davids ons het leven geeft, van waar zal het blad en de vrucht der godsdienst voortkomen. De rank kan geen vrucht dragen van zichzelf, maar de Heere heeft uw banden losgemaakt, uw steen hart weggenomen en u het dal Achor tot een deur der hoop gegeven. Hoséa 2: 14. U kunt ingaan en uitgaan en weide vinden, Joh. 10: 9, wat de grootste zegen is welke ooit in deze wereld genoten werd en de enige gelukzaligheid, welke er ooit in gevonden zal worden.

Het spijt mij zeer te vernemen, dat uw arme tabernakel in zulk een slechte toestand is, maar deze is niet erger dan de mijne geweest is. U bent niet de enige wier schoonheid vergaan is als van het kleed, dat de mot doorknaagt; anderen hebben gevoeld, dat hun knieën struikelden van vasten en over hun oogleden was de doodschaduw even goed als bij u. Indien God u onbekwaam gemaakt heeft uw brood te winnen, dan zal God een ander bekwamen om dat te doen; in zulke gevallen is het vermogen van de zondaar voor de rechtvaardige weggelegd. Spr. 13: 22. U kent de inhoud der beloftes en u weet eveneens waar die te halen zijn. In de hemel is goed een bank als in Londen en het papier is daar even goed gangbaar als hier, tenzij het door de kunst van de werkman niet vervalst of nagemaakt is. God kent zijn eigen beloften, en zal Zijn eigen handelingen en daden nooit verloochenen, noch weigeren Zijn eigen banknoten te erkennen. Wat ons aan deze bank in de war brengt, zijn de huichelarij van ons eigen hart en ons ongeloof. Ons is geboden met een waarachtig hart en in volle verzekerdheid van de geloofs toe te gaan en in geloof te handelen en gebrek aan deze zaken is de oorzaak, dat wij weinig door onze handel verkrijgen.

Voor het tegenwoordige moet ik afscheid van u nemen. Ik heb veel om handen, maar weinig in mijn hoofd en nog minder in mijn hart. Dat uw omgang en gedrag zij zoals dat het evangelie van Christus betaamt en dan zult u mijn vreugde en kroon wel in dit leven als in het toekomstige zijn.

Genade, barmhartigheid en vrede zij met u, terwijl ik verblijf een medehelper uwer vreugde zowel als uw biecht vader.

WILLIAM HUNTINGTON.

**Aan de Weleerwaarde Heer HUNTINGTON.**

Geliefde Vader.

Nu zal ik u een voorstel doen en wel betreffende de eerste lange brief, welke u mij zond. Ik heb de zaak goed overwogen en haar tot een onderwerp van gebed gemaakt, dat God hem evenals aan mij ook aan anderen tot een zegen wilde doen verstrekken. Daar ik nu meer en meer dorst naar de eer Gods en het goede van zielen geef ik van ganser hart mijn toestemming, dat dezelve, indien u het verkiest, in uw volgende geloofsbrief openbaar gemaakt wordt. Met de pen heb ik die zaken doorgehaald, welke ik wens dat u veranderen of wel geheel zult weglaten. Indien u tegen deze voorslag niets hebt in te brengen (want het hangt geheel van u af) zal ik u die per eerstkomende gelegenheid ter correctie verzenden.

Om eerlijk te zijn, waarde heer, zou het mij spijten en leed doen, indien die niet openbaar gemaakt werd, want veronderstel eens, dat het nog een middel zijn mocht om enige arme misleide Katholieken tot een zaligmakende kennis der waarheid te brengen; en hield ik deze nu achter sbot, dan zou ik mijzelf (als ik dit wist) moeten verwijten dat ik er de oorzaak van was.

Ik wens er ook enige copies van over te zenden naar enige Engelse dames in Frankrijk. En mijn eigen zuster deelt mij mee, dat zij in gezelschap van een Rooms priester geweest was, die van mij gehoord had en er zeer naar verlangd deze in te zien. Ik heb een voorgevoel dat deze tot nut zal zijn. En u mag er de beginletters van mijn naam gerust onderzetten, anders kon het zijn dat degenen, aan wie ik deze in Frankrijk zal zenden, niet geloven, dat hij aan mij gericht is. Maar deze zaken laat ik geheel aan u over.

Nu kent u mijn gevoelens; handel er mee zoals het u goeddunkt.

ELIZABETH MORTON.

## Aan mejuffrouw ELIZABETH MORTON.

Geliefde Juffrouw!

Uw voorstel omtrent mijn eerste lange brief ontvangen, wat u in uw gemoed overwogen hebt en dat u uw toestemming en goedkeuring gegeven hebt om ze in mijn eerstvolgende *Geloofsbrief* openbaar te maken; alsmede dat ik er de beginletters van uw naam onder mag plaatsen, enz.

Wat mij betreft dan verlang ik er niet naar deze openbaar te maken, ofschoon het door velen verlangd wordt, daar ik volgens mijn gedachte vele brieven onder mij heb die kostbaarder zijn. Echter daar u uw voorstel gezonden hebt, zend ik u nu mijn voorwaarden.

Op de volgende voorwaarden zal ik aan uw verzoek voldoen, namelijk dat ik of u, zoals u dit verkiest, elke familiezaak, die niets met het dispuut te maken heeft, zullen weglaten en ik zal datgene verbeteren, uitbreiden, weglaten of veranderen, wat ik denk nodig te zijn, daar ze in overhaasting geschreven werden. Ik zal echter zorg dragen het wezen daar van te bewaren en dan zowel uw als mijn brieven publiek maken. In plaats van de beginletters van uw naam er onder te plaatsen zal ik zowel uw als mijn naam voluit schrijven, opdat de mensen mogen weten, wie wij zijn en waar wij wonen. Op deze voorwaarden en op geen andere zal ik de eerste brief publiek maken. U kunt niet tegenspreken dat uw naam voluit in het geslachtsregister van het verborgen Babylon staat. Indien dit is, dan kan het u tot geen oneer verstreken om vermeld te worden, onder de vaderen van de berg Sion. Temeer daar wij reden hebben te geloven, dat uw naam geschreven is in het boek van de levens des Lams of onder degenen die geschreven zijn ten leven te Jeruzalem.

Wij hebben geen redenen beschaamd te zijn, dat onze naam voor de zaak der waarheid en het werk Gods geplaatst wordt, als wij over wegen, dat onze gezegende Zaligmaker de *Zoon des Mensen* werd en zonde voor ons gemaakt is, toen Hij onze zaak op Zich nam, hoewel Hij zonder zonden was. De Psalmist, een gekroond hoofd, schaamde zich niet te zeggen: *Komt, hoort toe, o alle gij die God vreest*. Ja zelfs om het aan de wereld bekend te maken wat God aan zijn ziel gedaan heeft. En onze plicht is het dit ook te doen. “Al Uw werken Heere, zullen U loven en Uw gunstgenoten zullen U zegenen. Zij zullen de heerlijkheid Uws koninkrijk vermelden en Uw mogendheid zullen zij uitspreken. Om der mensen kinderen bekend te maken Zijn mogendheden en de eer der heerlijkheid Zijns koninkrijks”, Psalm 145: 10, 11, 12.

Hier bent u geen vreemdeling van, de kracht van des Heeren hand en Zijn genegenheid heeft zich niet tegen u ingehouden. Hij heeft die zaligheid aan u geopenbaard, die niet in een hoek geschiedt, waarom u ook geen reden hebt om u over haar bekendmaking te schamen. Temeer daar Hij ons bevolen heeft wat in de binnenkamers gesproken is op de daken te prediken. Nu kent u mijn gevoel; handel in deze zaak zoals het u goeddunkt.

In waarheid kan ik zeggen, dat mijn ziel zich in uw zaligheid verheugt. Ik schrijf nu met veel genoegen aan u. U komt nu in denelfde weg, waarin al mijn lust is. U legt aan dezelfde medelijdende boezem, stelt uw vertrouwen in hetzelfde Voorwerp, roept dezelfde Naam aan, gaat toe in dezelfde verse en levendige Weg en ziet uit naar dezelfde milddadige hand. Ik weet nu waar ik u moet vinden en hoop u dagelijks aan

die Troon te ontmoeten, waar alle voorkomende smekingen worden heengezonden, waar Goddelijk gehoor gegeven, wordt, waar elke zielsdroefheid aanschouwd wordt, waar alle smarten verlicht worden, waar de zaak van de rechtvaardige zeker verhoord wordt. En vanwaar elk zaligmakend onderwijs, bestuur, elke terechtwijzing en vertroosting komt. Christus is het enige Voorwerp in Wie goedertierenheid en waarheid elkaar ontmoeten en in Wie een verzoend God en wij elkaar ontmoeten. “De Heere zende u altijd uw hulp uit het Heiligdom en ondersteune u uit Sion. Hij gedenke alle uw spijsoffers. Hij geve u naar uw hart en vervulle al uw raad.” Ps. 20.

Laat Gods eer en Zijn zaak u na aan het hart liggen en een deel hebben in al uw smekingen. Stel een tere consciëntie op hoge prijs; sta ver van alle zonde; verbreek de banden der kinderlijke vreze niet. Laat Gods gehele Woord de regel van uw geloof en praktijk zijn en toets uw ondervinding, uw doeleinden, ja ieder gevoel, iedere neiging, iedere beproeving, iedere verandering, ieder kruis en ieder geestelijk overlegging hier aan. Houdt uw pad zuiver door het te houden naar Gods woord. Staat dan in de vrijheid en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen. “Vertrouwt de Heere met uw ganse hart en steunt op uw verstand niet.”

Daar ik een gedeelte uwer smarten gedragen heb, heb ik nu ook deel in uw vreugde. Van harte dank ik God voor Zijn meer dan overvloedige genade u bewezen en hoop, dat Hij u standvastig in het geloof zal houden, opdat u niet langer een kind moogt zijn dat omgevoerd wordt met alle wind der leer, door de bedriegerij der mensen, door arglistigheid om listig tot dwaling te brengen. En daar u nu vrijmoedigheid en toegang tot God met heilige gemeenschap gekregen hebt, ijvert dan naar de beste gaven. Geeft acht op uw gebedsverhoringen, verkrijg beloften en schrijf die op, en dan zullen deze u in tijden van benauwdheid tot ondersteuning verstrekken, wanneer u evenals de Psalmist op hen zult pleiten: *Gedenkt des woords tot Uw knecht gesproken op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.*

Sta boven alles naar een hartelijke en gevoelige vereniging met de Heere. Leer om voor uzelf te handelen en niet geheel op het vuur van een ander te leven. De eeuwige band der vereniging is de liefde, welke *de band der volmaaktheid* genoemd wordt en waar deze vereniging nauw is, daar zal de gemeenschap zoet zijn. Onder de genieting hiervan zult u in staat zijn uw klachten aan uw meegevoelende Heere te ontboezemen. En door uw ziel voor Hem uit te gieten, evenals uw zuster Hanna, zult u met een verheugd aangezicht van uw knieën opstaan. Werp al uw zorgen en bekommernissen daar neer, zoals u bevolen is, en Hij zal u onderhouden, zoals Hij beloofd heeft. Maak hem gedurig uw noden bekend en dan zal Hij Zijn gemoed en wil aan u openbaren. Overpeins Zijn Woord en Zijn werken en dan zal Hij u de gedachten Zijns harten bekendmaken, welke van geslacht tot geslacht bestaan. God heeft beloofd in Zijn liefde te zwijgen. Zef. 3: 17 en ik hoop, dat Hij u bekwaam zal maken in de uwe te rusten. *Indien twee tezamen liggen hebben zij warmte*, Pred. 4: 11. Wij hebben de belofte van gemeenschap met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus; tracht die te behouden. Wees als Henoeh; wandel met de Zaligmaker en dan zult u veilig wandelen, want indien zij vallen, de een richt zijn metgezel op, maar wee de éne die gevallen is, want daar is geen tweede om hem op te helpen. En indien iemand de een mocht overweldigen, zullen de twee tegen hem bestaan en een drievoudig snoer wordt niet gebroken. Pred. 4: 10, 12

Driemaal gezegend zij uw ziel, indien zij aldus in vereniging en gemeenschap met de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus opgenomen is. Want u zult de dauw van de hemel in uw hart en het licht Gods op uw hoofd gevoelen. Dan zal uw gemoed rein, geestelijk en hemels zijn; uw genegendheden zullen onder de invloed komen van de

liefde Gods, de Hemel zal in het gezicht zijn en dagelijks zullen er vele voorsmaken van genoten worden. U zult bij uw geloof deugd voegen en een ziel bezitten, die met Goddelijke kuisheid gezegend is en welke rein gehouden wordt van de droesem van geestelijke boosheid, en van al de drogredenen, tovenarij, dronkenschap, hoererijs en al de geheime helse onkuisheid van iedere mystieke koppelaarster.

“Wie zal een deugdelijke huisvrouw vinden? Want haar waardij is ver boven de robijnen. Sterkte en heerlijkheid zijn haar kleding en zij lacht over de naderenden dag. Vele dochteren hebben deugdelijk gehandeld, maar zij gaat die allen te boven. De bevalligheid is bedrog en de schoonheid ijdelheid, maar een vrouw, die de Heere vreest, die zal geprezen worden. Geeft haar van de vrucht harer handen en laat haar werken haar prijzen in de poorten”, Spr. 31.

Amen, ja amen zegt uw liefhebbende vriend en vader in de banden van de Evangelie.

WILLIAM HUNTINGTON.:

## Aan de heer HUNTINGTON.

Mijn geliefde vader in Christus!

Sedert het God behaagd heeft mij van het gruwelijk kwaad der zonde, de verschrikkingen van zijn wet en de schrik van een schuldige consciëntie te overtuigen, waar ik maanden lang onder gezwoegd heb, maak ik u de wezenlijke en vreugdevolle verandering, welke ik nog ondervind en aan mijn ziel geniet, met geen kleine vertroosting bekend, waarvan ik u eerst bij deze gelegenheid een nauwkeurige beschrijving zal keven.

Uit een diep gevoel van mijn verloren toestand als een verloren zondares ben ik aan de voet van het kruis van de Zaligmaker gebracht, om door de verdiensten van Zijn verzoenend bloed zowel vergiffenis als vrede te ontvangen en heb bevonden, dat Hij een God is, die het gebed hoort en beantwoordt. Welke liefelijke uitnodigingen lees ik in Zijn Woord voor de goddelooste der zondaren om tot Hem te naderen.

En daar ik mijzelf als een zodanige heb leren kennen en aan de andere kant mijn behoefte aan een Zaligmaker gevoeld heb, is tot mij het woord van deze zaligheid gezonden. Hij heeft mij vergevende en levendmakende genade geschonken, waarom ik aanhoudend wil pleiten op Zijn beloften, vurig bidden om vermeerdering van het geloof, Hem smeken om het ongeloof weg te nemen en iedere vreze en twijfeling te verdrijven. Wat ik geloof dat Hij ter Zijner eigen tijd door Zijn geliefde Zoon Christus Jezus zal doen. Hoewel ik om dit alles dikwijls gezocht heb zonder woorden te gebruiken, kende Hij nochtans mijn toestand, waar ik in verkeerde, zeer wel, had ontferming met mij en deelde in mijn benauwdheid.

Dit alles, mijnheer, en nog veel meer dat ik niet in woorden kan brengen, gevoel ik nu. Die schrik, moedeloosheid en schuld welke ik gevoelde, is nu weg genomen, in de plaats waarvan vreugde en vrede in mijn hart opspringen. Ik gevoel dat mijn zonden vergeven en uitgewist zijn door de toepassing van Zijn verzoenend bloed. Ik weet dat Hij verhoogd is om juist zulk een zondares als ik ben te bekeren, en daar ik een diepgevoelde droefheid heb over de zonde en mijn dwaze beloften die ik gedaan heb, is mijn nederig vertrouwen, dat mij nu een Goddelijke droefheid, welke een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, geschonken is.

Geloofd zij God, dat ik weet, dat barmhartigheid Zijn lievelingseigenschap is om die aan diegenen te bewijzen, welke hun behoefte aan barmhartigheid gevoelen. Heb ik dan geen recht Hem als mijn Zaligmaker toe te eigene n? Zeker heb ik dit, want dezelve Geest getuigt met mijn geest dat ik Zijn kind ben. Ik ondervind dat ik tot de troon der genade kan toegaan met nederige vrijmoedigheid; een sterk vertrouwen en een volle overtuiging dat God mijn Verbondsvader is. Mij dunkt dat ik een zoete toegang tot Hem heb, want onlangs heb ik klaarblijkelijke gebedsverhoringen gehad en ondervond een vurigheid in het verzoeken van die zaken, welke Hij mij sindsdien geschonken heeft. Hoe aangenaam is het gebed der ziel als God de Geest der genade en der gebeden geeft! Alle smarten worden hier verlicht, zoals u opmerkte. Wanneer het hart overstelpt wordt door benauwdheid en droefenis, dan is hier de boezen van een genadig Zaligmaker om deze erin uit te storten, Die, - daar Hij een Man van smarten was en verzocht in krankheid, daar Hij everals wij beproefd en verzocht geweest is, - onze zwakheden kent en weet wat maaxsel wij zijn en, met ons medelijden kan hebben, wanneer het vertrouwen in het schepsel ijdel zal blijken.

Als wij in tijden van benauwdheid bekwaam gemaakt worden onze klachten voor Hem uit te storten, hoe verlicht dit het verontruste gemoed! En hiertoe worden wij

aangemoedigd, want Hij heeft gezegd, *dat Hij hierom verzocht zal worden*. Hij beveelt ons door vurige gebeden aanhoudend met Hem te worstelen, en scheidt er behagen in het gebed te verhooren, want tot den huize Israëls heeft Hij niet gezegd: *Zoek Mij te vergeefs*. Daar wij dan weten, dat Hij getrouw is aan Zijn beloften, mocht God onze harten dan neigen Zijn aangezicht dagelijks te zoeken en telkens om een verse toediening van zijn genade te smeken. Dat wij meer en meer de ware geestelijke armoede mochten gevoelen, want Hij heeft verklaard, dat Hij de rijke leeg zal wegzenden. Hij wordt gezegd te wonen bij dien, die een verbrijzelde en nederige geest heeft, om die levendig te maken en niet om die te doden. Dit is een zoete vertroosting voor een zondaar met een verbroken hart en is dikwijls met grote kracht en vertroosting tot mij gekomen.

O gelukzalige staat! Een kennis te hebben van onze zaligheid door de vergeving onzer zonden; om een vaste overtuiging te bezitten van ons aandeel in het bloed en de gerechtigheid van Jezus Christus; om een goede hoop door genade te hebben en te weten, dat ik vrij ben van de dienstbaarheid en het vonnis der Wet door Zijn volmaakte gehoorzaamheid aan dezelve; ook kan  $\alpha$  degenen, die Christus Jezus zijn in geen enkel punt meer veroordelen. Gezegend is die ziel, welke God gewillig gemaakt heeft in de dag van Zijn heirkraft om alleen door vrije genade gezaligd te worden.

Wat mij betreft vind ik tegenwoordig in de leer der verkiezing een onuitsprekelijke vertroosting. Als een ziel wedergeboren is door de Geest uit de Hoogte, naar de inwendige mens dagelijks vernieuwd wordt, als Gods eeuwigdurende liefde door de Heilige Geest in het hart uitgestort wordt, en Christus, de hoop der heerlijkheid een gestalte daarin krijgt, - en als men door het getuigenis ener gereinigde consciëntie zeggen kan: *De Heere heeft mij uitverkoren*, en terzelfder tijd deze dierbare woorden ondervindt: "Zoon, hebt goeden moed, uw zonden zijn u vergeven" en ook wat staat in Rom. 8: 1. "Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn", - dan is dit gehele kapittel alsook Johannes 17, in het kort de gehele Bijbel vol vertroosting voor degenen, die hun roeping en verkiezing vast kunnen maken.

Ik zeg als dit het geval is dan Zijn verkiezende liefde en een toegerekende gerechtigheid inderdaad pilaren voor de ziel, want dezen zijn hemelsgezind en hun harten zijn vast betrouwend op de Heere.

Dikwijls heb ik gedacht, dat de verlossing van Noachs gezin een onderscheidende tentoonspreiding van Gods soevereine en onderscheidende genade was. Wat moeten zij niet gevoeld hebben toen zij een veilige schuilplaats in de ark vonden terwijl de overigen door Gods oordelen weggevaagd werden! O, hoog begunstigde en gelukkige Noach! Gij vindt genade in de ogen des Heeren! Uw gehele huis werd veilig bewaard, terwijl al de anderen aan een dubbele vloed blootgesteld werden En is het nu ook met een ziel die uit God geboren is: zij voelt zich volmaakt veilig in de kloof der Steenrots voor de gehele storm van Gods toorn. Het gezin van Noach was niet bevreesd in de vloed te zullen omkomen, want God was getrouw aan Zijn belofte. Hij sloot hen binnen en hield hen binnen en is het nu ook. Ik zal nimmer geloven, dat een ziel, welke Christus door Zijn bloed gekocht en door Zijn genade vernieuwd heeft, volkomen kan afvallen. Het is onmogelijk, daar Gods Woord uitdrukkelijk het tegendeel verklaart, want Hij heeft hen lief tot het einde. "God heeft ons uitverkoren in Christus voor de grondlegging der wereld opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde". Dezen zal Hij in het einde verheerlijken, want al degenen, die met Hem zijn, zijn geroepen, uitverkoren en gelovig.

Zij welke deze zaken tegenstaan, zoals ik eens deed, kenden nooit de vertroosting van

deze leer; was dit het geval, dan zouden zij er nooit tegen opkomen. Ik loof God voor eeuwig, dat Hij mij van dat werk verlost heeft en zoals ik nederig betrouw mij nu in de waarheid, zoals die in Jezus is, bevestigd heeft.

De Schrift verklaart, dat het geloof *een gave Gods is* en dat het zonder geloof onmogelijk is Gode te behagen, *want al wat uit het geloof niet is, dat is zonde*. Indien dit is, dan zijn zijn goede werken vruchten van het geloof. En hoeveel aangener is het uit de beginselen van geloof en liefde dan door slaafse vreze te werken! Ons vermaak is in het doen van de wil van God, opdat wij de leer van God onze Zaligmaker in alles mogen versieren.

De verlangens van ons hart gaan naar Hem uit, als het hoogste Voorwerp onzer genegenheden. De ziel sterft aan al het zin- en zienlijke; alle geschapen goed verwelkt als het groene gras en onze enige smart spruit voort uit een vreze van Hem te zullen beledigen. Als de geliefde Verlosser aldus alles in allen is, wat s er dan een hartelijke gevoelige vereniging tussen Christus en de ziel en welk een zoete gemeenschap met Hem aan de troon der genade!

Onlangs heb ik ondervonden, dat Hij de liefelijkste Metgezel is, waar ik ooit in mijn leven mee omging, zodat ik dagelijks van elk ander voorwerp gespeend word. In waarheid is die ziel gelukkig, welke zijn hand op zijn consciëntie kan leggen en zeggen: "Jezus is mij dierbaar. Ik weet dat Hij als God-Mens algenoezaam is, om mij zalig te maken en Hij heeft beloofd, dat Hij niemand, die tot Hem komt zal uitwerpen. Geloofd zij Zijn naam, dat Hij mij gewillig gemaakt heeft in de dag van Zijn heikracht om Hem te omhelzen. Dat ik Hem maar meer kon liefhebben! Dat ik Hem maar nauwer aan kon kleven, afhankelijker van Hem leven en Hem meer in mijn leven en omgang verheerlijken!"

Ik beken mijnheer, dat ik door mijn Rooms worden verschrikkelijk gevallen ben, tot grote oneer van het Evangelie, maar hoewel ik vóór die tijd het evangelie gehoord had, had ik het echter nooit klaar verstaan en ook had ik er nooit de kracht van gevoeld, totdat God mij onder uw bediening raakte en mij op de meest zonderlinge wijze in mijn dwaze loopbaan om naar Frankrijk terug te keren, wat binnenkort plaats gehad zou hebben, staande hield.

Ik denk ook te mogen vaststellen, dat de meeste van uw brieven voor mij van een Goddelijke kracht vergezeld geweest zijn. waarom u de volste vrijheid hebt deze publiek te maken. Ook de mijne mag u uitgeven, indien u denkt dat het in de ogen des Heeren recht is. De Heere geve, dat zij de een of anderen zondaar tot nut mogen verstrekken. Ernstig bid ik dat de een of andere misleide Roomse die het gebruik van de Bijbel mist, er onder neergeveld moge worden, als met mij het geval geweest is.

Inderdaad heeft de Heere mij langs een met doornen omtuind pad geleid, maar op een rechte weg heeft Hij mij gevoerd en verzekerd ben ik dat ik binnenkort tot een Stad ter woning zal gaan. Dat de Heere mij het geloof vermeerdere!

Helaas! In welk een akelig licht zie ik nu de staat der Roomse kerk! Hoe velen lopen daar in onwetendheid en Egyptische duisternis blindelings ter hel! Geheel beroofd van Gods Woord, terwijl Hij ons ten strengste geboden heeft de Schriften te onderzoeken en ons gezegd heeft, dat geen Schrift van eigener uitlegging is. Enige priesters ontkennen, dat zij het volk de Bijbel onthouden; ik ben echter een levende getuige van deze waarheid, daar ik mijn uiterste best gedaan heb de mijne te behouden. Zeker ben ik er van dat dit boek in de dag, wanneer de verborgenheden aller harten aan het licht gebracht zullen worden, als een snel getuige tegen hen zijn zal. Maar hoe kan het ook anders als God hun harten verhard heeft, evenals Hij dit Farao's hart deed? Want zij

weigeren door Zijn Woord onderricht te worden en zijn vervreemd van de kracht van de Geest. Inderdaad een vreselijke toestand!

Als ik dit alles overweeg, alsook datgene wat God voor mij gedaan heeft; mag ik dan niet met David zeggen; “Wie ben ik Heere, Heere, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?” Terwijl duizenden overgegeven worden om onder de vloek, welke tegen deze moeder der hoerijen uitgesproken is, om zullen komen. Beschouw ik honderden, die ik ken, welke nuttige leden van de maatschappij zijn zouden, en nu binnen de muren van een klooster levend begraven zijn, terwijl zij *dronken zijn door de wijn harer hoerij*, en overweeg ik dan aan de andere kant hoe wonderlijk God mij uit die put van verderf verlost heeft, dan smelt onder dit schrijven zelfs mijn ziel binnen in mij, onder een diep gevoel van mijn eigen onwaardigheid en de onderscheidende barmhartigheid Gods aan zulk een goddeloos zondaar als ik.

Helaas, mijnheer, één stap verder zou mij dieper dan het graf hebben doen verzinken! Hoe kan ik dit bewijs van verlossende liefde voldoende op prijs stellen! Want Hij heeft mijn ziel zelfs uit de kaken der hel verlost en die voor de Hemel en de heerlijkheid vrijgekocht. “Looft den Heere mijn ziel en al wat binnen in mij is Zijn heiligen Naam!” Moge ik nooit die God vergeten, welke zulke wonderen voor mij gedaan heeft.

Uw arbeid is op de meest klaarblijkelijke wijze aan mij en als ik geloof aan honderden nevens mij gezegend geworden. God heeft Zijn goedkeuring aan uw bediening gehecht en gaat nog voort die te erkennen in spijt van elke tegenstand. Zover ik zien kan wordt u hoe meer u tegengestaan wordt, des te meer gezegend. Ook geloof ik, dat Zijn oor open is voor het gebeden van honderden, die Hem aanbidden, dat Hij zulk een getrouw arbeider in Zijn wijngaard uitgezonden heeft. Altijd hebt u een aandeel in mijn zwakke smekingen, en hoop dat God nooit zal toelaten, dat u mij vergeet.

Ik dacht niet u zulk een lange brief te zullen zenden, maar daar ik tegenwoordig in een zoete gemoedsgesteldheid en van harte gelukkig ben, laat ik zoals u ziet mijn pen maar voortglijden. Ik zal nu besluiten, terwijl ik biddende blijf om op te wassen in de genade, kennis en verstand en in een grotere liefde tot Jezus Christus, terwijl ik in de liefde van de Evangelie verblijf,

Uw liefhebbende,

ELIZABETH MORTON.

## AAN Mej. ELIZABETH MORTON.

Mijn zeer geliefde dochter.

Zojuist ben ik te Winchester Row aangekomen en was verheugd er een brief van u te vinden. Uit de inhoud er van zie ik, dat u nog steeds op de berg bent, en uw tegenwoordige vooruitzichten schijnen klaar en verlevendigend; moge God u daar houden. “Op de berg des Heeren zal het voorzien worden.” Gen. 22: 14.

Uw vurig verlangen om uw gemeenschap met de Heere te bewaren en uw belijdenis eer aan te doen, doet mij veel genoegen; indien het eerste beoefend wordt, dan hoeft men voor het laatste geen vrees te koesteren.

**Mejuffrouw Bull**, die het kleine vlugschrift getiteld, “*Sions versieringen en offeranden*” schreef, is niet meer. Van alles dat onder de zon is heeft zij een hartelijk en volkomen afscheid genomen. Weinig en kwaad zijn de dagen der jaren haars levens geweest. Ik zal u een weinig van haar geschiedenis medelen, zoals ik die uit haar eigen mond vernomen heb.

Ongeveer tien jaar geleden werd zij tot jaloersheid verwekt door de ongevoeglijke gemeenzaamheid van haar echtgenoot met een jonge vrouw, die ‘s avonds bij haar kwam eten. Hij ging met haar van huis en bleef de gehele nacht uit, wat zij een voldoende bevestiging van haar jaloerse verdenking oordeelde.

Terwijl zij onder het woeden van dat wrede vuur verkeerde, ging zij naar Hyde Park, met een voornemen zichzelf in de Serpentine rivier te verdrinken. Op hetzelfde ogenblik echter werd zij opgekeerd, staande gehouden en teruggezonden door de toepassing van die tekst: *Doet uzelf geen kwaad*, Hand 16: 28. Zij ging naar huis en bleef enige tijd droefgeestig en zwaarmoedig. Toen dit opgemerkt werd, werd zij door een heer en zijn vrouw uitgenodigd om voor verandering van lucht te Hammersmith te komen.

Terwijl zij daar was kreeg ik enig last met de oproermakers te Thames Ditton en was genoodzaakt naar Londen te gaan. Ik kreeg echter een uitnodiging onderweg te Hammersmith te prediken, waar de heer, in wiens huis mejuffrouw Bull was, mij verzocht ‘s avonds te komen eten en in zijn huis te logeren. De avond werd doorgebracht in het vertellen aan die heer en zijn vrouw wat God aan mij gedaan had.

Onder welk gesprek mejuffrouw Bull getroffen en krachtadig overtuigd werd, dat alles onder de zon slechts ijdelheid was. Door de gelukzaligheid die zij in mij zag werd zij overtuigd, dat er een God was die gekend en genoten kon worden. Dit werkte krachtig op haar geest; tot zij naar bed ging (zij won de raad van een dokter in, die erkende, dat haar benauwdheid in haar gemoed zat.

In de loop van de tijd verminderden haar angsten en herstelde zij. Zij hoorde mij toen van deze tekst prediken: *De Heere is mijn Herder; mij zal niets ontbreken*. Onder welke preek zij door God tot het licht gebracht werd. Op haar terugweg naar huis, toen zij op de drempel van haar huisdeur stond, bracht Hij deze tekst met kracht op haar gemoed: “Opdat uw vertrouwen op den Heere zij, maak ik u die heden bekend, gij ook maakt ze bekend.” Spr. 22: 19. Hier vond zij een betere man, die haar genegenheden nooit versmaadde noch er behagen in schepte haar tot jaloersheid te verwekken.

Haar echtgenoot en zijn ouders waren allen belijders geweest en hadden haar onder de middelen der genade gebracht, maar toen God haar genade gaf, veranderden de zaken; haar beproevingen werden groot en daar zij een wees was, was er niemand die het voor haar opnam.

Daar zij erfgenaam was kreeg haar echtgenoot bij de dood van haar vader alles. Het contante geld maakte hij spoedig op en na haar bekering tot God verkocht hij zich in 's lands dienst, terwijl hij al zijn huisraad aan een uitdrager verkocht. Deze kwam in de woning; hij nam alles, tot haar bed toe; en liet haar alleen haar klederen houden. Zij werd op straat gezet, totdat een buurman haar in huis nam.

De echtgenoot handelde als de goede man in de Spreuken; hij nam de buidel geld in zijn hand en kwam ten bestemden dage naar zijn huis. Dat was toen de laatste penning verteerd was. Spr. 7: 20. Toen drong hij erop aan, dat zij ook voor de dienst zou tekenen, hoewel zij een kind in leven hadden, waartoe hij haar door zijn onvermoeide pogingen overhaalde.

Hij beval haar twaalf honderd gulden in mijn handen te storten, wat ik aan mijn zaakwaarnemer gaf, terwijl hij het weer zou kunnen opvragen als hij het nodig had. In de tijd van ongeveer acht of negen maanden vroeg hij het op en verbraste het geheel. Aldus ging een onbezwaarde erfenis, welke voldoende geweest zou om hen netjes te onderhouden, voor een appel en eenei weg.

Daarna vloekte haar echtgenoot God in Zijn aangezicht, verbrandde twee Bijbels, welke aan zijn vrouw toebehoorden, kwam in schulden en verpandde haar klederen. Hij het haar zwanger zitten en ging naar het huis van zijn vader en moeder, die te Eisson Green van hun middelen leefden.

Een geneesheer, welke een bloedverwant van haar was, nam haar in huis en gaf haar kost en inwoning. Hij deelde haar echter mee, dat zij daar niet kon blijven, waarom zij een plaats kreeg ten huize van mejuffrouw Howe, in Charles Street, Middlesex Hospital, waar zij bevallen moest.

Enige dagen voor zij stierf, kwam haar echtgenoot dronken tot het huis waar hij de vrouw uitschold, dat zij zijn vrouw herbergde en anderen, dat zij haar ondersteund hadden. De volgende dag bracht de arme vrouw mejuffrouw Bull in een koets naar haar schoonvader en schoonmoeder, opdat zij de zorg over hun dochter op zich zouden nemen. Zij wenden voor, dat zij te arm waren en zeiden, dat zij daar niet kon noch zou blijven, waarom zij verplicht was naar mejuffrouw Howe terug te keren.

Hierna zond de heer Bull mij door zijn zoon twee brieven, welke ik hierbij insluit, opdat u de helse diepten van huichelarij, waartoe een afvallige onder de invloed van de duivel in staat is, kunt zien.

Maandagavond, de zeventiende van deze, was zij in Providence Chapel. Zij kwam in de studeerkamer en vroeg mij hoe het mij ging. Zij scheen bijzonder opgewekt, waar ik mij over verbaasde, daar zij verbazend zwaar was, dat zij zichzelf tot een last geweest moet zijn.

Op de achttiende van deze maand, om negen uur in de morgen, kwam zij in arbeid en kreeg 's namiddags een dochter en zei: "Indien dit arbeid is, dan is het niets bij wat ik leed toen ik mijn eerste kind voortbracht." Omtrent vier en een half uur later was zij opnieuw in barensnood en bracht een zoon ter wereld.

Daar mejuffrouw Howe bemerkte, dat zij ging sterven, zei zij dit. Daarop antwoordde zij: "Ik ga sterven." Zij verlangde te spreken, maar de dokter, die elke poging in het werk stelde zijn bloedverwante te redden, trachtte haar dit te beletten.

Tot de dokter zei zij: "dat de beste der zegeningen uw deel zij voor uw goedheid jegens mij. God zij met u allen! Eerlang zal ik in het Paradijs zijn. Breng mijn liefdegroeten aan de heer Huntington over en zeg hem, dat ik naar het Paradijs gegaan ben, waar hij niet lange tijd na mij ook heen zal gaan."

Toen draaide zij zich om en zei: "Mijn God! Mijn God! Mijn God!" waarop zij met een glimlach de geest gaf. *Let op de vromen en ziet naar de oprechten, want het einde van die man zal vrede zijn.*

Haar echtgenoot bezocht het lijk, terwijl hij dronken was. De eerste dag eiste hij haar kleren; hij beval echter niet haar begrafenis en ook zorgde hij niet voor de kinderen. De vrouw, in wiens huis zij stierf, liet haar begraven en bracht de kleinen naar het werkhuis Mary le Bone; voor welke gastvrije daad zij sinds met een vervolging bedreigd is. Zo werd de Schrift in waarheid bevestigd: *door vele verdrukkingen ging zij in het koninkrijk Gods in*. “Maar de hand des Heeren werd bekend gemaakt aan Zijn knechten en zal Hij Zijn vijanden gram worden.”

Het is zeker een onuitsprekelijke zegen om bekwaamd te worden in de kaken van de dood te zegevieren. God geve dat uw einde het haar gelijk zijn moge; dat wanneer uw vlees en uw hart bezwijken, God de rotssteen uw harten en uw deel in eeuwigheid moge zijn.

Geliefde dochter, dit is zeker de wens van,  
Uw lief hebbenden vader in Christus Jezus.

WILLIAM HUNTINGTON.

**Afschrift van de twee brieven door Charles Bull,  
waarop in de voorgaande brief gezinspeeld wordt.**

Aan de heer HUNTINGTON.

Waarde heer!

Verschoon mij dat ik u aldus lastig val, maar ik kan het niet nalaten, daar het gewicht der smart mij neerdrukt en ik het moet lucht geven. O, mijnheer Huntington, de gemoedstoestand waar ik deze weinige verlopen dagen in verkeerd heb kan naar ik geloof slechts door de verdoemden gekend worden; en had de weerhoudende hand van een barmhartig God mij niet bewaard, dan was ik op dit ogenblik in de hel geweest, een plaats, die ik ten volle verdiend heb door mijn zonden. Zonder verschrikking kan ik niet op mijn afgelegd leven terugzien. Ik ben te goddeloos geweest om ooit barmhartigheid te verwachten van een beledigde en gehoonde Zaligmaker. Mijn gebeden om genade schenken mij geen vertroosting. Mijn slechtigheden vliegen mij in het aangezicht en zeggen mij, dat ik te slecht ben om gunst van die God, welke ik mijn gehele leven door veracht heb, te verwachten. 'Wees mij genadig, o God en werp mij niet geheel weg.'

Indien u de herhaalde beledigingen, welke ik u aangedaan heb, vergeven kunt, duldt mij dan voor een paar minuten om op u te wachten en u vergiffenis te vragen. Het zal enige verlichting voor mij zijn uw vergiffenis te hebben. Ongelukkige, die ik ben, hoe kan ik dezelve verwachten! Terwijl u bezig geweest bent mij met gunsten te overladen heb ik dit slechts door smaadheid, valse beschuldigingen en allerlei soort van grove ondankbaarheid, die helse boosheid uit kon vinden, vergolden. God zal het mij nimmer vergeven.

Indien u zulk een goddeloze ellendeling niet bij u wilt dulden, dan verzoek, dan smeeek ik u mij hedenavond in de kapel in uw gebeden te willen gedenken. Doe het toch! Ik smeeek er om! Ik heb het zou nodig! Vergeef mij toch!

CHARLES BULL.

**Aan de heer HUNTINGTON.**

Waarde Vriend!

Zo moet ik u noemen, want dit bent u voor mij geweest; de herinnering aan uw vele vriendelijkheden met mijn lage ondankbare vergeldingen, smart mij. Ik smeeek u mij het te willen vergeven. Mijn kind zond ik enige dagen geleden met een brief naar uw huis, waarop ik in spanning een antwoord gewacht heb. Soms denk ik, dat u van huis bent en dezelve niet ontvangen hebt, of ook dat u geen tijd gehad hebt. Ik vrees echter meest dat u denkt, dat ik zulk een hopeloos en goddeloos zondaar ben, dat het dwaasheid zou zijn en tijd verspillen om notitie van mij te nemen.

Ik ben, waarde heer (ik voel zelf dat ik het ben) zulk een hopeloos, goddeloos en verhard zondaar als de Satan ooit in zijn strikken gehad heeft. Als ik op mijn afgelegd

leven terug zie, dan is mijn schuld van zulk een snode aard, dat het onmogelijk is dat een barmhartig God, welke ik mijn gehele leven hooglijk vertoornd heb, mij ooit genade zal bewijzen of mijn vergiffenis verzegelen zal. Ik heb Hem beschimpt, veronachtzaamd noch ooit een sprankje hartelijke liefde jegens Hem gevoeld. In plaats dat ik zulk een barmhartig, zulk een genadig en zulk een goed Zaligmaker lief had, heb ik Zijn dierbaar Woord niet slechts veracht, maar het is te stuitend om het te vertellen! ben ik die goddeloze, schuldige, verfoeilijke ellendeling geweest om het zelf in stukken te scheuren en te verbranden.

O mijnheer, het is onmogelijk, dat zulk een rechtvaardig vertoornd Zaligmaker ooit om genade zou pleiten voor een misdaad van zulk een zwarte stempel. Al de barmhartigheden, genadige beloften en vertroosting in dat gezegende Boek opgesloten, heb ik zondige en gruwelijke, goddeloos aan de vlammen overgegeven.

O, hoe wonderlijk lankmoedig en vol van barhartigheid moet de Almachtige zijn! Of anders had ik nu al lang vlammen gevoeld van een tienduizend maal hetere natuur. Hoe, hoe kan ik de toorn en verontwaardiging van een barhartig God, die ik vreselijk beledigd heb, stillen? Mijn gehele leven is een onafgebroken toneel van halsstarrigheid en dwaasheid geweest.

Mijn gedrag jegens een van de beste der vrouwen, en beste der echtgenoten, is zodanig geweest, dat ik er zonder de sterkste wroeging niet aan kan denken. Voor mij is zij een der beste vrouw geweest, terwijl ik, met schaamte en zelfverwijt beken, ik een der onvriendelijkste echtgenoten voor haar geweest ben. Blinde en zondige dwaas, dat ik haar waarde niet eerder gekend heb, dan toen het te laat was; toen door mijn dwaasheid en onvriendelijkheid (zoals ik ten zeerste vrees) haar hart geheel van mij vervreemd geworden was.

Had ik aan haar raad gehoor gegeven, dan zou ik misschien nu gelukkig geweest zijn, en dat niet slechts hier, maar ook hiernamaals. De vertroosting, welke ik verzuimd heb uit haar omgang te trekken, ontbreekt mij nu naar verdienste en er is nu geen oor, dat naar mijn klachten hoort of in staat is balsem in een wonde, door de zonde gemaakt, te gieten.

Oh mijnheer, indien uw hart door mijn zonde en ellende geraakt is, zend mij dan een regeltje ter opbeuring (indien het niet te laat is); indien mogelijk, wijs mij dan een weg waarin ik vrede kan maken met een gesmade Zaligmaker. Tranen, gebeden, en alles wat ik kan doen, baten niet; nog steeds ben ik ellendig. Al Zijn barmhartigheden heb ik verzuimd en veronachtzaamd, waarom Hij mij nu geheel verlaten heeft. O, mijnheer, indien er een weg is om Zijn toorn en gramschap te stillen, wijs mij deze lve aan. Voor zulk een wanhopige kwaal zal ik tot elk middel de toevlucht willen nemen. Nu gevoel ik, dat er geen vertroosting, vrede of geluk kan zijn als wij niet met de liefde Gods gezegend zijn. O! Dat Hij mij bekwamen mocht Zijn wil te doen; mij waarlijk boetvaardig mocht maken voor mijn gedane misdaden. O, dat ik door Hem te behagen vergeving mocht vinden, dit is het enige geluk, waar ik nu naar haak. O God! Bekeer mij en schenk mij vergiffenis!

Verschoon mij, mijnheer, dat ik u aldus lastig val, want er is hier niemand anders aan wie ik mijn gedachten kan meedelen. Nog eens, waarde heer, roep ik uw vergiffenis in en wilde dat ik zeggen kon, dat ik ben,  
Uw gelukkige zondeloze dienaar,

CHARLES BULL.

## Aan de heer HUNTINGTON

Weleerwaarde en geliefste Vriend!

Uw vriendelijke brief ontvangen. Ik zou beter voldaan zijn als dezelve op het lange in plaats van op het korte papier geschreven was, maar klein als hij is, is deze mij toch zeer dierbaar.

Op dit oogenblik ben ik wel wat ongeschikt om te schrijven, daar ik mij juist bezig gehouden heb met hen, die aan mijn zorg zijn toevertrouwd. Veel heb ik mij met die gesprekken in te laten welke niet met genade besprengd zijn, daar ik verplicht ben mijn werk in elk gezelschap te doen. God weet, dat dit mij niet een weinig wondt; maar zulke gedenksteden van barmhartigheid als ik, past het in mijn lot tevreden te zijn, daar mijn plicht mij noodzaakt mij te onderwerpen.

Ik hoop, dat de Heere mij ter Zijner tijd dichter bij Zijn bedehuis wil vestigen, opdat ik het gezelschap van Zijn volk genieten moge. Hier verlang ik naar, hoewel mij elke mogelijke beleefdheid bewezen wordt; oordeel echter zelf over mijn leven in zulk een omgeving. Echter word ik in dit alles wonderlijk ondersteund; mijn hart is zeer veel in de hemel. En mijn Zaligmaker is mij dierbaar dat alles naar wens gaat. Gemor vind ik niet, God zij geloofd! Maar mijn wil is aan de Zijne onderworpen, die, waarvan ik goed overtuigd ben, mij in elke stap onderricht.

De Heere, die overvloedig in goedheid en waarheid is, geeft mij nog gedurig nieuw toedieningen van het hemelse manna en ik ondervind, dat de inwendige mens verkwikt, verlevendigd, onderhouden en van dag tot dag vernieuwd wordt, want nog steeds geniet ik een zoet gevoel van mijn grote en gelukkige verlossing. O mijnheer! Wat God met Goddelijke kracht op het gemoed drukt, wordt niet licht uitgewist. De verlossing zinkt diep; zij is niet gelijk aan enige droge denkbeelden in het hoofd, maar de ziel smelt er onder; zonde noch Satan kan voor dezelve bestaan of ze teniet maken. "Wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn; daar is niet toe te doen noch daar is niet af te doen en Hij doet dat, opdat men vreze voor Zijn aangezicht."

Ik zie, dat God weer een van Zijn kinderen thuis gehaald heeft. Haar pad was meer met doornen omtuind, dan het mijne, maar geloofd zij God, dat Hij er haar uitgehaald heeft, daar niemand er op let, dat de rechtvaardige weggeraapt wordt voor het kwaad. Ons einde zal vrede zijn, evengoed als het hare; de belofte is zeker voor al het zaad. In deze wereld moeten wij verdrukking hebben, opdat wij mogen leren onze vrede in Christus Jezus op prijs te stellen.

Tegenwoordig ben ik zeer gemoedigd; ik moet al mijn zoete gestalten bekendmaken, en mocht ik weer in moelelijkheden geraken dan zal ik geen voet verzetten zonder u te raadplegen. Ook hoop ik altijd uw raad op te volgen, daar ik tot hiertoe ondervonden heb, dat het tot Gods eer en ten beste van mijn ziel verstrekt.

Lang genoeg heb ik u met mijn ellenden en paapse onzin gekweld; waarover ik nu verbaasd sta en kan niet nalaten mij over mijn onwetendheid te verwonderen en om mijn eerste brieven te lachen.

Hoe vreemd schijnen deze mij nu toe; in mijn eerste en tweede brief zei ik u, dat ik over leerstellingen zou handelen; echter kan ik er geen leerstelling in vinden.

Het spijt mij, dat ik de tekst vergeten ben, waaruit u predikte, toen God mijn ziel verlost. Ik zou wensen, dat ik mij de kleinste omstandigheid nog herinnerde. O gezegende verandering! Ik ondervond een overzetting uit de duisternis in het licht, uit

droefheid in vreugde, uit gemoedsangst in gerustheid en vrede der consciëntie, uit een staat van vijandschap in een staat van verzoening met God en dat door het lijden van Christus Jezus mijn Heere. Ik wilde wel, dat u zich de tekst nog herinnerde en mij die zond.

Op zekere avond predikte u hetzelfde in Providence Chapel. Ik verkeerde toen in grote gemoedsangst. Ik herinner mij nog, dat u hoofdzakelijk over het gebed handelde en dat u opmerkte, dat er zes zaken noodzakelijk waren om toegang tot de troon der genade te vinden:

1ste dat wij op de beloften moesten pleiten.

2de dat het gebed opgezonden moest worden onder een gevoelig besef van ons gemis.

3de dat het gebed in het geloof gedaan moest worden.

4de dat wij in de Naam van Jezus moeten bidden, want niemand kan tot de Vader komen dan door Hem.

5de dat wij God aan geen tijd mochten binden, en ten

6de dat wij om lijdzaamheid moesten bidden, met onderwerping aan Gods wil besluiten en dan op Zijn hand te letten en op antwoord te wachten.

Dit waren de voornaamste hoofden van uw leerrede, zoals ik mij goed herinner, want de Heer T. bracht mij datgene weer te binnen, wat mijn geest ontgaan was.

De tekst van deze predicatie herinner ik mij niet meer, maar toen geloofde ik en geloof dit nog, dat de gehele preek een boodschap was door God aan mijn ziel gezonden. Het geheel werd krachtig op mijn gemoed gedrukt en is ook diep in mijn hart geworteld. Ik herinner mij, dat u uw hoofdpunten duidelijk uiteenzette, wat mij zeer te hulp kwam, want ik verliet de kapel in een zeer ootmoedige en verbroken gemoedsgestalte, terwijl de preek zowel als mijn gestalte mij de gehele weg naar huis bijbleven. Ook kon ik niet rusten, voordat ik sterk met God in het gebed geworsteld had, dat Hij de gehele last van schuld van mijn consciëntie mocht wegnemen en mij een gevoelig besef van de kwijscheiding en vergiffenis van mijn zonden, door de toepassing van Jezus bloed, mocht schenken. Alles wat ik gevoelde vertelde ik God en vond grote vrijheid in het uitstorten van mijn klachten voor Hem en in het pleiten op de dierbare belofte, welke ten die tijd krachtig in mijn gemoed vloeiden. Ook mocht ik sinds die tijd op de zelfde wijze voortgaan.

Ik zal u enige der beloften waar ik toen op pleitte, verzenden, voor zover ik mij die nog herinner, want ik denk ze altijd te zullen vergeten. Mijn geheugen is niet zeer best; daar het door mijn moeite zeer verzwakt is: nu wordt het echter beter. U weet dat Christus zegt: Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, die zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb. Het is zeker dat ik de plaats noch de tijd nooit zal vergeten. Ik heb geen tijd de teksten voluit te schrijven, maar u kunt die op uw gemak nalezen. Matth. 21: 22; Matth. 11: 28; Matth. 5: 5; Luk 11: 9. Jes. 45: 18. 1 John 13: 8. Zach. 18: 1. Van al deze teksten en van nog veel anderen heb ik de kracht ondervonden en de gezegende uitwerking was, dat mijn ongeloof ten die tijde verdween en het geloof in mijn hart ontsprong. Ik was zeker, dat God mijn gebeden hoorde en die zou beantwoorden, als ik van mijn persoonlijk bestaan zeker was, want Hij had mij de Geest der genade en der gebeden geschonken en mijn banden reeds losgemaakt.

Onder deze teksten smolt mijn ziel weg: *Zoon, wees wel gemoed, uw zonden zijn u vergeven*; Matth. 9: 2. En ook: *Gij zul al haar zonden in de diepten der zee werpen*. Micha 6: 19. O, mijnheer, dit is de godsdienst van Jezus: dit is inderdaad de hemel:

Ten dien tijde had ik een toe-eigenend geloof. De beloften kon ik aangrijpen en ze tot de mijne maken. Ik kon zeggen: *ik ben mijns Liefsten en Zijn genegenheid is tot mij*. Dit nam mijn twijfelingen en vrezen weg. Omtrent Zijn algenoegzaamheid en gewilligheid om te zaligen was ik overtuigd; ik wist van tevoren dat Hij het doen kon,

maar eer ik geloofde, dat Hij er gewillig toe was, kon ik er geen vertroosting uit krijgen. Maar o, toen ik Zijn liefde aan mijn ziel gevoelde werden mijn duisternis en blindheid in een zekere mate weggevaagd, door het heerlijke licht van de Zon der Gerechtigheid die in mijn ziel opging, terwijl er genezing was onder Zijn vleugelen. Dit deed verschrikking en mismoedigheid onmerkbaar verdwijnen, terwijl er vreugde en vrede, zielsrust en inwendige vertroostingen, zodanige als door geen woorden uitgedrukt kunnen worden, zoetelijk op volgden. Het Woord Gods wordt dan de ziel dierbaar. Met David zei ik: *Hoe zoet zijn uw redenen mijn gehemelte geweest; en zoeter dan honing en honingzeem; het is het voedsel van mijn ziel, een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.*

In deze aangename gestalte heb ik bijna altijd sinds die tijd verkeerd. Want ik gevoel de eeuwige liefde Gods in mijn hart uitgestort. Waarlijk zover het Oosten is van het Westen, zover heeft Hij mijn overtredingen van mij gedaan.

Ik hoop, dat ik Hem maar altijd dicht aan moge kleven. Mijn gebeden beantwoordt Hij op een zeer klaarblijkelijke wijze. Ik loof Hem, dat Hij mijn hart in de hemel houdt, waar mijn Schat is; op aardse dingen is het niet gevestigd. Hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald en ik vertrouw, dat Hij mijn voeten op de rotssteen zal stellen en mijn gangen vastmaken. *Ik zal de Heere zingen in mijn leven. Ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben.*

Houdt mij ten goede, dat ik zulk een lange brief schreef, want het is de hartelijke gevoelige ondervinding van uw lief hebbende en gehoorzame dochter

ELIZABETH MORTON.

## Aan Mejuffrouw ELIZABETH MORTON.

Geachte dochter.

De uwe in orde ontvangen. Hoe meer u schrijft of spreekt, hoe zuiverder de stroom begint te lopen. *Degenen die uit de fontein van de heils drinken, zoals de Schrift zegt, stromen van de levenden waters zullen uit zijn bulk vloeien.* Uw spraak wordt nu zuiver en verkwikkend; de dikke modder van Arminiaanse en paapse droesem is in uw laatste verdrukking goed in beroering gebracht en nu de springader van het leven begint op te rijzen zal het vuil uitgeworpen worden, en het zal ons helderder en helderder worden. De geest der liefde heeft de vuile droesem en spinnenwebben opgebrand en des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig. Haar gevangeniskleren zijn afgelegd en haar versiersels haar aangedaan. U ligt nu niet meer tussen twee rijen van stenen (Eng. liggende onder de potten) maar bent met de vleugelen ener duif gezegend geworden, en uw vederen zijn van geluwen goud. Psalm 68. De oude mens is dood en begraven, uit het gezicht en uit de gedachte en u verwacht noch wenst voortaan nooit meer enige tegenstand van die kant te ondervinden of te gevoelen. Nee, zegt u, geloofd zij God, hij is in de vergetelheid verzonken en bij zijn begrafenis heb ik vergenoegd gezongen. Tot zover gaat het goed.

De duivel is bestraft en met pak en zak weggezonden. De engel heeft hem met een keten gebonden, hem in de afgrond geworpen, de mond ervan gesloten en die verzegeld, opdat hij de volkeren niet meer zou verleiden, zodat u geen grond ziet waarom u een nieuw aanval uit dat hol zou vrezen. Het ongeloof is met beschaamdheid gevlucht, zodat u verwacht, dat het zich nooit weer zal vertonen. En wat de wederstrevigheid van uw wil en de vijandschap en huichelarij van uw hart betreft, neemt u aan, dat u er nooit meer van horen of er iets van gevoelen zult. Al deze koningen en helse krijgslieden zijn evenals de legers van Sodom gevloeden en in de lijmpotten gestort, terwijl de liefde de banier is over het hoofd van mijn dochter. Tegen dit kind Jacobs zal geen toverij meer zijn noch waarzeggerijen tegen deze dochter Israëls. In de middag zal zij bij de kudde des Heeren legeren; in grazige weiden zal zij neerliggen en zachtkens aan zeer stille wateren gevoerd worden, terwijl duivel en ongeloof in zak en as moeten zitten en haar vrede nooit meer mogen verhinderen of haar geluk verstoren. Dit zijn gelukkige dagen Betsy, dit zijn dagen van de Zoon des Mensen. Gezegend is de ziel, welke in zulk een toestand verkeert, ja gezegend is die ziel welker God de Heere is.

Eerst scheen de Zaligmaker vergramd en Zich van ver houdende, maar u hebt Hem ijverig gevrijd. Nu bemint Hij u en u looft Hem. Hij vertoont Zich als gepast en beminnelijk en u bewondert Hem. U denkt echter niet, dat Hij u ooit majestueus of schrikkelijk zal voorkomen om u op een afstand te houden of een vreze met de minste zweem van slavernij in u te verwekken. Al de vroegere fronsels, berispingen, kastijdingen en verschrikkingen, waar Hij u onder bracht, zijn nu vergeten. Één glimlach heeft de ganse breuk geheeld en al uw vroeger lijden en zwoegen ruimschoots vergoed. "Hij is nu de Schoonste onder tienduizend en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk."

Dit zijn kostelijke tijden, mijn dochter. Dit is de ruste, daar ik ernstig voor u naar gezocht heb, opdat het u wel mocht gaan. En daar u genade gevonden hebt in de ogen van de Heere van de oogst en vrijheid verkregen hebt om zelfs onder de schoven te

rapen, hoop ik dat ge u dicht bij Zijn maagden zult houden, want dat is goed, en laten zij u niet in een ander veld vinden. Blijf standvastig tot Zijn oogst met u geëindigd is, en dan zal Hij de arenlezer dadelijk huwen haar in de eetzaal brengen, waar Hij die zaaide, zij die oogsten en zij die raapte zich tezamen zullen verheugen. Wij hebben zowel als de wereldling een oogsthuis in de belofte, waar de vreugde van de oogst nooit zal ophouden en waar wij ons met een betere vreugde zullen verheugen dan degenen, wier vreugde groot was toen hun koren en most vermenigvuldigde.

U zegt niets nieuws meer van uw oude eerwaardige moeder, ik bedoel de koningin van Babylon. Zij schijnt niet meer in tel te zijn. Hoe is het goede goud veranderd? Hoe is de getrouwe stad (in uw ogen) tot een hoer geworden! Jes. 2: 21. Ach, zegt u, *al dat openbaar maakt is licht*; in het licht des Heeren zien wij het licht. Alles verzinkt in het niet voor de liefderijke verzoende blik van de eeuwig gezegende Zaligmaker. Als Hij glimlacht is de verlossing nabij. “Verheft Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere, en wij zullen verlost worden.”

Houdt deze dingen vast, mijn dochter. Er is een leven in Zijn goedgunstigheid; *lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk*. Volg het aangename licht, dat eerst over u opging, en dat zal u tot Hem leiden. Indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in/ het licht is, dan zullen wij niet bedrogen uitkomen, maar in de volheid van Zijn tegenwoordigheid eindigen. Uit Sion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende. “Wij zijn gekomen tot den berg Sion tot het hemelse Jeruzalem, tot de vele duizenden der engelen en tot de geesten der volmaakt rechtvaardigen; tot God de Rechter over allen en tot de Middelaar van de Nieuwen Testaments, Jezus en tot het bloed der besprenging dat betere dingen spreekt dan Abel.”

Er is slechts één geest, die het Goddelijk gezin, zowel in de Hemel als op aarde vervuld; met dit verschil echter, dat zij verzadigd zijn, terwijl wij mar hun volheid hongeren en dorsten. Zij zijn bij de Oorsprong der Fontein, maar wij moeten die rivier aankleven, welker beekskens de stad Gods verblijden. Zij zijn in de eeuwige dag, maar wij zijn op het pad der rechtvaardigen, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe. Zij hebben de prijs bekomen, maar wij lopen nog in de loopbaan. Zij hebben de Hemel door geweld genomen, wij worstelen er nog om.

Om kort te zijn, Mozes, Aaron en Hur zijn op de berg, maar wij strijden met Amelek. Dit heeft echter niets te beduiden, daar Jozua met ons in de vallei is. Zij zijn in de eeuwigheid, maar wij zijn onder de levendmakende invloeden van het eeuwige leven, hoewel wij nog in de tijd zijn. De heerlijke Zon der Gerechtigheid, die over ons is opgegaan, is onder een voortdurende eclips ter oorzaak van het voorhangsel der sterfelijkheid. De zwakheden van dit aardse lichaam verduisteren zijn stralen nog, zodat de wereld maar weinig ziet van ons licht. En ten opzichte van anderen hebben wij een totale eclips door te gaan, zij moet zowel ons als ons licht uit het oog verliezen.

Er is maar één stap tussen geloof en gezicht. Houdt mij ten goede, het licht van geloof is gezicht. Er is maar één stap tussen het gezicht en de volle genieting.

Er was een straat tussen de Stad Sion en Jeruzalem. Tussen de muur van Millo en die van Jeruzalem was insgelijks een straat, waarover een brug was, welke naar het geschiedverhaal genoemd werd: *de brug van Sion*. Aan de zijde van de brug waar Sion was, stond het huis der helden, Neh. 3: 16. Maar aan de zijde van Jeruzalem was Salomo's elpenbenen troon des gericht met zijn zes trappen en twaalf leeuwen, 1 Kon. 10: 18, 19, 20. U weet hoe u dit moet toepassen. Wij zijn op de berg Sion en hopen spoedig in Jeruzalem, dat Boven is, aan te komen; welke is onzer aller moeder. Eerst moeten wij echter de vallei der schaduw van de dood doorgaan, maar Christus is

de Weg tot de Vader, waar men zich veiliger op wagen kan dan op de brug Sions, terwijl één stap ons van het huis der heiden tot de troon der heerlijkheid brengt. Ons geloof, onze hoop, onze harten, onze verlangens en onze wandel is daar reeds, en wij zullen langzamerhand volgen.

Terwijl u nog aan deze zijde der brug bent, tracht eens navolger te zijn dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven. Treedt in de voetstappen van hun geloof, houdt omgang met hen in hun dagboeken, maak u bekend met hun pelgrimsreis, dring door in hun gedachten, gevoelens en beschouwingen, aanschouw de beloftenissen, welke zij verkregen, alsook hun vertrouwen en gedrag; let op hun tegenspoeden en moeiten; hun uitredingen en Goddelijke gunsten; leg hun leer op als een schat en drink hun geest in; begeef u in het midden van die ganse wolk van getuigen, ga met hen om in de Schrift, volgt hun geloof na, aanschouwde de uitkomst hunner wandeling. Hebr. 13: 7.

Dit is inderdaad een evangelisch gezelschap en wel het beste waar ik ooit mee omging of mij aan verbond. Deze wandelden met God in Zijn beloften, brachten verafgelegen dingen nabij door hun geloof en omhelsden die in hun genegenheden. Al hun geestelijke ondersteuning en voedsel haalden zij uit de toekomst; zij verdroegen hun beproevingen als ziende de Onzienlijke (hun Beschermer) en verkeerden met de gedachten huns harten in een andere wereld. Zij hadden hier geen blijvende stad en hadden nochtans altijd een andere in het gezicht; zij beleden dat zij gasten en vreemdelingen op der aarde waren. En verwachtten nooit dit land of thuis eerder te zullen vinden dan bij hun dood.

In onze dagen zijn er vele belijders die meer op ongedierte dan op kooplieden lijken. Zij leven geheel op de vertroosting van anderen, in plaats dat zij zelf handel drijven op de Hemel. Handel daarom niet gelijk deze; zoek de weg naar God voor uzelf en doet er winst mee. God is niet ver van een iegelijk onzer, of wij Hem ook tasten en vinden mochten. Tast daarom naar Hem en dan zult u een blijdschap hebben in uzelf en vertrouw niet te veel op het licht van een ander. Paulus zegt: "Ik weet Wien ik geloofd heb." En Job zegt: "Denwelken mij ogen zien zullen en niet een vreemde."

Indien u tot de voorrechten van Gods kinderen zou willen geraken, verkeer dan zoveel mogelijk in het verborgen; houdt u bezig met lezen mediteren, bidden, belijden, loven en overpeinzen, welke middelen zijn om het gemoed dagelijks voorsmaken te geven van de ware vreugde van de hemels. Hierdoor wordt die klomp van aardse en vleeselijke begeerten, waarmee de duivel de lauw belijder en de ingekerkerde wereldling gekluisterd houdt, uit het gemoed weggenomen en uitgewist. Zulken zijn met al hun rijkdom de ergste slaven, want zij zijn beide dienaar en onderdanen van datgene, wat God gegeven heeft hen en anderen te dienen.

Sta altijd naar onafhankelijkheid of naar enige geloofs voorraad in handen om uw ogen van de verborgen hand der Voorzienigheid af te wenden. Er kan geen sterveling zijn, die in zielsomstandigheden scherper beproefd werd als ik, en nochtans is er geen mens in de wereld wie ik zijn voorspoed benijd of met wie ik van staat zou willen verwisselen. Wij zijn verplicht Gods getrouwheid elke dag te beproeven, want Hij schept er behagen in zijn getrouwheid en waarheid ten toon te spreiden en om Zich sterk te bewijzen aan degenen, die op Hem vertrouwen. Dikwijls ben ik in gezelschap geweest van belijders, welke mijn ogen bezighielden met hun voorspoed in de wereld en de overvloed van hun rijkdom. Duidelijk zag ik echter wat zij niet zagen, namelijk de verdoemelijke zonde der gierigheid en de vloek Gods er over, welke hun zielen zover buiten het bereik van mijn vreugde stelde als mijn gebrek verwijderd bleef van hun overvloed. Gewoonlijk benijdt de arme gelovige de vrede der goddelozen, Psalm

73: 3 ja, dat de verzochte en geslagen heilige de hoogmoedige gelukzalig acht, Mal. 2: 15. God vervloekt echter de eerste, Mal. 2: 2 en wederstaat de laatste, Jac. 4: 6.

Overeenkomstig uw verlangen heb ik u een lange brief geschreven, welke u in het vervolg niet meer moet verwachten. God heeft mijn getrouw handelingen gebruikt om u te doen ontwaken en heeft mij waardig geacht u in de banden van de Evangelie te telen. Ook heeft Hij mij tot uw vroedvrouw gemaakt; door mijn bediening heeft Hij de Geest der liefde aan u meegedeeld; welke de nieuwe geboorte is. "Een iegelijk die liefheeft is uit God geboren en kent God."

Ik heb getracht u te voeden, 1 Tess. 2: 7; u te zogen, Jes. 66 11; u op de handen te dragen, Klaagl. 2: 22; en acht op u te geven, Pred. 8: 2. U bent nu uit de hand van de vogelvanger en uit de hand van de jager gered. Spr. 6: 5. Mijn slip moet u nu loslaten, daar ik zie, dat u de slip van een Joods Man gegrepen hebt.

Er zijn nog zeer velen, welke ik verzorgen moet, waarom u van onder mijn vederen vandaan moet en in God verberging zoeken, aan wie ik u opdraag en aan het Woord van Zijn genade, wat machtig is u op te bouwen. U bent nu in de klove der Steenrots en die in de Schuilplaats van de Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw van de Almachtige. U bent nu in de tijd der minne; de Heere heeft Zijn vleugel over u uitgebreid en is met u in een verbond gekomen. Blijf op de dorsvloer, totdat Hij het graan verzamelt en het kaf met vuur verbrandt. Pleit op uw aanverwantschap en verwacht dat Hij u zal lossen. En vertrouw erop, dat Hij kloek zal doen in Efratha en Zijn Naam vermaard make in Bethlehem.

Geliefde dochter, vaarwel!

Ik blijf uw toegenegen vriend en vader in Christus Jezus.

WILLIAM HUNTINGTON.